

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ KOMİSYONU
TUTANAK DERGİSİ

8'inci Toplantı
30 Nisan 2025 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mustafa Savaş'ın, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

III.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A) Görüşmeler

1.- İller Bankası Anonim Şirketinin 2021 ve 2022 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

2.- Toplu Konut İdaresi Başkanlığının 2021 ve 2022 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

3.- Vakıf İnşaat Restorasyon ve Ticaret Anonim Şirketinin 2021 ve 2022 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ KOMİSYONU

-----0-----

8'inci Toplantı
30 Nisan 2025 Çarşamba
-----0-----

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu saat 14.36'da açılarak üç oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Mustafa Savaş, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklama yaptı.

İller Bankası Anonim Şirketinin 2021 ve 2022 yıllarına ait bilanço ve netice hesapları, görüşmeleri tamamlanarak genel görüşmeye sunuldu.

Toplu Konut İdaresi Başkanlığının 2021 ve 2022 yıllarına ait bilanço ve netice hesapları, görüşmeleri tamamlanarak ibra edildi.

Vakıf İnşaat Restorasyon ve Ticaret Anonim Şirketinin 2021 ve 2022 yıllarına ait bilanço ve netice hesapları, görüşmeleri tamamlanarak genel görüşmeye sunuldu.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, Türkiye Radyo Televizyon Kurumu ve TÜRKSAT Uydu Haberleşme Kablo TV ve İşletme Anonim Şirketinin 2021 ve 2022 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarını görüşmek için 6 Mayıs 2025 Salı günü saat 14.30'da toplanmak üzere toplantıya 19.54'te son verildi.

30 Nisan 2025 Çarşamba
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 14.36
BAŞKAN: Mustafa SAVAŞ (Aydın)
BAŞKAN VEKİLİ: Yüksel COŞKUNYÜREK (Bolu)
SÖZCÜ: Mevlüt KARAKAYA (Ankara)
KÂTİP: Durmuş Ali KESKİNKILIÇ (Karabük)

----- 0 -----

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayıştay Başkanlığımızın ve kurumlarımızın değerli temsilcileri; hepiniz hoş geldiniz.

28'inci Yasama Dönemi Üçüncü Yasama Yılı'nın 8'inci Birleşimini açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mustafa Savaş'ın, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Bugünkü gündemimizde İller Bankası Anonim Şirketi, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı ile Vakıf İnşaat Restorasyon ve Ticaret Anonim Şirketinin 2021 ve 2022 yıllarının bilanço ve netice hesapları yer almaktadır.

III.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A) Görüşmeler

1.- İller Bankası Anonim Şirketinin 2021 ve 2022 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Toplantımıza İller Bankası Anonim Şirketiyle başlıyoruz.

Sayın Genel Müdürümüzden başlamak üzere, toplantımıza katılan kurum ve Sayıştay temsilcilerimizin kendilerini Komisyonumuza tanıtmalarını rica ediyorum.

(Katılımcılar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ederim.

Sayın Genel Müdürüm, sunum için sözü size veriyorum.

Buyurun.

İLLER BANKASI ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ RECEP TÜRK - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, Sayın KİT Komisyonu üyeleri, Sayıştayın kıymetli temsilcileri, Yönetim Kurulu Başkanım ve üyelerimiz; sizleri sevgi, saygı ve hürmetle selamlıyorum.

Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonumuzun İller Bankası Anonim Şirketiyle ilgili toplantısının ülkemiz, milletimiz ve bankamız için hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Hoş geldiniz, sefalar getirdiniz.

Kıymetli Başkanım, değerli üyeler; İLBANK olarak doksan iki yıldır Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün gösterdiği muasır medeniyetler hedefine ulaşma yolunda şehirlerimizin imar ve inşası için kararlı bir mücadele yürütüyoruz. Bu kapsamda suyumuz temiz aksın, atık sularımız denizlerimizi ve nehirlerimizi kirlenmesin diye birbiri ardına arıtma tesisleri açıyoruz. Katı atıklar bereketli topraklarımıza karışmasın diye peşi sıra depolama tesisleri kuruyoruz. Sokak sağlıklaştırma çalışmalarımızla eski yapıları aslına uygun restore ediyor, şehir içi ulaşımı kolaylaştıracak ve trafik yükünü azaltacak hizmetler üretiyoruz. Cephe iyileştirme, bisiklet yolu, yürüyüş yolu, gürültü bariyeri ve çevre dostu sokak projelerimizle şehirlerimizin değerine değer katıyoruz.

Bilindiği üzere, Bankamız tarafından kullanılan dış kredilerin tamamı kalkınma kredisi statüsünde olup uzun vadeli ve düşük faizlidir. Bankamız sadece kredi mekanizmalarıyla değil, Avrupa Birliği hibeleri ile kredilerin birlikte harmanlandığı karma finansman modeliyle yerel yönetimlere destek olmaktadır. Geçmiş dönemde sadece içme suyu ve kanalizasyon sektörüyle sınırlı olan proje portföyümüz, artık çevresel altyapıdan akıllı şehirlere, iklim değişikliğinden sosyal kalkınmaya, afet risklerinin azaltılmasından sürdürülebilir ulaşım kadar yeni ve yenilikçi alanları kapsamaktadır.

Yerel yönetimler, Avrupa Birliği'nin enerji ve iklim hedeflerine ulaşılmasında kilit bir rol oynamaktadır. Yerel yönetimlerin yatırım ve kalkınma bankası olan Bankamız, bu yeni gündemi aktif olarak takip etmekte, hızlı aksiyon alarak iş süreçlerini güncellemekte ve böylelikle iklim değişikliğine karşı yerelden bir kalkan oluşturmaktadır. Bakanlığımızın bölgesel eylem planları kapsamında yerel yönetimlerimizle birlikte iklim değişikliği etkilerini en aza indirecek projelerle etkin ve verimli bir mücadeleyi de ortaya koymaya başladık. Kayıp, kaçakla mücadele, entegre kentsel su yönetimi gibi yenilikçi kentsel altyapı projeleri, afet riskleri yönetimi ve dirençli şehirler projeleri, enerji tasarrufu, akıllı aydınlatma gibi yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği projeleri, akıllı ulaşım ve altyapı gibi geleceğin şehirleri projelerini hayata geçiriyoruz.

Kıymetli Başkanım, değerli üyeler; ülkemizde yaşanan doğal afetlerde zarar gören, altyapı ve üstyapı tesislerinde meydana gelen zararların giderilmesi için her türlü imkânı seferber ettik. Bakım, onarım ve yeniden inşa görevi kapsamında genel bütçeden ve bankamız kârından ödenekler tahsis ettik. Deprem ve sel gibi afetler için protokoller kapsamında genel bütçeden aktarılan ödenekler ve Bankamız yardımlarıyla 9 milyar TL finansman sağladık. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığının hazırladığı deprem raporu çerçevesinde uluslararası finansman teminiyle deprem sonrası yeniden inşa çalışmalarımız süratle devam ediyor. Bu kapsamda da ilk etapta, depremden etkilenen illerimizde yerel yönetimlerimizin çevresel altyapı yatırımları için uluslararası finans kuruluşlarından 96 milyar TL finansman tahsis ettik. Deprem altyapı çalışmaları kapsamında 13 milyar TL maliyetli 128 adet işi deprem illerimizde tamamladık. 38 milyar TL maliyetli 53 adet işimiz devam etmekte, 67 milyar lira maliyetli 102 adet iş de planlama aşamasındadır. Deprem altyapı çalışmaları kapsamında yürütülen faaliyetlerimiz yoğun ve hızlı bir şekilde devam etmektedir. 2025 yılı ortasında, birkaç ay sonra bölgenin altyapı sorunlarının önemli bir kısmı çözülmüş olacak.

Sayın Başkanım, değerli üyeler; 2024 yılı sonu itibarıyla Bankamızın nominal sermayesi 120 milyar TL, ödenmiş sermayesi de 56 milyar TL'ye ulaşmış durumda. Öz kaynağımız 82 milyar TL, aktif büyüklüğümüz de 208 milyar TL'ye ulaşmış durumdadır. Ödenmiş sermayemiz 2021 yılında 22,5 milyar, 2022 yılında yani denetim yıllarında da 28,5 milyar TL idi.

Yapmış olduğumuz yatırımlara ve finansal atımlara baktığımız zaman, 2021 ve 2022 yıllarının son derece verimli geçtiğini söyleyebiliriz. Özellikle gerek yurt içi gerekse yurt dışı kaynakların kullanımı, kentsel altyapı, üstyapı ve şehircilik sektörlerinde önemli yatırımları hayata geçirme imkânımız oldu. Bu kapsamda, yerel yönetimlere öz kaynaklarımızdan 2021 yılında 1.988 adette 8,1 milyar TL, 2022 yılında 2.967 iş için toplam 18 milyar TL finansman sağladık. Uluslararası finansman kuruluşlarından ise 2021 yılında 1,9 milyar TL, 2022 yılında 4,4 milyar TL harcama yapılmıştır. Genel bütçeden aktarılan paylar üzerinden kesintiler yapıldıktan sonra 2021 yılında 58,9 milyar lira, 2022 yılında da 113 milyar lira olmak üzere yerel yönetimimizin hesaplarına paylar aktarılmıştır. Yerel yönetimlerimizin proje bazlı artan finansman ihtiyaçlarının karşılanması için Bankamız öz kaynaklarından sağlanan kredinin yanında geri ödemesiz dönemli, uzun vadeli ve düşük faizli uluslararası finansman teminiyle yerel yönetimlerimizin geri ödemelerini uzun vadeye yayarak, kısa vadede kredi bilgilerini artırarak finansal sürdürülebilirliklerini sağlamaya yönelik ciddi katkılar sunuyoruz. Bankamızca yerel yönetimlere sağlanan kredilerin tahsis, 6107 sayılı Bankamız Kanun'u, yürürlükteki bankacılık mevzuatı, Bankamız yatırım ve finansman programı ile yerel yönetimlerin kredibilitesi dikkate alınarak gerçekleştirilmektedir. 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun kapsamında Hazine ve Maliye Bakanlığından izin alarak uluslararası finans kuruluşlarından borçlanmaktayız. Dünya Bankası, Japon Uluslararası İşbirliği Ajansı, İslam Kalkınma Bankası, Avrupa Yatırım Bankası, Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı, Fransız Kalkınma Ajansı, Asya Altyapı Yatırım Bankası ve Avrupa Konseyi Kalkınma Bankası gibi birçok uluslararası finansman kuruluşuyla günümüzde çalışmaktayız. Tüm bu gayretlerimiz neticesinde, uluslararası kaynaklardan sağladığımız, bugün itibarıyla 5 milyar avronun üzerinde yeni yatırımların önünü açıyor hem ekonomimizin canlanmasına hem de ülke ekonomimizin kalkınmasına katkılar sunuyoruz. Hazine ve Maliye Bakanlığıyla iş birliği içerisinde, Strateji ve Bütçe Başkanlığının görüşleri doğrultusunda yeni dış finansman kaynaklarını ülkemize getirmek adına gayret sarf ediyoruz.

Sayın Başkanım, değerli üyeler; kendi imkânlarıyla altyapı ihtiyaçlarını karşılamakta yetersiz kalan yerel yönetimler için Sayın Cumhurbaşkanımızın talimatlarıyla, 2011 yılında başlatılan ve bugüne kadar da son derece başarıyla yürütülen SUKAP Projesi'nin çalışmalarına da süratle devam ediyoruz. SUKAP kapsamında 2011 yılından bu zamana kadar genel bütçeden aktarılan 11 milyar TL hibe, Bankamız kaynaklarından sağlanan 13 milyar TL uygun koşullarla kredi olmak üzere, toplam 23 milyar TL finansman tahsis edilmiştir. 1.520 adet işten 1.450'si tamamlanmış, sadece 70 tanesinde çalışmalar devam etmektedir.

Cumhurbaşkanı kararıyla 2019 yılında Köylerin Altyapısının Desteklenmesi Projesi'nin gerçekleştirilmesi hususunda Bankamız görevlendirilmiştir. KÖYDES Projesi hem Bankamızın likiditesinin artırılması hem de yerel yönetimlerimizin ihtiyaçlarının giderilmesine büyük katkı sağlamıştır. Katı atıkların doğaya olumsuz etkilerini önlemek ve ekonomik değer sağlayan birer kaynak durumuna dönüştürmek amacıyla Katı Atık Programı -kısaca KAP- kapsamında yer alan işler için teknik ve finansman destek sağlamaya başladık.

Enerji arz güvenliğinin ulusal güvenlikle neredeyse birlikte değerlendirildiği günümüzde, yerel yönetimler için enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji projeleri geliştiriyoruz. Yerel yönetimlerimizle iş birliği içerisinde sanayi alanlarının dönüşümüne katkı sağlıyoruz.

Kentsel dönüşüm uygulamalarında aktif bir rol üstlenerek kredi ve faiz desteği sağlıyor, böylece yerel yönetimlerin afetlere karşı hazırlıklı, güvenli, sağlıklı ve modern şehirler oluşturma hamlelerine destek oluyoruz.

Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde ve Sayın Bakanımızın öncülüğünde İLBANK olarak altyapı, şehircilik ve üst yapı sektörlerinde çalışmalarımıza yerel yönetimlerimizin ihtiyaçlarını karşılamak adına hız kesmeden devam ederek aynı anlayış ve titizlikle üstün ve kaliteli hizmet vermenin sarsılmaz kararlılığı içerisinde olacağız.

Sözlerime son verirken, Komisyonumuzun değerli üyelerine, aynı zamanda denetimleri ve istişari katkılarıyla kurumumuzun gelişimine katkıda bulunan saygıdeğer Sayıştay temsilcilerimize huzurlarınızda bir kez daha teşekkür etmek istiyorum. Katılım ve katkılarınız için hepimize ayrı ayrı teşekkür ediyor, saygı ve sevgiyle hepimizi selamlıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ederim Sayın Genel Müdürüm.

Şimdi, önerilerin görüşmelere başlıyoruz.

Kurumun 2021 Yılı Alt Komisyon Raporu'nda 1, 2022 Yılı Alt Komisyon Raporu'nda 1 öneri bulunmaktadır.

Kurumun 2021 yılına ait 1 no.lu genel önerisini okutuyorum.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Öneri 1:

Diğer bulgu ve önerilerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Yanıt için buyurun.

İLLER BANKASI ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ RECEP TÜRK - Sayın Başkanım, müsaadeniz olursa arkadaşımız cevabı okuyabilir mi acaba?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki.

İLLER BANKASI ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI İLKER ŞADİ İŞLEYEN - Diğer bulgu ve önerilerin yerine getirilmesi hususunda Bankamızca gerekli dikkat ve özen gösterilecektir.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın üyeler, diğer bulgu ve önerilerden görüşülmesini talep ettiğiniz öneri var mı? Yok.

Böylelikle 2021 yılı önerilerinin görüşmeleri tamamlanmıştır.

Şimdi, 2022 yılı önerilerinin görüşülmesine başlıyoruz.

Kurumun 2022 yılına ait 1 no.lu genel önerisini okutuyorum.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Öneri 1:

Diğer bulgu ve önerilerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Yanıt için buyurun.

İLLER BANKASI ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI İLKER ŞADİ İŞLEYEN - Diğer bulgu ve önerilerin yerine getirilmesi hususunda Bankamızca gerekli dikkat ve özen gösterilecektir.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer bulgu ve önerilerden görüşülmesini talep ettiğiniz öneri var mı? Yok.

Böylelikle önerilerin görüşmeleri tamamlanmıştır.

Şimdi, geneli üzerinde görüşmelere geçiyoruz.

Geneli üzerinde söz almak isteyen üyelerimize ben söz vereceğim.

Buyurun Sayın Polat.

MAHİR POLAT (İzmir) - Sayın Başkanım, İller Bankasının değerli bürokratları, sevgili milletvekili arkadaşlarım; ben bugün Bankanızın yerel yönetimlere ve onlara verdikleri ödenekler üzerinde birkaç şey söylemek istiyorum.

Bildiğiniz gibi, Bankanızın kuruluş amacı, il özel idareleri, belediyeler ve bağlı kuruluşlar ile münhasıran bunların üye oldukları mahalli idare birliklerinin finansman ihtiyacını karşılamak, bu idarenin sınırları içinde yaşayan halkın mahalli müşterek hizmetlerine ilişkin projeler geliştirmek, ayrıca bu idarelere danışmanlık hizmeti vermek ve teknik mahiyetteki kentsel projeler ile alt ve üstyapı işlerinin yapılmasına yardımcı olmak ve her türlü kalkınma ve yatırım bankacılığı işlevlerini yerine getirmek. Bu sebeple İller Bankası ödenekleri yerel yönetimlerin kentsel ihtiyaçlarını ve diğer bütün ihtiyaçlarını karşılayabilmesi adına büyük önem arz etmektedir. Ancak Bankanızın belediyelerin projelerine ödenek aktarırken yaptığı kesintiler, o belediyeleri zor durumda bırakmakta ve belediyenin vatandaşlarına hizmet götürme noktasında eksik kalması ve bu sebeple sıkıntıya düşmesine sebep olmaktadır. Sayıştay raporuna göre, 2021 yılında 33 milyar, 2022 yılında 45 milyar TL kredi kullanılmıştır. Cumhuriyet Halk Partisi belediyelerinin projeleri ve ihtiyaçları nedeniyle Bankanızdan kredi kullanamadığı ve diğer taraftan, AK PARTİ ve MHP belediyelerine ise yüklü miktarda kredi kullandırıldığını, bu sebepten ötürü muhalefet partilerinin yönetimindeki belediyelerinin yurt dışı krediler aramak zorunda kaldığı, Cumhurbaşkanının da ifadesiyle, Cumhuriyet Halk Partili belediyeler halk nezdinde proje üretemeyen, işlerini yerine getiremeyen birer topal ördeğe dönüştürülerek kaynak sorunu yaşatılan hatta siyasi talimatla kasıtlı olarak bu işlerinin önüne geçildiği iddiaları çokça tartışma konusu hatta silkeleme kararının bir parçasını da İller Bankası oluşturuyor maalesef. Mesela, buna bir örnek verecek olursam, milletvekili olduğum kentin İzmir Büyükşehir Belediyesine dört ayda toplam 6 milyar liralık yapılan kesinti söz konusu. Bu kesinti bugünün borcu değil, yıllara sarıh borçlar ve bugün kesilince hem kent içinde hizmet üretmekte hem kentte çalışan, hizmet üreten işçinin maaş almasında birtakım problemler yaşandığını görüyoruz. Özellikle de İller Bankasının son yerel seçimlerden sonra belediye projelerine sağladığı katkılarda siyasi parti ayrımı yaptığı iddiaları birçok kez gündeme geldi, gelmeye de bu gidişle devam edecek.

Bu bağlamda birkaç tane sorum var. İller Bankasının 2021-2024 yılları arasında yıllara göre ayrı ayrı olmak üzere, yerel yönetimlere yaptığı hibe, bağış ve yardımlar ne kadardır? Parti, hibe, bağış ve yardım tutarları bakımından ayrıntılı bir tablo şeklinde istiyorum.

2019-2024 yılları arasında hangi belediyeye ne kadar kredi kullandırılmıştır, hangi belediyelerin kredi talepleri reddedilmiştir? Hangi belediyelerin diğer bankalardan kullandıkları krediler için garanti verilmiştir? Parti, kredi başvurusu ve tutarları bakımından ayrı birer tablo şeklinde istiyorum.

2024 yılı sonu itibarıyla belediyelere yapılan ödeneklerdeki kesinti oranı nedir? Bu oran hangi kriterlere göre belirlenmiştir?

2021 ve 2022 yıllarında en çok hangi yerel yönetim ödeneğinde kesintiye gidilmiştir? Bunun miktarı ne kadar olmuştur?

Borcunu ödeyemediği için icra takibine maruz kalan belediye var mıdır? Var ise bunlar hangi belediyelerdir?

Ayrıca, 11 ilimizi etkileyen deprem felaketinin ardından buradaki belediyelerimize altyapı, üstyapı ve diğer çalışmalar için ne kadar kredi desteği sağlanmıştır? Hangi ile, hangi projeler için ne değerinde kredi kullandırılmıştır? Ayrıca tablo şeklinde bunları istiyorum.

Diğer bir konu da Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhan'ın "Belediyelerin 96 milyar liralık SGK borcu seçimden sonra iki ayda 120 milyara yükseldi." açıklaması belediyelerden borçlarını tahsil etmek için ödeneklerinde kesintiye gideceğini belirtti. Belediyelerin ödeneklerini dağıtan kurum olarak, siz belediyelerin bütün ödenekler dağıtan kurumun başındasınız, sosyal güvenlik borcu kapsamında ödeneğinde kesintiye gittiğiniz belediyeler var mıdır? Var ise bunlar hangi belediyelerdir? Ayrı ayrı belirtmek üzere 2021-2024 yıllarında yapılan kesinti tutarları ne kadardır? Parti, il ve tablo şeklinde istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Polat.

Sayın Tahtasız, buyurun.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Başkan, Sayıştayın kıymetli temsilcileri, Sayın Genel Müdür, İLBANK'ın değerli yöneticileri; herkesi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Genel Müdürün sunuş konuşmasının en başında belirttiği gibi, doksan iki yıl önce kurulan İLBANK'ın Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün gösterdiği muasır medeniyetler hedefine ulaşma yolunda şehirlerimizin imar ve inşası için kararlı, adaletli ve liyakatli bir mücadele yürütmenizi yürekten temenni ediyoruz. Toplumların refahı, kurumların sürdürülebilirliği ve bireylerin güven duygusu doğrudan yöneticilerin niteliğiyle ilgilidir. Bu bağlamda, liyakat ve adalet bir yöneticinin sahip olması gereken en temel özelliklerdendir. Ancak, ne yazık ki, günümüzde birçok kurumda ve yönetim yapısında bunları göremiyoruz ve

liyakatten uzak olduğunu da üzülererek söylüyoruz. Oysa, bu cennet vatan hepimizin. Her şehrimiz, her ilçemiz, her köyümüz ayrı bir güzellik taşıyor. En doğusundan en batısına kadar vatan toprağının her karışı bizim için eşit olmalı ve eşit, adil hizmet götürülmelidir. İktidarlar ve yöneticiler gelip geçicidir, kalıcı olan adalet ve devletin kurumlarıdır. Doksan iki yıl önce ülkemizin muasır medeniyetler seviyesine çıkarmak için kurulmuş olan İLBANK da devletin önemli kurumlarından. İLBANK yerel yönetimlerin sırtını dayadığı bir dağdır. İLBANK görev ve yetkileri kanuna göre belirlenmiş, herkese eşit ve adil hizmet yapması istenmiştir. Bunları niye söylüyorum? Şayet, bugün burada olan İLBANK yönetimi tüm yönetimleriyle eşit ve adil hizmet götürüyor olsaydı bir diyeceğim yoktu ama maalesef öyle, en tepeden başlayan ayrımcılık, verilen talimatlarla devletin tüm kurum ve kuruluşlarına sirayet etmiş durumda. Herkesin malumu olduğu üzere, 31 Mart seçimlerinden sonra seçimin galibi Cumhuriyet Halk Partisi olduktan sonra "Silkeleyin." sözüyle beraber bu, işte, birçok kurum belediyelerimizi silkeleymeye başladı. En tepedeki Cumhurbaşkanını bunu söyledikten sonra, tabii ki talimatla çalışan bazı bakan ve onun yardımcılarını bu işten geri durmadılar. Bunu neden söylüyorum? Öncelikle AK PARTİ yönetimindeyken ses çıkmayan SGK borçları maalesef Cumhuriyet Halk Partisine geçince tahsil edilme yoluna gidildi. İLBANK'a verilen talimatla yerel yönetimlere gönderilen ödenekler özellikle Cumhuriyet Halk Partili belediyelerden ısrarla kesilmeye başlandı. Tüm yerel yönetimlere eşit ve adil dağıtım yapması, yardım etmesi gereken İLBANK, belediyeleri partilerine göre ayırır durumda. CHP'li belediyeler hibeyi bırakın, kredi için bile aylarca beklemek zorunda, AK PARTİ'li belediyeler Genel Müdürün odasında işlerini çok rahatlıkla hallediyor. Biz de gerçi Çorumlu hemşehrimiz Ahmet Sami Ceylan'la uğraşıyoruz, arıyoruz ama bir türlü bazen çözülüyor, bazen çözülüyor. Ben örnek vereceğim, bu konuyla alakalı özellikle Çorum Ortaköy ilçemiz var, oranın da bir Aşdağul beldesi var. Oldukça başarılı, çalışkan bir Başkanımız var; proje üretmek istiyor, bir şeyler yapmak istiyor, ismi de Şenol Öncül. Size de defalarca başvuru yapmasına rağmen maalesef onun göstermiş olduğu projeye uygunluk raporu vermediniz ama aynı şekilde İskilip ilçesi AK PARTİ'ye geçtikten sonra İskilip ilçesindeki projeyi uyguladınız.

Şimdi, halkına su verebilmek adına Aşdağul Belde Belediye Başkanımız orada bir GES yani güneş enerji santrali, projeleri, her şeyi hazır ama sizden başvuru yaptığı 14 milyon liralık krediyi maalesef hâlâ çözmediniz. Çözmeyince ülkenin enflasyonundan dolayı şu anda biz kendi kardeş büyükşehir belediyelerimizden destek istedik, şu anki maliyet 28 milyona çıktı. Yani biz sizden 14 milyon istediğimizde eğer siz bu 14 milyon vermiş olsaydınız şu anda Aşdağul Belde Belediyemiz güneş enerji santralini kuracaktı ve su kesintisi yaşamayacak. Özellikle YEDAŞ tarafından elektrik sürekli kesiliyor. Bu borç bizden önceki AK PARTİ Belediyesine ait olan bir borç ama maalesef AK PARTİ Belediyesindeyken elektriğini kesmeyen YEDAŞ şimdi elektrik kesiyor ve Başkanımız çok zor durumda. Bu konuda sizden liyakatli bir şekilde... Bu belediyemizin istemiş olduğu 14 milyondur ama şu anda o kredinin 28 milyona çıkması gerekiyor. Sebebi şu: Enflasyon olan bir ortamda yaşadığımız için maalesef seçildiği günde başvurduğunda vermiş olsaydınız 14 milyonla bu iş çözülecekti.

Yine, Cumhuriyet Halk Partisine ait olan Mecitözü Belediyemiz var. Mecitözü Belediyemizde Veli Aylar iki dönemdir başarılı çalışmalar yürütüyor ama Mecitözü ilçemizde de işçiler çıktığından dolayı tazminatlarını ödemek için 2 milyon 373 bin lira kredi talebi var. Bu kredide de aşağı yukarı üç aydır maalesef henüz bir sonuç alamadık. Mecitözü ilçemiz Çevre, Şehircilik ve İklim Bakanlığında 37.500 metrekare kilit taşı istiyor, yok, verilmiyor; 1 adet hafriyat kamyonu, 200 adet çöp konteyneri istiyor, gene verilmiyor. Devletin bankası İLBANK'a gidiyor, işçi tazminatları için 2 milyon kredi istiyor, o da alınamıyor.

Burada İLBANK'ın tüm yönetimlerinden rica ediyorum: Bizim, özellikle Çorum'muzun merkezle beraber 14 ilçesi var yani 13 ilçemize eşit ve adil hizmet götürürseniz, oradaki vatandaşlar -AK PARTİ'li olsun, Cumhuriyet Halk Partili olsun, hangi siyasi partiye oy verirse versin, hiç önemli değil- sizlerden hizmet bekliyor. Kredi alacak ki belediye başkanlarımız hizmetlerine devam edebilsin. Buna öncelik sağlarsanız sizlere şimdiden teşekkür ediyorum.

Birkaç sorum olacak. Öncelikle son beş yılda yıl yıl ve isim isim belirtmek kaydıyla Çorum merkez ve ilçelerinde hangi belediyeye ne kadar kredi verdiniz, ne kadar hibe verdiniz?

Yine, son beş yılda yıl yıl, isim isim belirtmek kaydıyla Çorum merkez ilçelerinde hangi belediyede, hangi bedelle, hangi hizmetleri tamamladınız veya tamamlanmasına katkı koydunuz?

Sayın Genel Müdür, sunuş konuşmanızda yerel yönetimlere 2021 yılında 1.988 adet iş için toplam 1,8 milyar lira, 2022 için 2.967 iş için toplam 17,8 milyar lira kredi veya hibe olarak finansman sağladığınızı söylediniz ve yine yerel yönetimler için 2021 yılında 30 milyar TL bedelli 918 adet, 2022 yılında ise 17 milyar TL bedelli 626 adet işi tamamlayarak yine yerel yönetimlerin hizmetine sunduğunuzu belirttiniz. Bu bağlamda şu soruların cevabını istiyoruz: 2023 ve 2024 yıllarında yerel yönetimlere kredi ve hibe yoluyla sağladığınız finansman ne olmuştur? Bu sağlanan finansmanın ne kadarı hibe, ne kadarı kredidir? 2023 ve 2024 yıllarında yerel yönetimlere ne kadar bedelli, kaç adet işi tamamlayarak teslim ettiniz? 2021-2022-2023-2024 yıllarında büyükşehir il ve ilçe bazında hangi belediyelere ne kadar kredi veya hibe verdiğiniz tablo şeklinde paylaşmanızı rica ediyorum.

Yine, 2021-2022-2023-2024 yıllarında büyükşehir ve ilçe, il bazında hangi belediyelere, hangi bedelli, kaç adet işi tamamladığının tablosunu istiyoruz?

31 Mart 2024 seçimlerinden bugüne kadar hangi büyükşehir il ve ilçe belediyelerinden aylık ne kadar kesinti yapmaya başladınız? Bunu da bir tablo olarak görmek istiyoruz.

Bir de aynı şekilde, Mart 2019 ile 31 Mart 2024 tarihleri arasında hangi büyükşehir il ve ilçe belediyelerinden ne kadar kesinti yapılmaktaydı? Bunu da tablo olarak sunmanızı istiyoruz.

Son olarak da Sayın Genel Müdür, Sayıştayın 2023 yılı raporunda yer alan bulguya değinmek istiyorum. Sayıştay bulguda şöyle bir uyarıda bulunuyor: AR-GE biriminde güncel olarak bir kurul başkanı, eski genel müdür yardımcısından oluşan 4 müşavir, 2...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Tahtasız, 2023'e daha gelmedik ama ya.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sorayım Başkanım ya.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - E, hadi, içinde kalmasın.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Hazır, bulmuşken soralım.

ORHAN SÜMER (Adana) - Başkanım, dünkü açığı kapatıyor.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki, hadi.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Evet, dün katılamadım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Buyurun Tahtasız.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - "AR-GE biriminde güncel olarak 1 kurul başkanı, eski genel müdür yardımcısından oluşan 4 müşavir ve 2 müdür, eski daire başkanlarından oluşan 20 kıdemli uzman, 9 teknik uzman, 14 uzman, 4 yönetim personeli, 1 muhasebeci, 3 büro personeli, 1 şef garson yardımcısı, 1 garson olmak üzere toplam 62 personel görev yapmaktadır ancak mesleki anlamda bilgi birikim ve deneyim sahibi olan söz konusu personele düzenli maaş ödemesi yapıldığı hâlde deneyimlerinden faydalanılmadığı, kurulun etkin ve verimli bir faaliyette bulunmadığı ve kurul tarafından mevzuatta öngörülen görevlerin fiilî olarak yerine getirilmediği tespit edilmiştir." diyor. "Dolayısıyla söz konusu personelin banka faaliyetlerine herhangi bir katkısı bulunmamakta ve bu durum kaynak israfına yol açmaktadır." deniliyor. Benim bundan anladığım, İLBANK AR-GE birimi var, burada eski genel müdür yardımcılarını, eski daire başkanları gibi toplam 62 kişi çalışıyor, bunlara düzenli maaş ödeniyor ve bu birim hiçbir iş yapmıyor mu? Sayıştayın eli varmamış "bankamatik memuru" diye yazmamış ama biz buradan soralım: Bu 62 kişi bankamatik memuru mudur? İşe gelip gitmekte midirler? Yoksa sadece kredi kartıyla bankadan maaş mı çekmekte? Hizmet sektöründe faaliyet gösteren İLBANK bir üretim tesisi olmadığına göre AR-GE biriminde 62 kişi çalıştırılmasının bir özel nedeni var mıdır? İLBANK AR-GE birimi son beş yılda hangi AR-GE projesini geliştirdi? AR-GE projeleri için son beş yılda ne kadar harcama yapıldı? AR-GE birimde görev yapanlar işe düzenli gelip gidiyor mu? AR-GE biriminde görev yapan 62 kişi için İLBANK tarafından aylık ödenen toplam net maaş tutarı ve bu 62 kişinin sigortalar, vergiler, ikramiyeler dâhil kuruma yıllık maliyeti ne kadardır?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Tamamlayalım Sayın Tahtasız.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - AR-GE biriminde görevlendirilen ancak iş yapmayan kurul başkanının eski genel müdür yardımcılarının oluşan 4 müşavirin, 2 müdürün, eski daire başkanlarından oluşan 22 kıdemli uzmanın, 9 teknik uzmanın, 14 uzmanın, 4 yönetim personelinin, 1 muhasebecinin, 3 büro personelinin ve garsonların ayrı ayrı net maaşları ne kadardır?

Ve en son olarak da İLBANK tarafından hangi görevdekilere makam aracı tahsis edilmiştir? Bugün itibarıyla İLBANK'ta kullanılan makam aracı sayısı kaçtır? Bu araçların marka ve modelleri ve yıllık maliyetleri ne kadardır?

Hepinize şimdiden teşekkür ediyorum.

Özellikle Çorum ilimizin 13 ilçesini hiçbirini diğerinden ayırmayın, lütfen eşit ve adil hizmet sunun. Özellikle Mecitözü ve Aşdağul beldemizi unutmayın.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKAN YARDIMCISI BURAK DEMİRALP - Sayın Vekilim, bir gün sizi misafir edelim, Ahmet Sami Ceylan Vekilimizle beraber oturalım, konuşalım.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Olur, tabii ki.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki teşekkür ediyorum Sayın Tahtasız.

Sayın Sümer, buyurun.

ORHAN SÜMER (Adana) - Başkanım, teşekkür ederim.

Evet, Komisyonumuzun değerli üyeleri, İller Bankamızın, Sayıştayımızın kıymetli yetkilileri, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben sadece birkaç soru soracağım Sayın Müdürüm. İller Bankamızın önceki dönemlerde gelirin yüzde 20'si olan geri ödeme tutarında bazı belediyeler için yüzde 40, bazı belediyeler için de yüzde 100 kesinti söylentileri doğru mudur? Ayrıca, kaç belediyenin İller Bankasına borcu bulunmaktadır? Son üç senede kaç belediyenin kaç projesi onaylanmıştır, bunlar hangi belediyeleridir? Proje tutarları ne kadardır? İller Bankasının kredi verme kriterleri nelerdir? Son üç senede iktidar ve muhalefet partilerini ayırmaksızın kullanılan kredi tutarları ne kadardır? İller Bankasının piyasadan aldığı borç miktarı ne kadardır? Geri ödeme koşulları nelerdir? Ödeme güçlüğü çektiği için aldığı kredileri erteleme ya da yeniden yapılandırma talebi olan kaç belediyemiz vardır? Bu belediyeler hangileridir? Kaç belediyenin borç yapılandırma talebi reddedilmiştir? Ayrıca, İller Bankasının kiracı olarak kullandığı kaç taşınmazı vardır? Bu taşınmazların aylık kira ödemesi ne kadardır? Kişi ya da kuruluşlardan hangilerinden kiralanmıştır? Ayrıca İller Bankasının aylık olarak yüklü miktarda faiz borcu ödediği iddiası doğru mudur? Bankanın aylık faiz ödeme tutarı ne kadardır? İller Bankası son üç sene içerisinde belediyelerin altyapı yatırımları için ne kadar destek sağlamıştır? Sağlanan desteğin ne kadar geri ödemesi olmuştur? Kaç köyde altyapı eksikliği tespit edilmiştir ve KÖYDES Programı'nca desteklenmiş midir? Kaç tane yenilenebilir enerji projesine kredi imkânı sağlanmıştır? Toplam tutarı ne kadardır? Belediyelerin İller Bankasından kredi çekmesi için diğer alternatifleri kullanmalarının gerekçesi, avantajları nelerdir? Bu konuyla ilgili hangi çalışmalar yapılmaktadır?

Bunları yazılı verirseniz, teşekkür ederim.

Başarılar dilerim çalışmalarınızda.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Sümer.

Sayın Ok, buyurun.

İSMAİL OK (Balıkesir) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Bakanım, Genel Müdürüm, İller Bankasının değerli yöneticileri, Sayıştayımızın, diğer kurum kuruluşlarımızın değerli temsilcileri; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün tabii, yerel yönetimlerle ilgili Komisyon üyelerimizden değerli, tecrübeli arkadaşlarımız var. Ben de 2009-2014 Balıkesir İl Belediye Başkanlığı yaptım. Tabii, bu süreçte İller Bankasıyla çalışma imkânımız oldu.

Sunumda olduğu gibi, değerli Komisyon üyelerimizin de ifade ettiği gibi, İller Bankası gerçekten sağlıklı şehirler, yaşanılabilir bir çevre için son derece önemli finans kaynağı, kredi kaynağı, belediyelerimize hibeler sağlamakta. Bu anlamda yaptığı görev son derece anlamlı ve önemli. Gelecek nesillere sağlıklı bir çevre bırakabilme adına bunların, inşallah, geçmişte olduğu gibi bundan sonra da başarıyla devamını diliyoruz.

Biraz önce de ifade ettiğim gibi, 2009-2014 yılları arasında eski katı atık sahasının ıslahı ve evsel katı atıkların tekrar geri dönüşüme kazandırılmasıyla ilgili Balıkesir'imize aşağı yukarı 25 milyon euroluk bir tesis kazandırdık. Bunun önemli bir kısmı

Avrupa Birliği, diğerleri Çevre Bakanlığı ve İller Bankasından hibe. Böylesine önemli bir tesisi Balıkesir'e kazandırmakla Balıkesir çevremizi koruması adına gerçekten çok önemli bir katkı sundu bu kurumlarımız. Ben bu süreçte bu başarılı çalışmayı, birlikteliği yakaladım. O zaman olduğu gibi bugün de bundan sonra da İller Bankamızın değerli yöneticilerinin belediyelerimize... Tabii, bu topraklar bize emanet, gelecek nesiller için atalarımızdan emanet. Bu toprakları gelecek nesillere daha yaşanılır, daha temiz bırakma adına bu projelere desteklerinin devam ettiğini görüyorum. Başarılı çalışmalarının devamını diliyorum. Başta Sayın Bakanımız olmak üzere, Genel Müdürümüze ve yine orada yönetim kurullarında da belediye başkanlarımızın olması da hakikaten beni memnun etti, tıpkı Komisyon üyelerimizde olduğu gibi.

Ben hayırlı, başarılı hizmetler yapacaklarına inanıyorum, başarılar diliyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Ok.

Buyurun Sayın Zabun.

OSMAN ZABUN (Isparta) - Sayın Başkanım, değerli Meclis Komisyon üyelerimiz, kıymetli İller Bankası Genel Müdürümüz ve yönetim kurulu üyeleri, Sayıştay temsilcilerimiz; ben de öncelikle yapılan bütün çalışmalarla ilgili teşekkür ederek sözlerime başlamak istiyorum.

Gerçekten de İller Bankası hem il özel idareleri üzerinden hem belediyeler üzerinden çok önemli katkılar sağlayan, belediyelerimizin elini rahatlatan, özel idarelerinin elini rahatlatan güçlü bir kuruluş, kurum ve çok önemli eserlerin de altına iş birliği kapsamı içerisinde imza attı.

Yani Sayın Tahtasız söyledi yani "MHP'li ve AK PARTİ'li belediyelere iltimas geçiliyor." dedi. Keşke öyle olsa biz de memnun olurduk Sayın Müdürüm. Yani gördüğünüz gibi iltimas geçmeseniz de "İltimas geçiyorsunuz." diyorlar. Hiç olmazsa bundan sonra iltimas geçin de yani bir anlamı olsun.

ORHAN SÜMER (Adana) - Biz de iktidar-muhalefet ayırmadan söyledik.

OSMAN ZABUN (Isparta) - Yani şimdi şöyle: Biliyoruz, İller Bankasının çalışma sistemi çok sıkı kurallara bağlı ve bu kurallar çerçevesi içerisinde ihtiyacı olan da gidip bu kredileri kullanıyor, desteklerden faydalanıyor. Ben bu kısa anekdotu düştükten sonra iki konuyu gündeme getireceğim.

Birincisi, Sayın Genel Müdürüm ya, bu SUKAP'la ilgili konularda geçmişte belediyeler küçük bir miktarda faydalanmış olsalar bile, 1 defa faydalandıkları takdirde tekrar yeniden faydalanma imkânları olmuyor. Tekrar faydalandırmanın bir yöntemi nasıl olabilir? Bunu açmak lazım diye düşünüyorum.

Yine, bir de hani belediyelerin ve il özel idarelerinin gerçekleşen bütçe oranlarında kredibilitesi var ve bu kredibiliteye uygun olarak, o puanlamaya uygun olarak kredi kullanıyorsunuz ama bazen şöyle durumlarla karşı karşıya kalıyoruz: Mesela, belediyenin kredibilitesi kalmamış, yok ama hâlâ o belediye kapsamı içerisinde asbestli borular var. Yani bunlarla ilgili bir istisna sağlanabilir mi? Çünkü insan sağlığıyla alakalı bir şey. Burada kredibilite kriterine takılmadan bunu nasıl aşarız?

Ben teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ederim Sayın Zabun.

Buyurun Akbulut.

İZZET AKBULUT (Burdur) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan Yardımcımız, çok kıymetli bürokratlar; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Kurumun mali tablolarına baktığımız zaman tabii, çok başarılı, likiditesi güçlü bir mali tabloyu görüyoruz ama birkaç tane gider kalemlerindeki böyle bir farklı artışlardan bahsetmek istiyorum ve Genel Müdürümüzün ve kıymetli milletvekillerimizin de dikkatine sunmak istiyorum.

Örneğin, kırtasiye alımlarıyla alakalı göze çarpan bir artış görünüyor yani 2021 yılında 745 bin lira olan bu kalem 2022 yılında 3,5 milyona yükseliyor. Tabii, artan enflasyonist bir ortamda belki olmuş olabilir ama o yılla alakalı bir zafiyet var mıdır, yok mudur bir bakmanızı ve Komisyona varsa bir açıklamanızı aktarmanızı rica edeceğim.

Yine, demirbaş malzeme alımlarında aynı tablo gözümüze çarptı. 2021'de 689 bin lira gözüküyor. 2022'de bu rakam 13 milyon 955 bin gibi çok yüksek bir artışla karşılaşılıyor baktığımız zaman mali tablolarda.

Yine, 2023 yılında mal ve hizmet alımlarının diğer hizmet alımlarının altında yaklaşık yine bir 5 kat artış görünüyor Sayın Genel Müdürüm, kıymetli bürokratlar. 2022'de 7 milyon 813 bin olan kalem, 2023'te 39 milyon 265 bin liraya çıkıyor. Bununla alakalı yine sizlerin bir bilgilendirme yapmasını rica edeceğim.

Yine, kambiyo zararları konusunda bir gariplik var yani artan döviz kuruna baktığımız zaman oradaki gariplik şu: 2021-22-23 yılına bakıyorsunuz, en fazla kambiyo zararı ettiğimiz dönem 2021 yani dövizin en düşük olduğu dönemde nasıl bu kadar kambiyo zararıyla karşılaştık? Bununla alakalı da bir açıklama yapmanızı sizlerden rica edeceğim.

Yine, verilen kredi rakamlarına baktık. Yerel yönetimlere kullanılan kredilerde 2021 yılında 25 milyar, 2022 yılında 32 milyar, 2023 yılında da 38 milyar bandında gözüküyor. Bütün gider kalemlerinde çok fazla yüzdesel bir artış olmasına rağmen kredilerde aynı oranda bir artış söz konusu değil. Bununla alakalı yine bir açıklama yapmanızı sizlerden rica edeceğim.

Yine, kendi şehrimle alakalı, Burdur Belediyesiyle alakalı bir şey söylemeden geçmeyeceğim çünkü Senir Suyu Göl Geçişi Projemiz ve Burdur halkının yıllardan beri beklediği bir projenin onaylanması için size yapmış olduğumuz kredi talebinin onaylanmasını bekliyoruz ve Burdur Belediyemiz de mali açıdan çok güçlü bir belediye, herhangi bir kuruma borcu olmayan bir belediye yani çekeceği kredinin taksitlerini kolaylıkla ödeyebilecek kuvvette bir mali tablosu var. O anlamda sizden Burdur halkı adına bu kredinin, Burdur Belediyesinin bu kredi talebinin onaylanmasını rica edeceğim.

Bir de son olarak, tabii, kıymetli Isparta Milletvekilimiz Osman Bey'in söylediği gibi, bizler de şuna inanıyoruz ki her ne kadar Cumhuriyet Halk Partili belediye de olsa her ne kadar başka bir partili belediye de olsa mali tablosu güçlü olduğu müddetçe İller Bankasının kredi konusunda ayırım yapmadığını biliyoruz ve sizlerden ricamız, Burdur'un 1 tane Burdur Belediyesi, 10 tane ilçe belediyesi, 4 tane belde belediyesi var; bununla alakalı da bir tabloyu bize gönderirseniz, hangi belediyemiz sizden ne kadar başvuruda bulunmuş ve siz hangi belediyemizin kredi talebini ne oranda karşılamışsınız, bizler de bu anlamda çıkar kamuoyuna,

İller Bankamızın hiçbir ayrımcılık yapmadığıyla alakalı teşekkürümüzü de inanın yaparız. Bu anlamda da sosyal medya hesaplarımızda da paylaşıyoruz. Bundan da emin olunuz.

Kıymetli Başkanımıza, değerli milletvekili arkadaşlarıma, kıymetli bürokratlara çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Akbulut.

Sayın Özsoy, buyurun.

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Çok Kıymetli Bakanım, Genel Müdürüm, çok kıymetli Konya Büyükşehir Belediye Başkanım, çok kıymetli arkadaşlar; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

2005 yılında özel idare, daha sonra büyükşehir belediyesinde çalışan birisi olarak son yirmi yıl İller Bankasıyla yakın çalışma içerisinde bulundum. Bu yirmi yıl içerisinde İller Bankasının Kayseri'mize kazandırdığı birçok tesis var. Öncelikle çok teşekkür ediyorum. Sadece Kayseri'ye değil, tüm Türkiye'nin her tarafında İller Bankasının izi var, ayak izi var, yüzü var, konuşmaya da yüzleri var diye düşünüyorum.

Tabii, İller Bankamız hem belediyelerin hem de özel idarelerin mantıklı, ayağı yere basan tüm projelerine her türlü desteği veriyorlar; bunun için de teşekkür ediyorum. Biz de zaman zaman Genel Müdürümüzle görüşüyoruz desteklerle ilgili. Bazısı olumlu oluyor, bazısı olumsuz oluyor ama olumsuz olanların bazen belediyelerden kaynaklandığını da görüyorum. Bazı projelerde tadilat yapılarak yeniden başvuru gerektiğini de biliyorum. Ben İller Bankamıza bundan sonraki süreçte başarılar diliyorum. İnşallah, ayırt etmeden tüm belediyelerimize hizmetlerine devam edecekler diye düşünüyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Özsoy.

Buyurun Sayın Sarıgül.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) - Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Türkiye Cumhuriyeti devletimizin en önemli kurumlarının başında gelen İller Bankasını bugün hep beraber değerlendiriyoruz. Sayın Yönetim Kurulu Başkan Vekilimize, Sayın Bakan Yardımcımıza teşekkür ediyorum. Sayın Genel Müdürümüz ve çalışma arkadaşlarına çok teşekkür ediyorum.

İller Bankasının ne yapıp ne yapmadığı çok farklı bir şeydir ama İller Bankası hepimize lazım olan en önemli kuruluştur. İller Bankası, belediyelerin ihtiyaç duyduğu, şehirlerin ihtiyaç duyduğu gerek finansman gerekse hizmetler konusunda son derece değerli çalışmaları ve projeleri hayata geçirmektedir. Özellikle İller Bankası Türkiye Cumhuriyeti'mizin kalkınma hamlesi konusunda, doğa konusunda, çevre konusunda, özellikle de altyapı konusunda farklı çalışmaları vardır. İller Bankası şehirlerin ve kentlerin çok önemli bir göstergesidir. İller Bankasını zaman zaman altyapıda görebilirsiniz Sayın Başkanım, zaman zaman üstyapıda görebilirsiniz. Gerçekten, kalkınma ve büyük dinamik hedefler konusunda İller Bankası aynı zamanda -Balıkesir Belediye Başkanımız da ifade etti- belediye başkanları için son derece yol gösterici bir kurumdur.

Şunu ifade etmek istiyorum: On beş sene belediye başkanlığım döneminde İller Bankasıyla çok önemli projeleri yürüttüm ve İller Bankasında yıllar önce İller Bankası Genel Müdürü Seyhan Bey'le çalışma imkânım oldu, 1995 yılından bahsediyorum. Onur Kumbaracıbaşı Bayındırlık Bakanıydı, o dönemde çalışma imkânımız oldu. Sonra da Kayseri Belediye Başkanı Özhasseki'yi aradım, dedim ki: "Sayın Başkan, İller Bankasına gitmem lazım, ne yapmamız gerekiyor?" Şişli Belediye Başkanımı. Dedi ki: "Orada Hidayet Bey var, Hidayet Bey'le görüşmen lazım." Ben Hidayet Bey'le Şişli'yle ilgili birçok çalışmaları Şişli'de hayata geçirdim; kolay değil, on beş sene.

Belediyelerde birçok şey değişir ama değişmeyen bir tek şey vardır; o da belediyelerin finansman ihtiyacı hiçbir zaman bitmemiştir ve hiçbir zaman da bitmez. Bu finansman ihtiyacını karşılayacak olan kuruluş da İller Bankası. O nedenle İller Bankasının hepimizin koruması lazım, hepimizin İller Bankasına hiçbir siyasi parti farkı gözetmeden gerçekten sahip çıkması lazım. Bazı kurumlar var ki bu kurumların asla siyasallaşmaması lazım. Siyasallaşmaması gereken kurumların başında da, inanın ki, İller Bankası geliyor. Sayıştay böyledir, İller Bankası böyledir, DSİ böyledir, Karayolları böyledir; buraların mutlaka siyasallaşmaması lazım.

Ben şunu ifade ediyorum: Her zaman yıllarca söylenmiştir "İller Bankası şu siyasi tercihlili belediyeye başka davranıyor, bu siyasi tercihlili belediyeye başka davranıyor." Bu laflar ne dün bitmiştir ne bugün bitecektir ne de yarın bitecektir ama benim gördüğüm güzel bir olay, Sayın Başkan size de teşekkür ediyorum ve Parlamentonun itibarını koruma konusunda, KİT Komisyonunun ağırlığını koruma konusunda Sayın Bakan Yardımcımızın burada bulunmasını ve bundan sonraki toplantılarda da mutlaka bir Bakan Yardımcımızın bulunması Parlamentonun ağırlığı, demokrasinin ağırlığı açısından son derece değerlidir.

Tabii, benim şansım şu olmuştu: Önce milletvekili oldum, KİT Komisyonunda, Plan ve Bütçe Komisyonunda çalıştım. Sonra belediye başkanı olunca o kurumların kıymetini ve değerini çok iyi anlıyorsunuz. Onun için isterim ki burada bulunan milletvekili arkadaşlarımız, ileride inşallah, Sayın Gülcan Hanım, belediye başkanı olmalarında çok büyük fayda vardır çünkü burada milletvekili olunca kamuyu tanıyorsunuz, bürokrasiyi tanıyorsunuz. Belediye başkanı olduğunuz zaman da daha keyifli bir çalışma yapma durumunda oluyorsunuz.

Tabii, arzu ettiğim bir olay da şudur: Konya Büyükşehir Belediye Başkanımızın yönetimde bulunması kıymetli ve değerli. Mesela, ben isterim ki mutlaka sistemi değiştirmek lazım, yönetimi değiştirmek lazım. Konya Büyükşehir Belediye Başkanımızın yanında ana muhalefet partisinden de bir belediye başkanının mutlaka orada bulunması lazım. Bunun için de bir yasa gerekiyor, çalışma gerekiyor. Bunun için Parlamentoda Grup Başkan Vekillerimizin bir çalışma yapması gerekiyor; örneğin, Belediyeler Birliğinde ağırlık Cumhuriyet Halk Partisinde diye Belediyeler Birliği sadece Cumhuriyet Halk Partisinden oluşmamalı, orada da iktidar partisinden mutlaka temsilciler olmalı diye bakıyorum.

Sadece bir şeyi öğrenmek istiyorum: Geçen gün Trabzon Ortahisar Belediye Başkanımız Ahmet Kaya bir konuşma yaptı, o beni etkiledi. Dedi ki: "Ben İller Bankasından teminat mektubu aldım. İller Bankasından yüzde 25 faizle para alırken, dışarıdan yüzde 45'le aldım." Acaba Ortahisar Belediye Başkanlığının bütçesi dolmuştu da biz o parayı veremedik, ondan dolayı

mı teminat mektubu verdik, yoksa bütçesinde yer vardı da bir finansman sağlayamadık, teminat mektubu verdik; bunu ben önemsiyorum. Buna bir bakabilirsek çok memnun olurum.

Bir de Sayın Bakan Yardımcım, Sayın Genel Müdürüm; İller Bankasındaki kâr payının yüzde 51'inin hibe olarak dağıtılması diye bir şey söz konusu. Bunun dağıttığımız zaman inanın ki bir açıklama yapar da "Belediyelere a, b, c ayrımı yapmadan şu kadar bir rakam verildi." deyip bizim İller Bankasının itibarını yükseltmemiz lazım.

Özellikle Çağlayan, Mollaköy, Altınbaşak ve Erzincan'daki bütün belediyelere acaba ne ödeme yapıldı, nasıl oldu? Uygun görürseniz şimdi, uygun görmezseniz yazılı cevap verirsiniz çok memnun olurum.

Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum. Sayın Bakan Yardımcımıza teşekkür ediyorum. Sayın Genel Müdürümüz şahsında bütün İller Bankası personeline teşekkür ediyorum.

Efendim, son sözümüz: Sevdiğiniz, seveniniz bol olsun, bir yanı Erzincanlı olsun efendim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ederim Sayın Sarıgül.

Evet, Komisyonumuza misafir olarak gelen Sayın Gülcan Kış Vekilimiz ve Nermin Yıldırım Kara Vekilimize hoş geldiniz diyorum.

GÜLCAN KIŞ (Mersin) - Teşekkür ediyoruz, hoş bulduk efendim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Buyurun Sayın Karaman.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) - Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Bakan Yardımcım, çok Değerli Belediye Başkanım...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Bu arada, son konuşmacı olarak sözü size verdim.

Buyurun.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) - Evet, 2 Erzincanlı peş peşe gelince birazcık...

Evet, birlikte milletvekilliği yaptığımız çok Değerli Selim Yağcı Beyefendi, Genel Müdürüm, çok değerli yöneticiler; öncelikle hepiniz hoş geldiniz, sefalar getirdiniz. Elbette Sayıştayımızın değerli denetçileri, diğer kurum ve kuruluşlardan gelen arkadaşlar; hepinizi tekrar saygıyla selamlıyorum. Hepiniz hoş geldiniz.

Hakikaten İLBANK bizim açımızdan da milletvekili olarak da yerel yönetimlerin destekleri için çok önem verdiğimiz, çok işimizin düştüğü bir kurum. Onun için de burada birlikte olmaktan mutluluk duyuyoruz. Öncelikle, halkımızdan, belediyelerimizden ve sahadan gelen problemlere eğiliminiz, onlara gösterdiğiniz önem için öncelikle çok teşekkür ediyorum. Hakikaten belki de yönetimin çok iyi olmasından dolayı, ağırlığından dolayı bu konulara ağırlık veriyorlar.

Evet, İLBANK önceleri içme suyu, kanalizasyonla sınırlı işler yaparken yani güzel bir brifing verdiniz, konuşmanızdan da gördüğüm kadarıyla son dönemlerde daha çok sokak sağlıklılaştırması, şehrin yaşanılabilir hâle gelmesi için bütün işlere el atıyor; bu da belediyelerimiz açısından, yaşam açısından bizim için çok önemli bir konu, teşekkür ediyoruz.

Elbette, depremlerde çok hızlı bir şekilde müdahale de gördük. Asrın depreminde hakikaten Hatay'da hemen İLBANK kendi bulduğu kaynaklarla depreme müdahale için hızla hareket etti ve birçok konuya biz şahit olduk depremde çalışırken. İLBANK'ın kuruluşunun ya da çalışmalarının ne kadar önemli olduğunu gördük.

Elbette, KÖYDES Projelerine verilen önem de önemli çünkü yani seçim bölgem Erzincan'da biraz köyümüz fazla, onu fark ediyoruz. Köyler yaşanabilir olduğu zaman insanlar ister deprem vesilesiyle isterse orada yaşamak için köye dönebiliyorlar. Köy nüfusları çok azaldı ve yaşlı nüfus kaldı. Onun için köylere önem vermemiz lazım. Her ne kadar tartışmalar varsa da daha önceden işte "Köyleri nasıl geliştirelim?" gibi, bu KÖYDES Projesi'ne İLBANK'ın verdiği destek de çok önemli.

Elbette, seçim bölgem Erzincan'a, ilçelere birçok destek verdiniz. Başkanım, en son desteği de Çağlayan'a verdiler çünkü Çağlayan bizim açımızdan önemli. Şu açıdan önemli: Orada bir şelalemiz var, o beldenin gelişmesi de önemli. Elbette, diğer ilçeler de beldeler de hepsi önemli ama yani ayrımcılıktan bahsedildiği için diyorum, en son desteği biz talep ettik, Çağlayan'a verdiler dolayısıyla böyle bir ayrımcılık yapmaksızın beldelerimizin hepsinin, köylerimizin hepsinin gelişmesi için İLBANK'dan destek bekliyoruz.

Elbette, Cumhurbaşkanımız liderliğinde, Bakanımızın şehircilik algısı doğrultusunda yapılan çalışmalar hem ilimizde hem de ülkemizde gözüküyor ve bunun için de halkımız bu işin farkında. Hepinize tekrar teşekkür ediyorum. Bugüne kadar yaptığınız bütün işler için teşekkür ediyorum, bundan sonra da başarılar diliyorum.

Ayrıca da mali yapısı da çok iyi, yönetimi de iyi. İLBANK inşallah daha iyi işler yapacak diye temenni ediyor, hepinize saygılar sunuyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Karaman.

Evet, böylece geneli üzerindeki görüşmeleri tamamladık.

Şimdi, sözü Sayın Genel Müdürümüze vermeden önce bazı hatırlatmalarda bulunmak istiyorum. Sayın Genel Müdürüm, sayın üyelerimizce sorulan sorulara yazılı olarak yanıt verilmesini gerektiren konularla ilgili yanıtlarınızı tutanakların Türkiye Büyük Millet Meclisi "web" sayfasında yayınlanmasından itibaren on beş gün içerisinde bütün üyelerimize Komisyon Başkanlığımız aracılığıyla iletebilirsiniz.

Sayın Genel Müdürüm, sözü size veriyorum yanıt için.

Buyurun.

İLLER BANKASI ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ RECEP TÜRK - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli üyeler, gerçekten çok değerli katkılar oldu. Bütün görüşleri titizlikle irdeleyeceğimizi ben burada samimiyetle ifade etmek istiyorum.

Müsaadeniz olursa çok vakit almadan sadece birkaç husus konusunda bir bilgilendirme arz etmek istiyorum efendim. Ben yirmi beş yıldır devletimize hizmet ediyorum. Bu yirmi beş yıl içerisinde çok farklı kamu kurum ve kuruluşlarında çalıştım. Meslek hayatıma başladığım ilk günden bugüne kadar da gerçekten devlete, devletimize hizmet edecek vakarı, ondan sonra disiplini, duruşu gösterdiğimi düşünüyorum. Sadece şunu söyleyebilirim: Hani biraz önce bir sayın vekilimiz liyakatle ilgili bir şey

söyledi; samimiyetle söylüyorum hani liyakat konusunda CV'miz de ortada. Tüm samimiyetle söylüyorum, açık yüreklilikle söylüyorum; güzel işler yapmak, bu memleket için güzel işler yapmak için gayret sarf ediyoruz, CV'miz de bu anlamda açıktır.

Şimdi, İller Bankasının yapmış olduğu işlere baktığımız zaman, genellikle böyle üstyapı işleri her zaman için görülür ve daha çok teşekkür, takdire açık işlerdir ancak İller Bankası olarak bizim son iki yılda deprem bölgesine yaptığımız işin büyüklüğünü metrajla ifade etmek istiyorum ve bunların da önemli bir kısmı görünmez iş olduğu için çok fazla görünmüyor yani "Bu bütçeler nereye gidiyor?" deniliyor. Ülkemizin, güzel ülkemizin çevre uzunluğu yaklaşık 11 bin kilometre. Bütün kara ve deniz sınırlarını topladığımız zaman yaklaşık 11 bin kilometrelik bir çeviri uzunluğu çıkıyor. İller Bankası olarak yüzyılın, belki de bin yılın afetinden sonra bütün çalışma arkadaşlarımızla beraber deprem bölgesinde yaptığımız altyapı çalışmalarının toplamı da küsuratı atarsak yaklaşık 11 bin kilometre yani Türkiye'nin çevre uzunluğu kadar bir altyapı işini 11 deprem ilinde biz yapıyoruz ve yapmaya da devam ediyoruz. Tabii, yaptığımız işlerin hepsi yerin altında olduğu için de genellikle "Paralar nereye gidiyor?" deniliyor. Biz paraların hepsini deprem bölgemize hiçbir parti ayrımı yapmaksızın, gerçekten hiçbir parti ayrımı yapmaksızın ve hiçbir şekilde tek bir kuruş da geri almayacak şekilde, tamamı hibe niteliğinde 96 milyar TL'yi uluslararası finans kuruluşlarından bulduk ve bu 11 bin kilometrelik altyapı işlerini yapmakta kullanıyoruz. Yerelde, deprem bölgesindeki bütün partili belediye başkanlarımıza da sorduğumuz zaman bizim hakkımızı teslim edeceklerine ben yürekten inanıyorum.

İkincisi, tabii, kaynaklar kıt. Bu kaynaklar kıt olunca da bizim de yerel yönetimimizin bazı taleplerini karşılamak noktasında boyumuz yetmiyor, gücümüz yetmiyor. O zaman da ne yapıyoruz? Yeni bir finansman metodolojisi geliştirdik. Bari siz İller Bankasından nakit kredi alamıyorsunuz, doğru ama en azından diğer bankalardan finansman almanıza yardımcı olmak üzere teminat mektubu diye bir müessese geliştirdik. Teminat mektubunun da 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'na göre bazı kriterleri var yani sınırsız bir şekilde veremiyoruz. Bazı belediyelerimizin bu taleplerini karşılamak noktasında nakit kredi veremediğimiz zaman ama ihtiyaçları da acil ve elzemse diğer bankalardan kullansınlar diye teminat mektubu veriyoruz. Teminat mektubu da bir finansal modeldir. Uygulamada hiç finansmana erişememektense teminat mektubu almayı da tercih eden pek çok belediye başkanımız var; ben onu hatırlatmak istedim. Şu anda da teminat mektubu limitlerimiz başa baş gitmesine rağmen ucu ucuna ve güzel hesaplamalar yapmak suretiyle belediyelerimizin önemli bir kısmının özellikle içme suyu ve kanalizasyon anlamında taleplerini büyük oranda karşılamaya çalıştığımızı gönül ferahlığıyla söyleyebilirim.

Diğer pek çok konuda da yazılı cevaplarımız olacak. Bir de kısaca şunu söylemek istiyorum: AR-GE bölümünde çok fazlaca eleman çalıştığıyla ilgili bir tespit vardı. AR-GE bizim bankanın en önemli kurumlarından bir tanesi. Bizimki teknik danışmanlık hizmeti veren, müşavirlik hizmeti veren bir kuruluş dolayısıyla başka yerlerde bilmiyorum var mıdır ama bu AR-GE'ler genellikle atıl istihdam depoları gibi, tırnak içinde söylüyorum, algılanabiliyor ama bizde AR-GE en önemli yer. Müşavir, genel müdür yardımcısı, bölge müdürü gibi zamanında icrai görevlerde bulunmuş arkadaşların bankaya hizmetlerinin devamı noktasında bunlar diğer arkadaşlardan, benden hiçbir farkı yok, tamamen mesaiye gelirler, mesailerini yaparlar. 7 tane teknik komite oluşturduk, bu komitelerin çoğuna başkanlık yaparlar. Kurul üyeleriyle birlikte çok ciddi istişari kararlar noktasında bize destek olurlar dolayısıyla hani onlar burada değiller, bankamatik memuru olmadıklarını zaten söyleyebilirim ve bunu da misafir ettiğimizde rahatlıkla gösterebilirim günün herhangi bir saatinde ama bizim için AR-GE birimi gerçekten önemlidir. Sayılarını azaltma noktasında değil, biz sayısını artırma noktasında gayret sarf ediyoruz; bunu da bir yanlış anlamaya mahal vermemek için özellikle ifade etmek istedim.

Diğer konularla ilgili uygun görürse Komisyon üyelerimiz, Sayın Başkanım yazılı olarak cevap vermek isteriz.

Arz ediyorum. Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki, teşekkür ederim Sayın Genel Müdürüm.

Şimdi, İller Bankası Anonim Şirketinin 2021 ve 2022 hesap dönemlerine ilişkin sonuç bölümlerini ayrı ayrı okutup genel görüşmeye sunacağım.

Önce 2021 yılı sonuç bölümünü okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Sonuç:

İller Bankası Anonim Şirketinin 24/3/2022 tarihindeki genel kurulunda kabul edilen 2021 yılı bilançosu ve 2 milyar 655 milyon 536 bin 249,33 Türk lirası dönem net kârıyla kapanmış bulunan kâr veya zarar tablosu genel görüşmeye sunulur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - 2021 yılı sonuç bölümü genel görüşmeye sunulmuştur.

Şimdi, 2022 yılının sonuç bölümünü okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Sonuç:

İller Bankası Anonim Şirketinin 23/2/2023 tarihindeki genel kurulunda kabul edilen 2022 yılı bilançosu ve 3 milyar 361 milyon 441 bin 579,33 Türk lirası dönem net kârıyla kapanmış bulunan kâr veya zarar tablosu genel görüşmeye sunulur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - 2022 yılı sonuç bölümü genel görüşmeye sunulmuştur.

İller Bankası Anonim Şirketinin 2021 ve 2022 yıllarına ait komisyon toplantısı tamamlanmıştır. Tüm katılımcılara teşekkür ederim.

Ben Sayın Bakan Yardımcımıza söz vermek istiyorum. Belirtmek istediğimiz hususlar varsa söz sizde Sayın Bakan Yardımcım.

Buyurun.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKAN YARDIMCISI BURAK DEMİRALP - Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Öncelikle sizleri ve kıymetli milletvekillerimizi saygıyla selamlıyorum.

Genel Müdürümüz zaten yeterince kısa kısa bilgiler verdi. İller Bankamızın 2021-2022 yılları arasındaki hesap ve işlemlerinin KİT Komisyonunda toplantısını tamamlamış bulunuyoruz. Öncelikle, ben Kıymetli Komisyon Başkanımıza, üyelerimize misafirperverliğiniz için, bizi yüce Meclisimizde ağırladığınız için çok teşekkür ediyorum. Sayıştay Başkanlığı heyetimize çok teşekkür ediyorum. Toplantımız inşallah bankamıza şehirlerimiz adına hayırlı olur. Ben hepinizi saygı ve hürmetle selamlıyorum.

Ben çok kısa bir şekilde -Genel Müdürümüzün de söylediği gibi- siyasi parti gözetmeksizin tüm belediye başkanlarımızla, milletvekillerimizle görüşüyoruz. Genel Müdürümüz bir şeyi ifade etti az önce, "İspat edebilirim." gibi bir şey söyledi. İnşallah, biz de kıymetli vekillerimizin hepsini misafir edebiliriz yani otururuz, konuşuruz, yapabileceğimiz ne varsa elimizden gelen onu da yapmaya çalışırız.

Ben hepinizi tekrar saygıyla hürmetle selamlıyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Ben de teşekkür ediyorum. Çalışmalarınızda kolaylıklar diliyorum, başarılar diliyorum.

Evet, ara vermeden bir sonraki kuruma, Toplu Konut İdaresi Başkanlığına geçiyoruz.

2.- Toplu Konut İdaresi Başkanlığının 2021 ve 2022 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Değerli Komisyon üyeleri, toplantımıza Toplu Konut İdaresi Başkanlığının 2021 ve 2022 yıllarının bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleriyle devam ediyoruz.

Sayın Başkanımızdan başlamak üzere toplantımıza katılan kurum ve Sayıştay temsilcilerimizin kendilerini Komisyonumuza tanıtmalarını rica ediyorum.

Sayın Başkanım, sizden başlamak üzere buyurun.

(Katılımcılar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ederim.

Sunumunu yapması için sözü Sayın Başkanımıza veriyorum.

Buyurun Sayın Başkanım.

TOKİ BAŞKANI MUSTAFA LEVENT SUNGUR - Sayın Başkanım, Kit Komisyonu üyesi Sayın milletvekillerim, Sayıştay Başkanlığı ve Bakanlıklarımızın değerli temsilcileri; millî mücadelenin yönetildiği, cumhuriyetin temellerinin atıldığı, halkın iradesinin vücut bulduğu ve bilfiil yürütüldüğü Gazi Meclisin bu mukaddes çatısı altında idaremizin faaliyetlerini sizlerle paylaşmaktan büyük bir mutluluk duyuyor, Toplu Konut İdaresi ve şahsım adına hepinizi saygı ve hürmetle selamlıyorum.

Toplu Konut Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluk, kalkınma planı ve eylem planlarının öngördüğü çerçevede, şehirlerin kentsel gelişim ve kent fonksiyonları göz önüne alınarak sosyal konut yapımı, şehirlerimizin imarı, yeni yaşam alanlarının geliştirilmesi, depreme maruz kalan bölgelerde konut ihtiyacının karşılanması ve yeşil alanların çoğaltılması noktasında önemli bir süreci yürütüyoruz.

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin kabulünden bu yana uluslararası düzeyde insan hakları ve temel özgürlükler kapsamında barınma ihtiyacı bir insan hakkı olarak kabul edilmiş, sağlıklı ve sürdürülebilir yaşam çevrelerinde herkes için yeterli, nitelikli ve ulaşılabilir konut hedefi devletlerin önceliği hâline gelmiştir. Ülkemizde de sürdürülebilir konut üretimi ekonominin en önemli bileşenlerinden biridir. Ekonomik koşullar içinde konutun barınma hakkının yanında, bir yatırım ve kazanç hâline evrilmesi, sosyal konut algısını zayıflatırken özellikle dezavantajlı gruplar için yeni politikalar geliştirilmesi zorunlu hâle gelmiştir. Toplu Konut İdaresi, bu kapsamda önemli politikalar ve uygulamalar geliştirerek herkes için konut, insanca yaşam ve ekonomik olarak ulaşılabilir konut hedeflerini esas alarak vatandaşlarımızın uygun fiyatlı konut edinmesi yolunda önemli başarılar sağlamıştır. Bu doğrultuda, bugüne kadar iştiraki şirketlerimizle birlikte 1 milyon 626 bin konut rakamına ulaşarak sosyal konut başta olmak üzere kentsel dönüşüm, afet sonrası konut üretimi, millet bahçeleri, sosyal donatı ve yurt dışı uygulamalarıyla dünyanın örnek aldığı bir sosyal konut modeli ortaya konmuştur. TOKİ'nin konut üretimindeki payı yüzde 11,7'ye, konut satışındaki payı da yüzde 12,5'a çıkartılmıştır. Cumhurbaşkanımızın başlattığı ve Bakanlığımızın koordinasyonunda yürütülen sosyal konut kampanyaları da ülkemizin barınma, şehircilik ve kalkınmasına büyük destek sağlamış, il ve ilçelerimizde birçok başarı hikâyeleri yazılmıştır. Çalışmalarını başlattığımız ve bu yıl içinde vatandaşlarımızla buluşturacağımız yeni konut kampanyası da özellikle sosyal konut ihtiyacının karşılanması ve konut piyasasının regüle edilmesi noktasında önemli bir sosyal şehircilik projesi olacaktır. Bu proje, ülkemizdeki sosyal ve mekânsal alandaki gelişmeler ve mahalle kavramındaki değişimler göz önüne alınarak yatay mimariyi esas alan, komşuluk ilişkilerini ve mahalle konseptini gözeten, teknik ve tasarım açısından geliştirilmiş, kaliteli ve güvenli yapıları içerecektir. Ayrıca, konut çevrelerinde alternatif enerji ve su kaynakları ile sürdürülebilir yapı teknolojilerinin kullanımı, enerji verimliliği başta olmak üzere iklim duyarlı ve ekolojik özellikli yerel mimari ve yerel yapı malzemelerinin kullanımını esas alan projelere ağırlık verilecektir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 2024 yılında 154 bini deprem konutu olmak üzere 213 bin 800 konutun ihalesi gerçekleştirilmiş, 126 bin konutun teslimi yapılmıştır. Bu yılın ilk dört ayında ise toplam 92.744 konutun ihalesi yapılmış, yıl sonuna kadar 217 bin konutun daha ihalesi planlanmıştır. TOKİ'nin yıllık konut üretim ortalaması yılda yaklaşık 70 bin olduğu göz önüne alındığında, 2025 yılında bu rakam inşallah 3 katına çıkarılmış olacaktır. Diğer bir ifadeyle, son iki yıl içinde şehirlerimize yaklaşık 1,5 milyon vatandaşımızın yaşayacağı toplamda 430 bin 800 konutu kazandırmış olacağız. Hâlen 1.400 şantiyede toplam 371 bin konutla diğer bina ve donatılarının inşaatı devam etmekte olup TOKİ projelerinde Türkiye'ye bir istihdam olarak yaklaşık 238 bin kişi istihdam edilmektedir.

Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından başlatılan ve Bakanlığımızın koordinasyonunda yürütülen sosyal konut kampanyaları zaman zaman milletvekillerimizin gündemine gelmektedir. Bu konuda da kısaca bilgi vermek istiyorum. Bir yandan da ekranda yaptığımız uygulamalarla ilgili görseller sunulmakla beraber, ayrıca zaten toplam konut üretimlerini bir bilgi notu olarak sizlere de arz edeceğiz. Ama bu kapsamda daha önce başlattığımız, özellikle konut kampanyalarıyla ilgili geline rakamları ve aşamalarını paylaşacağım. 50 bin sosyal konut kapsamında başlattığımız konut kampanyalarından bir tanesi toplam inşaatına başlanan konut sayısı 54.963 ve bunların tamamına yakını hak sahiplerine teslim edilmiştir. 100 bin sosyal konut kapsamında yine ihalesi yapıp inşaatına başlanan 98.322 konutun 58.084'ü tamamlanarak hak sahiplerine verilmiştir. Kalan konutların yapımını da hızla devam ettiriyoruz, inşallah etaplar hâlinde teslimlerine de devam ediyoruz. Yine, 250 bin sosyal konut kapsamında ise toplam 168 bin 113 konutun ihalesini gerçekleştirdik. 30.946 konutun da şu an ihalesini ilan etmiş durumdayız ve yine 24.380 konutu tamamlayarak teslimlerini yaptık. Kalan konutlarımızı da yani 250 bine tamamlayacağımız konutlarımızın da 2025 yılının Haziran ayının sonuna kadar inşallah ihalelerini yapacağız.

İlk Evim Arsa Projesi kapsamında ise altyapısı tamamlanmış ve imar planı yapılmış arsalar uygun ödeme koşullarıyla hak sahiplerine tahsis edilmektedir. Bu kapsamda yaklaşık 63 bin hak sahibiyle tahsis sürecini başlattık. 2025 Temmuz ayı itibarıyla tüm tahsis süreçlerinin tamamlanmasını planladık. Kamunun ihtiyaç duyduğu eğitim, sağlık, güvenlik ve spor gibi hizmet binalarının ve sosyal donatılarının yapımında da önemli projeler geliştirerek vatandaşlarımızın hizmetlerini sunuyoruz. Az önce gözüktü, özellikle İstanbul'da Abdi İpekçi Spor Kompleksi gibi yine şu anda inşası devam eden Ankara'da millî takımların da maçlarını yapacağı Ankara'daki spor stadyum projemiz gibi çok önemli donatı inşaatlarını da devam ettiriyoruz.

Bu kapsamda, 1.458 okul, 270 hastane, 220 öğrenci yurdu, 26 üniversite binası, 997 spor salonu, 101 sağlık ocağı, 2.671 ticari ünite, 21 stadyum, 1.179 tane cami olmak üzere toplam 60.073 sosyal donatı rakamına ulaşılmıştır. TOKİ tarafından idareimiz eliyle Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde inşa edilen Cumhuriyet Meclisi ile Cumhurbaşkanlığı Hizmet Binası, Millet Bahçesi ve Millet Camisi projeleri de tamamlanarak inşallah 3 Mayıs Cumartesi günü Sayın Cumhurbaşkanımızın da katılımlarıyla hizmete açılacaktır.

İdaremiz, konut alıcılarından gelen talepleri dikkate alarak belli dönemlerde indirim kampanyaları da düzenlemektedir. Son indirim kampanyası 23 Eylül 2024 tarihinde yapılmış olup vatandaşlarımızdan gelen talepler doğrultusunda inşallah bu yıl da yenisi düzenlenecektir. İdaremiz tarafından şehit aileleri ve terör malullerine faizsiz konut kredisi kullanılmaktadır. Bugüne kadar 28.225 vatandaşımız bu krediden yararlandırılmış, toplamda 2 milyar 308 milyon lira faizsiz konut kredisi verilmiştir. 2025 yılı için kişi başına verilen kredi miktarı ise 652 bin liradan 942 bin liraya yükseltilmiş olup şartları karşılayan vatandaşlarımızın tamamı bu krediden faydalandırılmaktadır.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; çalışmalarımızın önemli bir kısmı, büyük yoğunluğu deprem bölgesindeki faaliyetlere odaklanmıştır. 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen Kahramanmaraş merkezli depremler sonrasında bölgedeki kalıcı barınmanın bir an önce tesis edilmesi için Bakanlığımızın koordinasyonunda 11 ilimizde eş zamanlı olarak başlatılan kalıcı konutların yapımı hızlı bir şekilde devam etmektedir. Özellikle, bölgede deprem öncesi inşa edilmiş yaklaşık 168 bin konutumuzun tarihte eşine az rastlanır, bu denli şiddetli iki depremi arka arkaya, art arda başarıyla atlatmış ve güvenli konut arzında vatandaşlarımız nezdinde idaremizin başarısını tescil etmiş ve yine deprem ertesinde milletimizin devletimize olan inanç ve güvenini yeni konutların yapımı ve teslimi noktasında arttırmıştır. Tüm sosyal konut projelerinde olduğu gibi deprem bölgesinde de dayanıklılık, hızlı ve kaliteli üretimi esas alan bir modelle doğal afetlere karşı dirençli binalar inşa edilmekte, can ve mal güvenliği arttırılmaktadır. Bu çerçevede, deprem bölgesindeki 11 ilde, ilgili kurumlarla iş birliği hâlinde, eş zamanlı olarak son derece başarılı çalışmaları yürütmekteyiz. Şu ana kadar idaremiz eliyle sadece; Adana'da 12.558, Adıyaman'da 8.435, Diyarbakır'da 16.027, Elâzığ'da 10.939, Gaziantep'te 25.826, Hatay'da 131.851, Kahramanmaraş'ta 43.459, Kilis'te 1.854, Malatya'da 70.588, Osmaniye'de 10.330 ve Şanlıurfa'da 12.069 konut olmak üzere toplam 343 bin 936 konutun ihalesi yapılmıştır. Bu inşaatların bugüne kadar toplam 144 bin konut sadece idaremiz eliyle olmak üzere 201 bin konut tamamlanmış, teslim edilmiştir. Diğer kurumların eliyle birlikte yapılan konutlarımızın toplamı olan 453 bin konutu bu yıl sonu bitirmek üzere hedeflerimiz konulmuş ve bu uğurda çalışmalarımız devam etmektedir.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; 23 Nisan Bayramı'nın coşkuyla kutladığımız bir günde İstanbul'da meydana gelen 6,2 şiddetindeki deprem hepimizi endişelendirmiştir. En büyük tesellimiz, çok şükür can kaybının olmamasıdır. Ülke nüfusunun büyük bir kısmının afet riski altında bulunduğu gerçeğiyle bir kez daha karşılaştık. Başta İstanbul olmak üzere ülkemizin tedavi edilmesi gereken en büyük yarasının deprem gerçeği olduğunun bilincindeyiz. Depremden birkaç saat sonra Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanımızın Başkanlığında İstanbul'a geçerek Deprem Koordinasyon Merkezinin çalışmalarına katıldık. Bakanlığımızın koordinasyonunda, İstanbul'da 39 ilçede, 365 ayrı alanda dönüşüm çalışmaları devam etmekte, bugüne kadar TOKİ başta olmak üzere belediyeler ve diğer kurumlarımızın çalışmalarıyla 923 bin bağımsız bölüm dönüştürülmüştür. TOKİ olarak İstanbul'da sosyal konut kapsamında 125.428 konut rakamına ulaştık. Bunun 81 binini tamamlayarak vatandaşlarımıza teslim ettik. 44.610 konutun da inşaatı devam etmektedir.

Afet anında toplanma alanlarının şehirler için ne kadar elzem olanlar olduğunu deprem sonrasında bir kez daha gördük ve yüz binlerce vatandaşımız bu alanlarda toplandı, buraları kullandı. Bu kapsamda, idaremiz ve belediyelerce oluşturulan Millet Bahçelerinin büyüklükleri, içerdiği imkân ve donatılarıyla afet anında oluşturduğu toplanma, sığınma ve koordinasyon kabiliyetleri önemlerini bir kez daha gösterdi. TOKİ olarak İstanbul'a bugüne kadar yaklaşık 5 milyon 235 bin metrekare alana sahip toplam 25 millet bahçesi kazandırdık. Bunun 20'sini hizmete açtık, 5 millet bahçesinin inşaatı devam ediyor. Türkiye genelinde ise 145 millet bahçesini hizmete açtık, 37 millet bahçesinin inşaatını devam ettirmekteyiz.

İstanbul'umuzun sosyal konut ve yeşil alan ihtiyacının karşılanması noktasında çalışmalarımız bundan sonra da durmadan yeni projelerle devam edecektir.

Burada, özellikle ben tekrardan toplanma alanlarının deprem anındaki kullanımı açısından millet bahçelerinin yapımına ve bunların toplanma alanı olarak koruma alanı olarak korunmasının tekrardan altını çizmek istiyorum.

Kentsel yenileme projesi kapsamındaysa, afet riskinin ve çarpık kentleşmenin yoğun olduğu alanlara öncelik verilerek, Bakanlığımızın koordinasyonunda yine bu çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Yine aynı şekilde, şehirlerimizin tarihî sürecini ortaya çıkartan, kadim şehirlerimize değer katacak, tarihî alanları ve binaları yaşatacak projeleri de geliştirmeye devam ediyoruz.

Kentsel yenileme kapsamında şehir içinde kalmış sanayi siteleri için ise projeler üretiyoruz. Esnafımız için yeni sanayi siteleri inşa ederek üretime ve emeğin kutsallığına destek veriyoruz. Bu kapsamda, 10 ilimizde üretimi gerçekleştirilen sanayi iş yeri sayısında 7.300'e yükselttik.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; KİT Alt, Komisyonunca hazırlanan 2021 ve 2022 yıllarına ait toplantı raporlarını titizlikle inceledik. Öncelikle ifade etmek isterim ki Toplu Konut İdaresi, kâr amacı gütmeyen, kamudan alınan arsa ve arazilerin değerlendirmeleri dahil bütün yapılan iş ve işlemler yasal çerçeveler içinde gerçekleştirilmekte, devletin ve vatandaşlarımızın hakları titizlikle korunarak hizmetler yürütülmektedir. Tüm projeler, afet riskleri göz önüne alınarak, yer seçiminden projelendirme ve inşaat aşamasına kadar imar ve inşaat mevzuatına uygun olarak gerekli denetim mekanizmaları ile birlikte eksiksiz olarak

gerçekleştirilmektedir. Bundan sonra da KİT Komisyonunun değerli üyelerinin öneri ve tavsiyeleri doğrultusunda çalışmalarımızı sürdürmeye devam edeceğiz.

Gerek uygulama gerekse denetim sürecinde çalışmalarımıza destek veren herkese şahsım ve idaremiz adına şükranlarımızı sunar, başta Komisyon Başkanımız olmak üzere, sayın milletvekillerimize, Sayıştay Başkanlığımızın değerli temsilcilerine saygılarımla arz ederim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki, teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Şimdi önerilerin görüşmelerine başlıyoruz.

Bu arada, Komisyonumuza gelen Sayın Öztunç, Sayın Erol Milletvekillerimiz, Sayın Ertuğrul'a hoş geldiniz diyorum.

Kurumun, 2021 yıl Alt Komisyon raporundaki 2022 yılı...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Hatay Milletvekilimiz Sayın Kara da burada.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Siz yokken kendilerine hoş geldiniz dedim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Yeni bir toplantı başladığı için... Ya, isimleri sayınca...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Önceki toplantımızda vardı, onların isimlerini saydım.

Sayın Kış ve Sayın Kara; bir kez daha hoş geldiniz.

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Hoş bulduk.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Tutanaklardan toplantıları ayrı ayrı görünüp öyle takip edildiği için siz her toplantı açılışında ilave katılanları söylerseniz tutanakları okuyan vatandaşlarımız oradan anlar.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki, Sayın Yavuzylmaz, peki, teşekkür ediyorum.

2021 yılı Alt Komisyon raporunda 2, 2022 yıl Alt Komisyon raporunda 2 öneri bulunmaktadır.

Şimdi, 2021 yılının 1 no.lu önerisini okutuyorum.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Öneri 1:

Etkin bir borç yönetimini teminen var olan vadesi gelmiş veya vadesiz alacakların tahsilatına yönelik çalışmaların İdare tarafından ivedilikle yapılması önerilir.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Yanıt için buyurun Sayın Başkanım.

TOKİ BAŞKANI MUSTAFA LEVENT SUNGUR - İdareміz tarafından kamu hizmetleri için ihtiyaç duyulan bina ve tesislerle ilgili Bakanlığın talebi doğrultusunda 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu'nun ek 1'inci maddesinin (m) bendi ve 6306 sayılı Kanun'un 13'üncü maddesi ile yine 2985 sayılı Kanun'un 2'nci maddesine eklenen (g) bendi kapsamında idareміz hizmet payı göz önünde bulundurularak ilgili kurum ve kuruluşlarla imzalanan protokol hükümlerine göre ihale edilerek yapım süreçleri gerçekleştirilmekte, ödeme ve mahsuplaşma işlemleri ise ilgili protokoller kapsamında aynı veya nakdi olarak yürütölmektedir. Söz konusu protokoller çerçevesinde ihalesi gerçekleştirilen ve yapımına başlanan işlerin alacak takibi ve iş bitiminde mahsuplaşma işlemleri ilgili kurumla imzalanan protokolde, işin bedelinin nakit ödenecek olması ve avans maddesi bulunması durumunda işin ihale sözleşmesinin yükleniciyle imzalanmasını müteakip avans tutarı hesaplanarak ilgili kurumdan talep edilmektedir.

Bahse konu protokol kapsamında yüklenici hak edişleri ödendikçe Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliğinin 54'üncü maddesi kapsamında ödeme takip cetveli ve bağılı fatura ilgili kuruma gönderilerek avans mahsubu sonrası kalan bakiyenin idareміz hesaplarına aktarılması istenmekte, ödemelerin zamanında aktarılmaması durumunda ise protokol hükümlerine göre güncel borç bakiyesi ilgili kurumdan yazılı olarak talep edilerek ödemenin gerçekleştirilmesi, aksi takdirde yasal yollara başvurulacağı bildirilmektedir.

Protokol hükümlerinde işlerin taşınmaz devri karşılığında yapılacağı öngörölmesi durumunda ise protokol kapsamında belirlenen taşınmazların idareміzi devrimin yapılmasını müteakip taşınmaz ekspertiz bedeli ilgili kuruma alacak kaydedilerek işlemler yürütölmekte ve yapılan harcamaların taşınmaz değerini aşması durumunda ilgili kuruma yazıyla bilgi verilerek, protokolünün ödeme şekli göz önünde bulundurularak ek taşınmaz ya da nakit ödeme yapılması talep edilmektedir.

Sonuç olarak idareміz ile kamu kurumları arasında imzalanan protokoller kapsamındaki alacakların takibi, imzalanan protokol hükümleri çerçevesinde etkin bir şekilde gerçekleştirilmektedir. Protokoller kapsamında, vadesi geçmiş alacakların tahsilinde protokol hükümlerinde belirtilen cezai hükümler işletilerek idareміzin finansal kayıplarının önlenmesi gözetilmekle birlikte, ödemesini gerçekleştirilmeyen kamu kurumlarıyla ilgili yasal yollara da başvurulmaktadır.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Evet, öneri üzerinde söz almak isteyen üyemiz var.

Sayın Yavuzylmaz, buyurun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar; toplantıya hoş geldiniz.

Bulgu konusu, alacak ve borç yönetiminin dengeli şekilde yürütölememesi. Sayın Başkan, bir şeyler anlatıyorsunuz ama gerçekten ne anlattığınızı, neye nasıl bir cevap verdiğinizi anlamak mümkün değil. Şimdi, mümkün değil, neden? Protokolleri anlattınız; işte "Protokoller şöyle, protokoller böyle."

Şimdi, ben size TOKİ'nin mali durumuyla ilgili bazı verileri aktarayım. Bakın, 2021 yılında uzun vadeli kredi borçlarına göre, kurumun bankalara ödeyeceğı toplam kredi anaparası 9 milyar 767 milyon lira, ödeyeceğı faiz ne kadar? 7 milyar 818 milyon lira yani anaparanın yüzde 80'ini faiz olarak ödeyeceksiniz. Böyle anlaşma yapmışsınız. Şimdi devam ediyorum: 2022 yılı, bankalara anapara borcunuz, kredi borcunuz 16 milyar lira, ödeyeceğiniz faiz 8 milyar lira yani anaparanın yüzde 50'si kadar faiz ödeyeceksiniz. Hani bir yandan "Faize karşıyız, karşıyız." diyorsunuz. 2023 yılında da bankalara olan kredi anapara borcunuz 23 milyar lira, ödeyeceğiniz faiz 18 milyar lira yani anapara borcunun yüzde 78'i kadar faiz ödeyeceksiniz. Yani 2021 yılından 2023 yılına kadar bankalara ödeyeceğiniz anapara kredi tutarı 48 milyar 832 milyon lira. Peki, ne kadar faiz ödeyeceksiniz? 33 milyar 936 milyon lira yani anaparanın yüzde 70'i kadar da ilave faiz ödeyeceksiniz. Yani 2021 yılında, dönemin kuruyla 833 milyon dolar faiz ödemeye razı olmuşsunuz. 2022 yılında 487 milyon dolar, 2023 yılında da 750 milyon dolar faiz ödeyeceksiniz TOKİ olarak.

Şimdi, peki, ödeyeceğiniz bu faizin parasını nereden alıyorsunuz? Yani bu da bir konu. Faiz ödeyeceksiniz ama nereden alıyorsunuz? Bakın, Sayıştay raporlarına göre, 2021, 2022, 2023 yılı raporlarına göre siz vatandaşlarımız yurt dışına çıkarken ödöl

ödedikleri yurt dışı çıkış harcının belirli bir oranını bir gelir kalemi olarak alıyorsunuz. Doğru mu? Doğru. 2021 yılında 50 liralık vatandaşımızın yurt dışına çıkarken ödediği yurt dışı çıkış harcının 15 lirasını TOKİ olarak almışsınız. 2022 yılında yurt dışı çıkış harcı 150 lira olmuş, yine oradan da belirli bir oranda pay almışsınız. 2023 yılında yine 150 lira yurt dışı çıkış harcı, oradan da payınızı almışsınız. 2024 yılında yurt dışı harcı 500 lira olmuş, 2025 yılında yurt dışı harcı 710 lira olmuş yani 2021 yılından 2025 yılına kadar yurt dışı harcı toplam yüzde 1.320 zamlanmış, siz de buradan pay almışsınız. Şimdi, bakın, 2021 yılında yurt dışı çıkış harçlarından, vatandaşlarımızın ödediği bu tutardan TOKİ'nin aldığı pay 28 milyon 251 bin lira, 2022 yılında 72 milyon lira, 2023 yılında da 130 milyon lira olmak üzere 2021-2023 yılları toplamında 231 milyon lira buradan, vatandaşlarımızın ödediği yurt dışı çıkış harcından pay almışsınız. Aldığınız payın ne yapıyorsunuz? Dönüyorsunuz, gidiyorsunuz ve bankalardan kullandığınız kredilerde faiz ödemesi olarak bu bankalara ödüyorsunuz. Şimdi, diyebilirsiniz ki: "Ya, biz bankalara ödüyoruz, doğru ama bir cebimizden çıkarıp bir cebimize koyuyoruz aslında devlet olarak. Neden? Çünkü biz kamu bankalarından kredi kullanıyoruz." Ziraat, Bankası, Halkbank Vakıfbank; değil mi, buralardan?

Peki, buradaki bu bankalar, sizin ödediğiniz bu faiz giderlerini ne yapıyor, ona bakalım, onun da takibini yapalım: Bakın, bu elimde gördüğünüz Ziraat Bankasının 2019 yılı Sayıştay raporu. Bakın, sizin yurt dışı çıkış harçları üzerinden vatandaşlarımızdan aldığınız parayla ödediğiniz kredilerin faiz tutarlarıyla bu bankalar ne yapıyor, ona bakalım. Diyor ki -bir kredi vermiş- "Firmanın -kredi verdiği firmanın- yüzde 100 iştirakiyle 2005 yılında British Virgin Adalarında kurulan bir şirkete üç yıl ödemesiz, toplam on yıl vadeli olarak 1 milyar 636 milyon Amerikan doları kredi verilmiştir." Burada. Ve bu kredi tahsil edilemedi.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Yavuzylmaz, konumuzla ne alakası var?

Bakın, bunu sürekli...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Kredi kullandıkları banka Ziraat Bankası, faiz ödemesi yaptığı banka da Ziraat Bankası.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Ziraat Bankasının görüşmeleri...

Bakın, Sayın Yavuzylmaz, Ziraat Bankasının görüşmeleri esnasında bu konuyu gündeme getirebilirsiniz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Bu faiz ödemesini Ziraat Bankası alıp da nereye harcıyor, bunu söylüyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Ancak bu konunun şimdi sizin bahsettiğiniz öneriyle alakası yok. Lütfen, çok rica ediyorum.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Hayır, çok önemi var.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Ama bunu her seferinde yapıyorsunuz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Aynı zamanda, bakın, 2020 yılı Ziraat Bankası raporunda da yine diyor ki...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Lütfen, nezaketli bir dil kullanmaya davet ediyorum sizi; nezaketli bir dil kullanmaya.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Bir şirkete 700 milyon Amerikan doları bir şirket satın alma kredisi veriliyor, üzerine 100 milyon dolar işletme kredisi veriliyor, o da, o işletme kredisi de 100 milyon dolardan 250 milyon dolara artırılıyor yani toplam 950 milyon dolar yani güncel kurla 36 milyar 575 milyon lira Demirören Holdinge veriliyor. Bu para da geri tahsil edilemiyor. Yani yurt dışına çıkarken yurt dışı harçları üzerinden vatandaşın cebine elini atanlar dönüp oradan aldıkları paraları...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sizin bu bağlantı kurmanızı şaşkınlıkla izliyorum, nasıl bir bağlantı kuruyorsanız, nasıl bir mantık çalışıyorsa sizde?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - ...faiz ödemesi olarak kullandıkları kredilerde bankalara verip aynı kamu bankalarıyla da işte bu geri dönüşü olmayan devasa krediler veriyor. O nedenle, bu şirketin sahipleri zenginleşirken vatandaşımız yurt dışına çıkarken de yurt içinde kalırken de her türlü bu gibi gizli saklı ve arka yollardan yapılan işlerle fakirleşiyorlar.

Ben 2024-2025 yılı yurt dışına çıkış harçlarından ne kadar para tahsil ettiğinizi size sormak istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ederim Sayın Yavuzylmaz.

Sayıştayın öneriyle ilgili görüşünü alalım.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Bulgunun Sayıştay tarafından izlenmesinin uygun olacağını değerlendiriyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kurumun 2021 yılına ait 2 no.lu genel önerisini okutuyorum.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Öneri 2:

Diğer bulgu ve önerilerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Yanıt için buyurun Sayın Başkanım.

TOKİ BAŞKANI MUSTAFA LEVENT SUNGUR - 2021 yılı Sayıştay denetim raporunda yer alan diğer bulgu ve öneriler de yerine getirilecektir.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer bulgu ve önerilerden görüşülmesini talep ettiğiniz öneri var mı?

Buyurun Sayın Tahtasız.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Başkanım, öncelikle iki tane sorum olacak ama 2021 ve 2022. Eğer müsaade ederseniz, iki tanesini de peş peşe okusam olur mu?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Olur, olur.

Buyurun.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Soru 1: 2021 bulgu 7.2.3.2. Bulguda yapım işine konu olan arsalar üzerindeki mülkiyet problemlerinden bahsediliyor. Bu anlamda AK PARTİ iktidarının bu zamana kadar yarattığı yıkımlardan biri olacak Kanal İstanbul Projesi kapsamında TOKİ'nin tarım havzalarını yok etme pahasına İstanbul Sazlıdere Barajı'nda başlattığı konut inşaatlarından bahsetmek istiyoruz.

Öncelikle, iktidarın yüzyıl "yüzyılın projesi" diye pazarlamaya çalıştığı Kanal İstanbul, İstanbul'da yaşayan 16 milyonun hayatını tehlikeye atacak bir projedir yani Kanal İstanbul değil, can al İstanbul projesidir. Cumhurbaşkanı adayımız Sayın Ekrem İmamoğlu'nun ve ekibinin haksız ve hukuksuz yere tutuklanmasının yegâne sebeplerinden biri Kanal İstanbul'dur. Bunu da bizler gibi sizler de gayet iyi biliyorsunuz. Biz, dünyanın en güzel şehirlerinden biri olan İstanbul'u ve bu metropolde yaşayan 16 milyon vebalini almamak adına bu can al projesine karşıyız ve karşı durmaya da devam edeceğiz.

Şimdi, konumuza dönecek olursak, TOKİ'nin can al İstanbul projesi kapsamında Sazlıdere Barajı'nda yaptığı konut projesi, can al İstanbul projesiyle birlikte İstanbul'un su kaynaklarını ve tarım alanlarını tehdit ediyor. İktidarın yapmaya alışkın olduğu şekilde bu proje de hukuki süreç tamamlanmadan, bir oldubittiyle hayata geçirilmeye çalışılıyor. TEMA Vakfı bu projeye ilgili büyük bir mücadele içerisinde ancak hukuk tanımazlık burada da var. TOKİ olarak, projeyi, çevresel etki değerlendirmesi (ÇED) olumlu kararı ve çevre düzeni ile imar planı değişikliklerine ilişkin açılan davalar henüz sonuçlanmadan hayata geçirdiniz. Bunun sebebini açıklarsanız; özellikle kamuoyu da bunu çok merak ediyor. Sizin için o bölgede konut yapmak su varlıklarından ve tarım alanlarından daha mı önemliydi? Bu projede dava sonuçlarını neden beklemediniz? Bu proje kapsamında kaç konut yapılmış ve yapılmaktadır? Bahse konu konutlar hangi gelir gurubuna göre yapılıyor? Konutların en düşük ve en yüksek fiyatları nelerdir? Bu proje de bulguda bahsedildiği gibi yargıdan dönerse ne yapacaksınız?

Gene, 2022 için de 2022 bulgu 7.4.6. Bulgu da şahıslara yapılan konut satışları ve geri alınmayan ödemelerden bahsediliyor. Bu anlamda, birkaç sorumuz olacak: Ekonomik kriz ve çeşitli nedenlerle borcunu ödeyemediği için evine veya işyerine el konulan kaç kişi vardır? TOKİ'nin elinde bugün itibarıyla ipotek karşılığı elde edilen konut ve iş yeri sayısı kaçtır? Bunların parasal değeri ne kadardır? TOKİ ipotek karşılığı edindiği evleri nasıl değerlendirmektedir?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Akalın, buyurun.

MEHMET AKALIN (Edirne) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Çok değerli hazırun, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben, bulgu 7.2.3.2'de yer alan Toplu Konut İdaresinin mülkiyet sorunları çözülmeden ihaleye çıkılarak sözleşme yapması ve ardından bu sözleşmeleri kısa sürede feshetmesi, kamusal kaynakların etkin ve verimli kullanılmadığını göstermektedir. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesi açıkça mülkiyet ve imar işlemleri tamamlanmadan ihaleye çıkılamayacağını belirtirken, 68'inci maddedeki istisna hükmü geniş ve keyfi biçimde uygulanmakta, bu da ciddi zaman ve kaynak kayıplarına neden olmaktadır. Özellikle afet ya da kentsel dönüşüm projeleri gibi istisnai durumlar haricinde bu tür keyfi uygulamalar kamu zararına yol açmakta, projelerin sürdürülebilirliğini ve güvenilirliğini zedelemektedir. İhale öncesi planlama eksikliği, ilgili kurumlarla eşgüdüm yetersizliği ve takdir yetkisinin sorumsuzca kullanılması hem yatırımın hem de kamu itibarının zedelenmesine neden olmaktadır. Bu yaklaşım, halkın barınma hakkı gibi temel ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla kurulan bir kurumun görevini yerine getirmekte başarısız olduğu izlenimini yaratmaktadır.

Bununla alakalı şimdi şu soruları sormak istiyorum: İdare neden mülkiyet sorunlarını çözmeden ihaleye çıkma yolunu tercih etmektedir? 68'inci maddedeki istisna hükmü hangi ölçütlere göre uygulanmaktadır? Bu ölçütlerin yasal ve etik sınırları yeterince açık mıdır? Bu uygulamaların kamu bütçesine olan maliyeti nedir? Feshedilen sözleşmeler nedeniyle doğan kamu zararının boyutu ölçülüyor mu? Bu durumdan etkilenen yüklenici firmaların ve bölgede ikamet edecek yurttaşların mağduriyetleri nasıl giderilmektedir? Süreçte yer alan bürokratlar ya da yöneticiler bu hatalı uygulamaların sonuçlarıyla yüzleşmekte midir? Bu tür uygulamaların uzun vadede TOKİ'nin kurumsal itibarı ve barınma politikaları üzerindeki etkileri nelerdir?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Akalın.

Evet, böylelikle 2021 yılı önerilerinin görüşmeleri tamamlanmıştır.

Şimdi, 2022 yılı önerilerinin görüşülmesine başlıyoruz.

Kurumun 2022 yılına ait 1 no.lu önerisini okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Öneri 1:

İdarenin yatırımlarının finansmanında sıkıntı yaşamaması ve gelir kaybına uğramaması için yapılacak projelerin finansmanı konusunda ilgili kurumlarla nakit akışının hak ediş ödemelerine göre planlaması önerilir.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Buyurun Sayın Başkanım, yanıt için.

TOKİ BAŞKANI MUSTAFA LEVENT SUNGUR - İdareміz tarafından kamu hizmetleri için ihtiyaç duyulan bina ve tesisler ilgili bakanlığın talebi doğrultusunda 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu'nun ek 1'inci maddesinin (m) bendi ve 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun'un 13'üncü maddesi ile 2985 sayılı Kanun'un 2'nci maddesine eklenen (g) bendi kapsamında İdareміz, hizmet payı göz önünde bulundurularak ilgili kurum ve kuruluşlarla imzalanan protokol hükümlerine göre ihale edilerek yapım süreçleri gerçekleştirilmekte, ödeme ve mahsuplaşma işlemleri ise ilgili protokoller kapsamında aynı veya nakdi olarak yürütülmektedir.

Protokoller çerçevesinde ihalesi gerçekleştirilen ve yapımına başlanılan işlerin alacak takibi ve iş bitiminde mahsuplaşma işlemleri ilgili kurumla imzalanan protokolde, işin bedelinin nakit ödenecek olması ve avans maddesi bulunması durumunda işin ihale sözleşmesinin yükleniciyle imzalanmasını müteakip avans tutarı hesaplanarak ilgili kurumdan talep edilmektedir. Protokoller kapsamında yüklenici hak edişleri ödendikçe Merkezî Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliği'nin 54'üncü maddesi kapsamında ödeme takip cetveli ve bağlı fatura ilgili kuruma gönderilerek avans mahsubu sonrası kalan bakiyenin İdareміz hesaplarına aktarılması istenmekte, ödemelerin zamanında aktarılması durumunda ise protokol hükümlerine göre güncel borç bakiyesi ilgili kurumdan yazılı olarak talep edilerek ödemenin gerçekleştirilmesi, aksi takdirde yasal yollara başvurulacağı bildirilmektedir. Bu itibarla, protokol kapsamındaki ilgili kurum ve kuruluşlardan alacak takibi etkin bir şekilde yürütülmüştür.

Protokol hükümlerinde işlerin bedelinin taşınmaz devri yoluyla ödeneceğinin öngörülmesi durumunda ise protokol kapsamında belirlenen taşınmazların İdareміze devrinin yapılmasını müteakip taşınmaz ekspertiz bedeli ilgili kuruma alacak

kaydedilerek işlemler yürütülmekte ve yapılan harcamaların taşınmaz değerini aşması durumunda, ilgili kuruma yazıyla bilgi verilerek protokolün ödeme şekli göz önünde bulundurularak ek taşınmaz ya da nakit ödeme yapılması talep edilmektedir.

Sonuç olarak, İdaremiz ile kamu kurumları arasında imzalanan protokoller kapsamındaki alacaklarının takibi, imzalanan protokol hükümleri çerçevesinde etkin bir şekilde gerçekleştirilmiştir. Protokoller kapsamında vadesi geçmiş alacakların tahsilinde protokol hükümlerinde belirtilen cezai hükümler işletilerek İdaremiz finansal kayıplarının önlenmesi gözetilmekle birlikte, ödemesini gerçekleştirilmeyen kamu kurumlarıyla ilgili yasal yollara başvurulmaktadır.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki, teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Öneri üzerinde söz almak isteyen üyemiz...

Sayın Polat, buyurun.

Bu arada Sayın Kaya, Antalya Milletvekilimiz, siz de hoş geldiniz.

MAHİR POLAT (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Komisyonumuza hoş geldiniz.

Şimdi, anlaşılan o ki nakit akışınızda bir problem var, bunu gidermek için Sayıştay sizi uyarıyor. Bunu gidermek için bir mücadele ediyorsunuz; alacaklarınızı almaya çalışıyorsunuz, bazen de belli varlıklarınızı satış yöntemiyle satmaya çalışıyorsunuz ve satıyorsunuz. Benim buradaki sorum, bunu gidermek üzere yapmanız gereken satışlardan bir tanesini geçtiğimiz hafta KAP'a bildirmişsiniz. KAP'a bildirdiğinizde Arnavutköy civarlarında büyük bir gayrimenkulünüzü sattığınızı görüyorum. 507,5 milyon liralık bir arsayı satıyorsunuz; burada KAP'a bilgilendirmeniz var sizin. Burada arsayı satarken...

TOKİ BAŞKANI MUSTAFA LEVENT SUNGUR - Emlak Konut yapıyor KAP'a bildirimini efendim.

MAHİR POLAT (İzmir) - Emlak Konut sizin iştirakiniz değil mi?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Değil, değil. KAP, Kamuyu Aydınlatma Platformunun TOKİ'yle ilgisi yok Sayın Polat. Emlak Konut halka arza açık olmadığı için Emlak Konutun...

MAHİR POLAT (İzmir) - Anladım, tamam. Bizde o var, öyle gelmiş arkadaşlara, sizin satışınız diye gelmiş, onu soracaktım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki, teşekkür ediyorum Sayın Polat.

Evet, Sayın Yavuzylmaz, buyurun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Ha, bu birinci bulguydu değil mi önerilerde?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Evet.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Ben diğerinde konuşacağım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Geneli üzerinde söz verelim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Yo, diğeri üzerine, geneli üzerine başka soru soracağım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki, peki, tamam.

Evet, Sayıştayın öneriyle ilgili görüşünü alalım.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Bulgunun Sayıştay tarafından izlenmesinin uygun olacağını değerlendiriyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kurumun 2022 yılına ait 2 no.lu genel önerisini okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Öneri 2:

Diğer bulgu ve önerilerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Başkanım, buyurun.

TOKİ BAŞKANI MUSTAFA LEVENT SUNGUR - 2022 Yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda yer alan diğer bulgu ve öneriler de yerine getirilecektir.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer bulgu ve önerilerden görüşülmesini talep ettiğiniz öneri var mı?

Sayın Yavuzylmaz, buyurun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Özellikle diğer bulgularda yapım işine konu projeler gerçekleştirilmeden önce ve gerçekleştirildiği süreçlerde birçok eksikliğin yapıldığına vurgu yapılıyor. Burada, TOKİ'nin 2021, 2022 ve 2023 yılı Sayıştay Raporlarına baktığımızda yapım ihaleleri tablosunun verildiğini görüyoruz. Tabloda gerçekleştirilen yapım ihale sayıları, gerçekleştirilen yapım ihale bedelleri ve hangi usullerle bu ihalelerin yapıldığı belirtiliyor. Ancak burada bazı eksikler var, örnek olarak pazarlık usulüyle yapılan ihalelerin AFAD kapsamında deprem, sel ve yangınları kapsayacak şekilde ihale edildiği, Millî Savunma Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığının sınır duvarlarının da -böyle parantez içine alarak belirtmiş- ihalelerini kapsadığını belirtiyor; yıl 2022, yıl 2021. Ancak ben yaptığım araştırmalarda 2022 yılında sizin pazarlık usulüyle ihale ettiğiniz ancak ne AFAD'la ne İçişleri Bakanlığıyla ne Millî Savunma Bakanlığıyla ilgisi olan birçok ihale gördüm; bunlarla ilgili de suç duyurusunda bulundum. Burada 25 adet suç duyurusu var. Bu suç duyuruları 1 Ağustos 2022 tarihi itibarıyla yapıldı. Bunların arasında pazarlık usulüyle yapılan 13 adet ihale var ki bu tabloya yansımamış durumda. Şimdi onlara birlikte bakalım: 2022 yılında yapılan ihale, ihalenin türü pazarlık usulü, işin adı İstanbul Atatürk Havalimanı Millet Bahçesi ve Sosyal Donatılar ve Altyapı İşleri, işin tutarı ihale edildiği tarihteki dolar kuruyla 146 milyon 840 bin Amerikan doları, ihaleyi alan şirket Yapı ve Yapı. 2021 yılında yapılan ihale -sizin yaptığınız ihaleler bunlar- İstanbul ili Fatih ilçesi Bezmialem Vakıf Üniversitesi Yeni Hastane Binası İnşaatı ve Altyapı İşleri, ihalenin türü pazarlık usulü, tutarı dolar karşılığı 117 milyon 165 bin dolar, şirket Rönesans. Yine, 2021 yılında Ankara Atatürk Kültür Merkezi II. Etap Millet Bahçesi ve Millet Bahçesine Ait Sosyal Donatılar İş, ihalenin türü yine pazarlık usulü, ihaleyi alan şirket yine aynı şirket; Yapı ve Yapı, tutarı 9 milyon 509 bin Amerikan doları. Yıl 2020, İstanbul ili Üsküdar ilçesi Kirazlıtepe Mahallesi II. Etap 706 Adet Konut, ihalenin türü

pazarlık usulü, ihaleyi alan şirket Yapı ve Yapı, ihalenin tutarı 59 milyon 833 bin dolar. Yıl yine 2020, Yargıtay Başkanlığı Hizmet Binası İlave İşleri ve Tefrişatı Yapım işi.

TOKİ BAŞKANI MUSTAFA LEVENT SUNGUR - Yapı İşleri Genel Müdürlüğünüzdür efendim, bizim değil.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Evet, Çevre Şehircilik Bakanlığı Yapı İşleri Genel Müdürlüğü, doğru.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - TOKİ ayrı, Yapı İşleri Genel Müdürlüğü ayrı.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Doğru, doğru. Evet, evet, doğru.

Şöyle devam edeyim yine; Ankara Atatürk Kültür Merkezi I. Etap Millet Bahçesi ve Donatıları işi, tutarı 73 milyon 195 bin dolar, ihalenin türü pazarlık usulü, millet bahçesinin işini alan yine kim? Yapı ve Yapı, değil mi, siz de biliyorsunuz. Kale yerleşkesi II. Etap...

TOKİ BAŞKANI MUSTAFA LEVENT SUNGUR - Sayın Vekilim...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Başkanım, daha sonra cevap verirsiniz. En son sözü verdiğimde bunlarla ilgili Sayın Vekilimizin tespitleri ve değerlendirmesi...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Tabii, hepsinin yanıtını istiyorum.

TOKİ BAŞKANI MUSTAFA LEVENT SUNGUR - Ben, sadece, efendim, hani soru sorduğunuz için cevap vermeyince saygısızlık olmasın diye...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Yo, tamamladıktan sonra isterseniz söyleyin.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Yok, ben size söz verdiğim zaman Sayın Başkan.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Yani böyle karşılıklı da yapılabiliriz, aslında daha iyi olur bence ama Komisyon Başkanımızın o konularda -biraz yani böyle- karşılıklı konuşmaya değil de arkadan konuşmaya daha uygun bir bakış açısı var. En son, daha çok "Yazılı yanıt verebilirsiniz." diyor ve herkes vedalaşıp gidiyor.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - İnteraktif değil, evet, devam edin Sayın Yavuzyılmaz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Evet, Kale Yerleşkesi II. Etap İnşaat işi, tutarı 394 milyon dolar, işi yapan şirket, ihaleyi kazanan şirket, yine bildik şirket, kim? Rönesans.

Devam edelim, evet, bu 21(b) pazarlık usulüyle TOKİ'nin aslında usulsüz ama kanunlara göre, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre ancak doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya yapım tekniği açısından özellik arz eden veya yapı veya can ve mal güvenliğinin sağlanması açısından ivedilikle yapılması gerekliliği idarece belirlenen durumlarda ancak uygulanan bir yöntem. Yani şimdi bakıyoruz, millet bahçesi yapım işinin ne ilgisi var? 2021 yılında, 22 yılında ve takip eden yıllarda yaptırdığınız işler bunlar. Dolayısıyla buradan hareketle baktığımızda, kurumun usulüne uygun bir şekilde ihale yöntemlerini uygulamadığını, zaten bu şirketlere de dış gösterip de o şirketlere doğru düzgün söz geçirebileceğini de, ihalelerin verildiği şirketin hep aynı olmasından ve siyasi bağlantılarından aslında görüyoruz. Dolayısıyla Sayıştayın burada yazdığı tablolarda eksiklik var; burada pazarlık usulüyle ihale edilen ve burada belirtilen gerekçelerle ifade edildiği sayının dışında da TOKİ'nin yaptığı ihaleler var.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Yavuzyılmaz.

Böylelikle önerilerin görüşmeleri tamamlanmıştır.

Şimdi, geneli üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Geneli üzerinde söz almak isteyen üyelerimize ben buradan söz vereceğim.

Sayın Akalın, buyurun.

MEHMET AKALIN (Edirne) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, geneli üzerinde bir değerlendirme yapmak istiyorum. Türkiye'nin dört bir yanında konut ihtiyacını karşılamak amacıyla kurulan TOKİ, maalesef son yıllarda kamu yararını gözetmekten ziyade çevresel tahribata ve rant kaygılarına hizmet eden projeleriyle gündeme gelmektedir. Bunun son örneklerinden biri, Hatay'da yaşanan zeytinlik alanların imara açılması sürecidir. Diğer ise İstanbul Sazlıdere Barajı havzasında yürütülen ve su kaynaklarını tehdit eden inşaat faaliyetleridir. Deprem sonrası ihtiyaçlar bahanesiyle binlerce yıllık tarım alanları olan zeytinliklerin TOKİ konutları için gözden çıkarıldığına maalesef tanık oluyoruz. Oysa zeytinciliğin 3573 sayılı Zeytincilik Kanunu'yla özel koruma altında olması gerekirken bu yasa fiilen yok sayılmaktadır. İstanbul'da ise Sazlıdere Barajı havzasında yapılacak olan TOKİ konutları İstanbul'un içme suyu kaynaklarını tehdit etmektedir. Baraj havzalarında yapılaşma yasağı sadece hukuki değil, aynı zamanda ekolojik bir zorunluluktur. Ancak ne yazık ki Kanal İstanbul Projesi'ne yakınlığıyla bilinen bu bölgede TOKİ eliyle adım adım bir ekolojik yıkım gerçekleştirilmektedir. Bu iki örnek TOKİ'nin artık sosyal konut üretimi misyonundan saparak iktidarın rant odaklı şehircilik politikalarının uygulayıcısı hâline geldiğini göstermektedir.

Bu bağlamda şu soruları sormak istiyorum: Hatay'da zeytinliklerin TOKİ inşaatına açılması hangi bilimsel raporlara, hangi kamu yararına dayandırılmaktadır? Zeytincilik Kanunu "Zeytinliklerde tesis yapılamaz." derken TOKİ'ye bu alanlarda inşaat yapma yetkisini kim neye dayanarak vermiştir? Deprem sebebiyle yapılan bu yapılaşmalar -yer seçimi- neden orman dışı, tarım dışı alanlar yerine verimli tarım arazilerinde yapılmaktadır? Sazlıdere havzasındaki söz konusu TOKİ konutları ile Kanal İstanbul Projesi arasında dolaylı bir bağlantı mı kurulmaktadır? Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bu projelere nasıl olur vermektedir? ÇED süreçleri gerçekten işletilmiş midir? Yerel halkın, çiftçilerin, çevrecilerin itirazları neden dikkate alınmamaktadır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Akalın.

Sayın Öztunç, buyurun.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Evet, teşekkür ederim Sayın Başkanım. Değerli milletvekillerimiz, sayın bürokratlar; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, birkaç sorum olacak, malum deprem bölgesi milletvekiliyim. Bir defa İlk Evim Projeniz var, Elbistan ilçemizde İlk Evim Projesi kapsamında talepler alındı. Önce bir yer gösterildi, ardından dendi ki: "Hayır, burada olmayacak.

Elbistan'ın Bakış Mahallesi'nde olacak." Burası şehir merkezine 20 kilometre uzaklıkta. Yani bakıldı mı, araştırıldı mı bilmiyorum ama şehir merkezine 20 kilometre uzaklıkta. Ayrıca, burası linyit yatağı yani Afşin-Elbistan Termik Santrali var biliyorsunuz -A ve B santralleri- burası ciddi bir linyit yatağı.

Üçüncüsü, buranın demografik yapısı açısından önemli bir bölge yani oraya, bir köyün içerisine İlk Evim Projesi'nin yapılması demografik olarak istenmeyen birtakım taleplerin gelmesine yol açacak. Bu açıdan, İlk Evim Projesi kapsamında Bakış Mahallesi'nin tekrar değerlendirilmesi gerekiyor. Sizden ricam, burayı lütfen tekrar değerlendirin, buradan vazgeçin yani özelden size sebebini de daha net anlatabilirim.

TOKİ depremde başarılı oldu mu? Evet, oldu. "Yığıldı öldür, hakkını ver." derler. TOKİ'nin Kahramanmaraş'ta yaptığı konutlar gerçekten de sorunsuz, yıkım olmadı ve insanlar belki de ilk zamanlarda başlarını bu evlere soktular. O yüzden, TOKİ'yi kutluyorum ama deprem sonrasında baktığımızda, örneğin, Elbistan'da Karaelbistan TOKİ konutları var Sayın Başkan, alt yapısı yapılmadan teslim edildi, anahtarları verildi. Burada su yok yani iki gün su var, beş gün su yok; bırakın yemek yapmaya, içmeye, çamaşırı bulaşığı yıkamaya, abdest almaya su yok; büyük bir sıkıntı, problem var. Yurttaşlarımız her gün arıyorlar, her gün eylem yapmaya başladılar. Bazı TOKİ konutlarında, inanın, tuvalet yapılmış ama kanalizasyon yok arkadaşlar. Göksun'da kanalizasyon binanın arkasına akıyor Sayın Başkan, Göksun'daki TOKİ konutunda kanalizasyon arkadan akıyor. Yine, Elbistan'da mutfak dolapları yapılmış, kadın elini atıyor, dolap kafasına iniyor; yoğun bakımda yattı.

Evet, TOKİ'yle övünüyoruz, güzel işler yaptınız, sizden önceki yöneticiler güzel işler yaptılar, siz daha güzellerini yaparsınız inşallah ama depremden sonra yapılanlarda sıkıntı var. Belki çok fazla olduğu için, belki binlerce olduğu için, farklı müteahhitler girdiği için mi bilmiyorum ama bir problem var; buna dikkatinizi çekmek istiyorum.

Nurhak ilçemizde depremin üzerinden iki yıl geçti ama hâlâ tek bir konut dahi teslim edilmedi Sayın Başkanım. Ayrımcılık var Nurhak'ta, Kahramanmaraş Nurhak ilçesinde ayrımcılık var; burası Cumhuriyet Halk Partisinin kalesi olan bir ilçe ve maalesef bütün deprem bölgesinde, her ilçede yapıldı, teslim edildi ama Nurhak'ta tek bir konut dahi teslim edilmedi ve Nurhak depremin merkez üssü. Neden? Orada yaşayanlar yurttaş değil mi, vergi vermiyor mu, askere gitmiyor mu?

ALİ TEMÜR (Giresun) - Yapılacak.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Yapılacak, doğru.

ALİ TEMÜR (Giresun) - 453 bini teslim edeceğiz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - "Nurhak" diyor Vekilim.

ALİ TEMÜR (Giresun) - Oraya da vereceğiz.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Sevgili Vekilim, bir şey demiyorum.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - "Nurhak" diyor.

ALİ TEMÜR (Giresun) - Oraya da vereceğiz.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Sevgili Vekilim "Verilmedi." demiyorum ki.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Karşılıklı konuşmayalım, hatibi dinleyelim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Nurhak'ta çocuk yok mu, bebek yok mu, anne yok mu, baba yok mu? Nurhaklılar ne olacak?

ALİ TEMÜR (Giresun) - Allah Allah! Devam edecek, devam ediyor.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Yavuzylmaz, Sayın Öztunç var burada, niye siz...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - "Devam edecek." diye bir şey var mı ya? Aradan ne kadar zaman geçmiş.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Öztunç, devam edin.

Buyurun.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Sevgili Vekilim, Kahramanmaraş'ta...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - "Ayrımcılık yapılıyor." diyor; "Hayır, yapılmıyor." deyin, "Nurhak'ta şu kadar konut teslim edildi." deyin.

ALİ TEMÜR (Giresun) - Devam ediyor.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Sayın Vekilim, ben "Yapılmıyor." demedim, tebrik de ettim, kutladım da. Maraş'ta yapılıyor, Elbistan'da yapılıyor; tamam, eyvallah, eksik meksik ama yapılıyor, Maraş merkezde öyle. Nurhak ilçesi iki yılı aşkın... Her ilçede teslimat yapıldı, en azından 3, 5, 10... "Kahramanmaraş'ta 43.459 konut ihalesi yapıldı." dedi Sayın Başkan; helal olsun, eline sağlık, emeğine sağlık da "Bu Nurhak üvey evlat mı?" diye soruyorum, niye alınıyorsunuz ki bundan, ne var bunda yani?

ALİ TEMÜR (Giresun) - Onun cevabını verir şimdi.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Tamam, devam edin.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Bunu anlayışla karşılamamız gerekir diye düşünüyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Öztunç, devam edin.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Benim Sayın Başkana, TOKİ Başkanımıza aktaracaklarım bunlar. İlk Evim Projesi, Karaelbistan TOKİ konutları, Nurhak neden teslim edilmedi? Bu konularda biraz daha gayretinizi bekliyorum.

Allah kolaylık versin, başarılar diliyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Öztunç.

Bir hatırlatmada bulunmak istiyorum: Komisyonumuza gelen, Komisyon üyesi olmayan arkadaşlarımızın konuşma süresinin beş dakika olduğunu hatırlatmak istiyorum.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Ne zaman böyle bir karar verdik Başkanım? Böyle bir karar almadık biz.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Siz geçen dönem burada değil miydiniz? Teamül gereği uygulamamız bu şekilde.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - O, geçen dönem. Bu dönem yeni dönem.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Buyurun Sayın Karaman.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) - Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli milletvekili arkadaşlarım, Toplu Konut İdaresinin Değerli Başkanı ve yöneticileri, Sayıştayımızın değerli denetçileri, diğer kurum ve kuruluşlardan gelen değerli yetkililer; hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Hoş geldiniz.

Öncelikle, Toplu Konut İdaresi Başkanımız Sayın Mustafa Levent Sungur'a bu güzel sunum için teşekkür ediyorum. Gerçekten Toplu Konut İdaresinin neler yaptığını bize bir çırpıda çok güzel anlattı; onun için teşekkür ediyorum.

Ayrıca, tabii, AK PARTİ iktidarında, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi çerçevesinde "Herkes İçin Konut" hedefi önceliğimiz hâline geldi; bunun için de tabii toplu konut çok önemli. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan deprem bölgelerindeki inşaat faaliyetlerinin önemli oranda biteceğini, yaz aylarından itibaren ülkemizde bir sosyal konut seferberliği başlatılacağını söyledi; bu karar ve planlama halkımızda heyecan yarattı. Onun için de ayrıca hem Cumhurbaşkanımıza hem Bakanımıza hem de sizlere teşekkür ediyoruz.

Bugüne kadar 1 milyon 626 bin konut yapan TOKİ bu seferberliği de inşallah başaracaktır diyoruz. İnşallah, halkımızın istekleri doğrultusunda yüz binlerce konut üretecek ve deprem riskini asgariye indirmeyi başaracaktır.

Bildiğiniz gibi, asrın depreminde TOKİ konutları hakikaten hasar almamış ve halkımızın güvenliğini kazanmıştır. Burada zaten konuşmanızda da söylediniz ama biz bunu canlı olarak yaşadık yani deprem bölgesine gittiğimizde bütün binaların yıkıldığını ve Toplu Konut yapılarının orada sapsağlam durduğunu gördük; bu da devlete bir güvence, TOKİ'ye bir güvence oldu.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Ya, yıkılan binaların sorumlusu kim? Yine, aynı...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Yavuzylmaz, rica ediyorum, lütfen...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Sanki bir tek TOKİ'den sorumlu...

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Bir dinlemesini öğren ya!

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Devam edin Sayın Karaman.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) - Yıkılanların sorumlusu deprem.

ALİ TEMÜR (Giresun) - "TOKİ'nin yaptığı binalarda hasar yok." dedi, bunda ne var?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Ama AK PARTİ Milletvekili kendisi.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Devam edin.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) - Önce Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a, Bakanımıza ve sizlere çok teşekkür ediyorum.

Değerli Başkanım, biraz da seçim bölgem Erzincan'dan da bahsetmek istiyorum deprem bölgesi olduğundan. Türkiye'de iki yerde deprem enstitüsü var; biri İstanbul'da, biri de Erzincan'da. Hedefimiz şu: Deprem bölgesinde bir il nasıl planlanır, nasıl yapılır, nasıl olursa depremden en az zararı görürüz diye hakikaten biz de çaba gösteriyoruz; Çevre Bakanlığı ve TOKİ de bizim en büyük destekçimiz.

(Uğultular)

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Hatibi dinleyelim lütfen.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) - Şu anda bin civarında konut yapımı devam ediyor Erzincan'da; bunun için özellikle teşekkür ediyorum.

Depremlerde hasar gören yerlerde, 130 köy evi, 107 dükkân, 55 adet ahır TOKİ ve Çevre Bakanlığımız tarafından yapılıyor. Bunlarda biraz acele edilmesini özellikle rica ediyoruz çünkü şöyle: Hakikaten bunlar yapılmaya başlayınca orada oturan halkımız kiraya çıktılar ve kiralalar çok yükseldi. Onun için, inşallah, bin konut kısa zamanda biterse Erzincan gibi bir yerde kiralalar ilgili birazcık daha nefes alabiliriz diye düşünüyoruz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Kiralar yüksek mi Sayın Vekilim?

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) - Yok, ev az, TOKİ fazla konut yapacak inşallah.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Buyurun, devam edin.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - 2024-2025 arası kiralalar yüzde 1.298 artmış.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Yavuzylmaz, saygılı olun ama lütfen ya! Lütfen, hatibe karşı...

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) - Toplantıdan sonra sizinle biraz özel görüşelim.

Konut yapımı devam...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Hayır, ekonomi de böyle olduğu için...

MAHİR POLAT (İzmir) - Efendim, özel değil, burası kamuya ait.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Hayır, ben kendisine düzeltme imkânı tanıyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Devam edin.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) - Bir an önce bitireyim.

Ayrıca, ilimizde hakikaten yapım çalışmaları devam eden...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Tutanağa öyle geçiyor.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) - İyi şeyler de yapıyor TOKİ, Hükûmet; öbürlerini de bitirecek inşallah.

Toplantıdan sonra biraz daha detaylı görüşelim.

Ayrıca, ilimizde yapımı devam eden Vasiyet Deresi Millet Bahçemiz var. Hakikaten bu depremde millet bahçelerinin ne kadar önemli olduğunu hem siz söylediniz hem Cumhurbaşkanı söyledi hem de burada da belli oldu. Ben de depremde İstanbul'daydım, orada insanların o parklara nasıl gittiğini de gördüm. Dolayısıyla Erzincan da bir deprem bölgesi olduğu için bu millet bahçesinin bir an önce hızlandırılarak bitirilmesini özellikle arzu ediyoruz.

Elbette, diğer taraftan -bu biraz Çevre Bakanlığının görevi ama TOKİ'nin de birlikte yapacağı bir şey- Erzincan merkez çarşısının dönüşümünün biraz daha hızlandırılmasını rica ediyoruz.

Bugüne kadar yapılan çalışmalar için teşekkür ediyor ve bundan sonra da başarılar diliyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Karaman.

Sayın Temür, buyurun.

ALİ TEMÜR (Giresun) - Sayın Başkanım, değerli vekillerim, Sayıştayın değerli mensupları, TOKİ Başkanım ve kıymetli yönetici arkadaşlarım, kıymetli katılımcılar; ben, öncelikle TOKİ Başkanına sunumu nedeniyle çok teşekkür ediyorum.

Gurur abidesi bir kuruluş. 11 ilimizde büyük bir deprem yaşadık; bu depremde -elhamdülillah- TOKİ'nin yaptırdığı binaların çatlak dahi vermemesi bize gurur verdi, halkımıza onur verdi ve depremzedelerin de sığınma merkezi hâline geldi. İnşallah, bundan sonra da bu çalışmaların hızlı bir şekilde devamını diliyoruz.

Yine, 11 ilimizde meydana gelen asrın depreminde vatandaşlarımızın, depremzedelerimizin mağduriyetini giderebilmek için çok hızlı çalışmaya başlayan TOKİ'ye ve mensuplarına gerçekten teşekkür ediyoruz.

Şu ana kadar, 2024 yılı sonuna kadar depremzedelerimize 201 bin konut teslim edildi. Cumhurbaşkanımızın müjdesine göre bu yılın sonunda 453 bin tane konutumuz teslim edilecek inşallah.

Ben, bu konuyla alakalı TOKİ Başkanına ve ekibine hem teşekkür ediyorum hem de Rabb'imden yardım diliyorum; çok güzel bir iş yapıyorlar. İnşallah, vatandaşlarımıza bu yıl sonunda... Biraz önce Sayın Vekilimizin söylediği ilçenin de konutları inşallah bitecek, onları da teslim edeceğiz Allah izin verirse.

Şimdi, depremzedelerin sıkıntısının giderilmesi gerçekten çok önemli. Ayrıca, TOKİ bizim ilimizde ve her ilde millet bahçelerini hızlı bir şekilde yapıyor, biten millet bahçelerimiz var; onun için teşekkür ediyorum. Şu anda devam edenler var, başarılı çalışmalar diliyorum.

Bu konuda deprem bölgesindeki hızlı çalışmalarla, inşallah, bu yılın sonunda... Bu sıkıntıların giderilmesi noktasında hem Cumhurbaşkanımıza hem Çevre Bakanımıza hem de TOKİ Başkanına ve mensuplarına tekrar canıgönülden teşekkür ediyorum.

Allah yâr ve yardımcınız olsun, ayağınıza taş dokundurmasın.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Temür.

Buyurun Sayın Kara.

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Hatay Milletvekili olarak Nermin Yıldırım Kara ismim.

Şimdi, TOKİ bizim için çok önemli bir kurum; en fazla mesaimizi kendilerine ayırıyoruz.

Öncelikle, şuradan başlamak isterim: TOKİ'den iş alan, proje yapan, ihale alan firmalar çok hoyrat Sayın Başkanım; bu şirketlerle mutlaka bir oturup konuşmanızda fayda var. Bazı bölgelerimiz var ki -biraz evvel Sayın Vekil de ifade etti, özellikle Samandağ'da, Antakya'da, Defne'de, Kırıkhan'da- biz en fazla mesaimizi buraya ayırıyoruz. Sebebi de şirketlerin -biraz evvel dediğim gibi- hiçbir usul, adap bilmeden, paldır küldür zeytinliğe girmesi, tarlaya girmesi. Zaten bir idari yapı nasıl işliyor, ben bunu anlayamıyorum, mesleğim de mali müşavirlik. Bir bakıyoruz ki vatandaşa bir telefon geliyor, bir tebligatla "Rezerv alanı ilan ettik..." Bir bakıyoruz ki burada toplu konut yapılacak; ihalesi bitmiş, vatandaş yargı sürecini başlatmış, yargı kararları... Mülkiyetle ilgili sorunlar da çözülmeden şirketler apar topar giriyor kepçeyle, şununla, bununla; hiç istenmeyen görüntüler geçen hafta olduğu gibi bizim Hatay'da...

Bakın, ben çok açık ve net söylüyorum: Biz siyaset yapmıyoruz Hatay milletvekilleri olarak, deprem bölgesi olduğumuz için. Biz, Ömer Bulut'la da çalıştık, samimiyetimizi ve ne demek istediğimizi kendilerine de sorabilirsiniz fakat bir kepçecinin zemin etüdü yapmak için Mağaracık'ta 3'üncü etaba, 4'üncü etaba girmesini doğru bulmuyorum. TOKİ'nin veya şirketin orada kollukla bir arbede yaşatması Hatay için hiç de doğru ve sağlıklı değil. Lütfen, şirketleri uyarın ve şirketlerin sağlıklı bir şekilde çalışması için çaba sarf edin.

2023 Ekim ve 2024 Aralık sonu itibarıyla standart dışı yapı çeliği ve hazır betonla ilgili Çevre Şehircilik İl Müdürlüğü bir ilana çıktı ve yaklaşık 48 firmaya ceza yazdı. Ben o zaman dedim ki: Nasıl buldunuz bunu, bir ihbar yoluyla mı buldunuz? Soru önergem var. Rutin bir denetimde mi oldu, neden oldu? Ne kadar, niye ceza yazdınız? Yani nasıl buldunuz bu standart dışı yapı çeliğini ve hazır betonu veya bunu nasıl imha ettiniz? İnşaatta kullanılan herhangi bir yerde oldu mu? 12 milyon gibi bir ceza yazıldığı söylenmiş 7223 sayılı Yasa kapsamında ama 12 milyon çok komik bir rakam 48 firma için; bunun üstüne mutlaka tekrar gitmenizde fayda var, denetim açısından söylüyorum.

Antakya Odabaşı'ndan, özellikle Dikmece ve Gülderen'den bize gelen en fazla şikâyet şu: Kuralar çekilmiş fakat altyapı... Efendim, anahtar tesliminden sonra hiçbir şekilde oturulacak gibi değil binalar. Ben bugün buraya geleceğimi bilmiyordum, tesadüf oldu tamamen. Dikmece 1'inci etapta çelik kapı yok, cam yok ama bir yıl evvel kura çekilmiş; çok saçma bir şey Başkanım yani hayatın olağan akışına aykırı bu. Bir yıl evvel kura çekiyorsunuz ama evin çelik kapısı yok, camı yok yani ben bile "Acaba doğru mu?" diye birden fazla defa... Yurttaşın telefonunu verebilirim size isterseniz.

Şimdi, TOKİ'yle ilgili olarak en önemli konulardan biri de rezerv alanındaki ve TOKİ marifetiyle yapılan evlerdeki ödeme planları. Bu ödeme planlarıyla ilgili bizim bildiğimiz... Tabii, biz çok şeyi de bilmiyoruz milletvekili olarak. İlin Milletvekili olarak ben de işte "Oradan, buradan nasıl bulurum acaba? Önergeden mi bir şey çıkarırız, AK PARTİ'li vekil arkadaşlarımızdan mı bir şey öğreniriz? Acaba şu mu?" diye böyle tırmalaya tırmalaya bilgileri alıyorum. TOKİ marifetiyle ve rezerv alanında yapılan konutlarla ilgili ödeme planlarını yurttaşlarımız merak ediyor. Bu konuda da çok fazla soru işareti var ve sizden bununla ilgili mutlaka... Ben Çevre Komisyonu üyesiyim, Sayın Kurum'a da bunu özellikle sormuştum ama o böyle hep ortada kalan bir konu, demek ki önemli bir konu bu.

Mimariyle ilgili sıkıntılarımız var. Her ilimiz çok güzel ama Hatay'da demografik yapımız, Hatay'da kültürel varlıklarımız ve kültürel değerlerimiz farklı. Arsuz'da yapılan ev ile Dikmece'de yapılan ev veya Defne'de, Samandağ'da, bizim İskenderun Cebike'de, Düğünyardu'nda yaptığınız TOKİ'nin mimarisi aynı olamaz, olmamalı da çünkü hem iklim hem de bizim yaşam tarzlarımız... Düğünyardu ve Cebike'de yapılan konutlar çok kötü oldu, çok beton oldu -ben bunu Sayın Bakana da ifade ettim- ama Arsuz'da yapılan, Pirinçlik'te yapılan çok güzel oldu. Anlatabiliyor muyum? O yüzden, burada dikkatli olmanızda ve biraz da estetiğe, mimarinin güzelliğine dokunmanızda fayda gördüğümü söylemek istiyorum.

Cebike ve DüğünYurdu'nda doğal gazdan kaynaklı 3 çocuk ve 1 anne vefat etti -belki biliyorsunuzdur- çünkü doğal gaz sistemi... Şirket dedi ki: "Ben bilmiyorum." Efendim, doğal gazı yapan adam dedi ki: "Ben bilmiyorum." Yazık, şimdi orada çalışan bir işçi içeriye atıldı çünkü sürekli "Ne oldu? Neden oldu? Kim sorumlu? Çıkın, açıklayın." deyince, yazık, bir kişi, sıradan birisi... Ama firmaya, şirkete, başka hiç kimseye bir soruşturma falan yok. Olan 3 çocuğa oldu, uyurken öldüler. Yok "Kazan kapağı kırık." yok bilmem "Yoğunlaşma kapağında..." Bilirkişi raporu var bende -TÜRMOB'tan bir arkadaş gitti- bilirkişi raporuna göre doğal gazla ilgili, tesisatla ilgili bir sıkıntı var ve bunun bir daha yaşanmaması için lütfen bu konudaki tesisat ve altyapıya da ilişkin aklınızda bulunsun.

Bir konu da şu, bunu size de iletmış olalım: Özellikle, hak sahipliği açısından TOKİ'lerde ev sahipleri bittikten sonra kiracılar ev sahibi olmak istiyor. Biliyorsunuz ki konut arzını artırmak zorundayız. Kiracılarla ilgili süreç nasıl işleyecek? Biz şunu söylüyoruz, sizden bir şey duymadık ama biz söylüyoruz: "Hak sahiplerine evler verildikten sonra sizlere de bir şekilde konut verilecek." Bunu söylüyorum, doğru mu yalan mı bilmiyorum, siz söyleyin onun cevabını ama böyle bir şey...

Özellikle, Antakya Odabaşı 16'ncı bölge 2'nci etapta da bazı sıkıntılarımız var; gerçi orası rezerv alan ama bir girdi bir çıktı, bir girdi bir çıktı. Ben Sayın Bulut'u aradım ve dedim ki: "Lütfen, oraya bir heyet gönderiniz ve heyet, mülkiyet sorunlarını ve konuları tekrar istişare etsin." Kendisi İstanbul'da olduğunu ve elbette ilgileneceğini ifade etmişti.

Bir de sizden yazılı olarak istediğim şudur: Hangi ilçemizde TOKİ marifetiyle kaç bin adet konut yapılacak? Şu an kaç tane ihale yaptınız? Kaç tane ihtiyaç vardı? Ne kadar fazla üretiyorsunuz? Sizden ricam -bu, benim için önemli- 15 ilçe için bunu yazılı olarak da alırsam çok memnun olurum.

Bana da fazla süre verdiğinizizi fark ettim, çok teşekkür ediyorum deprem bölgesi halkı adına.

Çok teşekkür ediyorum efendim, sağ olun.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ederim Sayın Kara.

Buyurun Sayın Kaya.

Sizin toplantınız vardı herhalde, size öncelik verelim.

AYKUT KAYA (Antalya) - Sağ olun.

Sayın Başkan, hazırunu saygıyla selamlıyorum.

2014'te nüfusumuzun yüzde 61,1'i oturduğu evin sahibiyken, bu oran 2024'te yüzde 56,1'e geriledi. Yoksul tanımına giren medyan gelirin yüzde 60'ının altında gelire sahip hanelerde ise sahiplik oranı 2007'de yüzde 61,7'ye 2014'te yüzde 57,8'e, 2024'te yüzde 45,8'e düştü. Son on yıla bakıldığında bu gruptaki konut sahipliği 12 puan geriledi. Aynı dönemde ülkemizdeki hane sayısı 5,5 milyon artarken ilk el konut satışı 5,3 milyonu, toplam satış ise 13,9 milyonu buldu. Her yeni haneye neredeyse 1 konut düşmesine rağmen sahiplik oranındaki sert düşüş, konut sektörünün dar ve orta gelirli kesimlere yeterince hizmet etmediğini gösteriyor. Dar ve orta gelirli vatandaşların nitelikli konut ihtiyacını karşılamakla görevli kurum TOKİ'dir ancak İstanbul Planlama Ajansının verilerine göre, TOKİ işbirlikli Emlak Konut GYO son yirmi yılda inşa ettiği 90 bini aşkın konutun yüzde 69'unu lüks konut statüsünde tamamladı. Aynı rapor, kurumun kamu gücünü avantajına kullanarak yüksek rantlı bölgelerde orta ve üst gelir grubuna konut üreten bir özel sektör aktörü gibi çalıştığını da vurgulamakta. Bu durum kuruluşun asli misyonundan uzaklaştığını da ortaya koymakta.

Kanal İstanbul güzergâhındaki 45 milyar TL tutarındaki ihalelerin siyasi bağlantılı firmalara verilmesi, Samandağ'da acele kamulaştırma kararlarıyla çevresel ve sosyal maliyetlerin göz ardı edilmesi, değerli kamu arazilerinin öncelikle lüks projelere açılması TOKİ'nin planlama önceliklerini bize sorgulatmakta. Ayrıca, İlk İşyerim Projesi'nde taahhüt edilen fiyatın iki buçuk yıl içinde 7,5 kat artırılması ve sözleşmeli konutların hâlihazırda hak sahiplerine teslim edilememesi kurumun güvenilirliğini de zedelemiş durumda.

Özellikle alt ve orta gelirli ailelerin finansal erişilebilirliği giderek zorlaşıyor. Yüz yirmi ay vadeli kredi taksitleri lüks projelerde orta gelirli ailelerin gelirinin önemli bir bölümünü de tüketiyor. Bunun yanında, TOKİ projelerinin konumlandığı şehrin merkezlerine uzak bölgelerde toplu taşıma altyapısı yeterince gelişmeden yeni yerleşim alanları oluşturulması gündelik yaşam maliyetlerini de artırıyor. Projelerin çevre ve sosyal donatı ihtiyaçları dikkatle planlanmadığı için okul, sağlık ocağı ve yeşil alan eksiklikleri ortaya çıkıyor. Bu durum nüfus artışına uygun yaşam alanları yaratmaktan ziyade mevcut toplumsal sorunları daha da büyütüyor.

Kamu kaynaklarının öncelikle sosyal konut projelerine yönlendirilmesi, dar gelirli hanelerin barınma güvencesinin sağlanması acil bir ihtiyaçtır. TOKİ toplumsal beklentiyi karşılamak için misyonuna dönmeli, sosyal konut üretimini artırmalı, planlama süreçlerinde şeffaflığı ve katılımcılığı güçlendirmelidir, finansal erişilebilirliği de ön planda tutmalıdır. Bu gerçekler ışığında TOKİ'nin asli misyonu olan sosyal konut üretimine odaklanması, başarı ölçütünün barınma güvencesi ve yaşam kalitesi olması gerekmektedir.

Seçim bölgem Antalya'yla ilgili de bir konuyu sizlerle paylaşmak istiyorum. 31 Temmuz 2021'de yaşanan büyük yangın felaketinde Alanya ilçemizin Bayır Mahallesi'nde 108 ev tamamen yandı. Yangının ardından 2021 yılı sonunda vatandaşlarımız AFAD tarafından verilen konteynerlere yerleştirildi ancak konteyner alamayan birçok kişi hâlâ bahçelerine yaptıkları barakalarda yaşamakta, bir kısmı da Alanya'da kiracı durumunda, Alanya merkezinde kiracı durumunda. 8 Ocak 2022'de TOKİ tarafından mahallenin yeniden inşasına başlandı. Proje kapsamında 2 cami ve toplam 108 konut yapılıyor. Mahallemizin 2 tane sokağa var: Merkez Sokak ve Takanlar Sokak. Merkez Sokak'ta 64 konut, Takanlar Sokak'ta 44 konut var. Merkez Sokak'taki evler yaklaşık beş ay önce yüzde 90 oranında bitmesine rağmen hâlâ bir ilerleme sağlanamamıştır. Çevre düzenlemesi yok; bir yanda inşaat malzemesi, bir yanda çöp, mahalle âdetâ savaş alanı gibi olmuş durumda. Vatandaşlarımız hâlâ evlerine kavuşamamış durumda. Yüzde 90'ı bitmiş olan yerde neden bekleniliyor, kimse anlayabilmiş değil. Vatandaşlar bahçelerini ekip biçmemektedirler. Yine, Takanlar Sokak'ta ise inşaatın yüzde 70-80'i tamamlanmış durumda olmasına rağmen orada da bir ilerleme yok beş aydır. Gelen yetkililer "Bakanlıktan ruhsat ve iskân bekleniyor." diye açıklama yapmaktalar ancak kalan yüzde 10 ve yüzde 20'lik işin birkaç ayda tamamlanması mümkünken neden bekleniliyor, kimse anlayabilmiş değil. Bayır Mahallesi'ndeki konutlar ve çevre düzenlemeleri bir an önce tamamlanmalı, vatandaşlarımız artık evlerine kavuşmalıdır; otuz dokuz aydır süren bu mağduriyeti

gidermenizi bekliyoruz. Merkez Mahallesi'nde evlerin yüzde 90'ı tamamlanmış, Takanlar Sokak'ta yüzde 70-80'i tamamlanmış; iyi bir planlamayla, aktaracağınız kaynakla bir iki ayda bu evleri toparlayabilecek noktadasınız. Vatandaşlarımızı bekletmemenizi istiyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Kaya.

Buyurun Sayın Erol.

GÜRSEL EROL (Elâzığ) - Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Tabii, burada hem Komisyon üyelerimizin hem milletvekili arkadaşlarımızın TOKİ'nin faaliyetleri, çalışmaları ve bütçeleriyle ilgili kendilerine göre haklı gerekçelerden dolayı hem eleştirileri hem de bilgilendirme talepleri var çünkü her ilin gerçeği farklı. Her ilde hem depremde kaynaklı yaşanan olumsuzluklar farklı, depremin boyutundan kaynaklı hem de tabii, Komisyon üyelerimiz doğal olarak kendilerine göre yaptıkları çalışmalar doğrultusunda hem TOKİ Başkanımızdan hem de Komisyonumuzdan bilgi isteme hakkına ve yetkisine sahip. Sanıyorum ki Sayın TOKİ Başkanımız ve çalışma arkadaşları da arkadaşlarımızın bu endişelerini, kaygılarını giderecek bilgiyi, belgeyi kendilerine en kısa zamanda aktarırlar.

Ben farklı bir bakış açısıyla yaklaşmak istiyorum çünkü bu Parlamentoda ilk günlerde TOKİ'yi en şiddetli eleştiren milletvekillerinden birisiydim ama süreç geliştikçe ve Elâzığ'da yapılan işler ortaya çıkıp vatandaşlarımızın mağduriyetlerinin giderildiği, hak sahipliğinin yerine getirildiği süreç yaşandıktan sonra, ben o günden sonra hem TOKİ Başkanına hem de Çevre ve Şehircilik Bakanımız Murat Kurum'a hem Parlamentoda hem Komisyon çalışmalarında, her yerde teşekkür ettim. Hatta, salı günü yine gündem dışı bir konuşmam vardı, bu çalışmalardan dolayı teşekkür ettim.

Tabii, kolay değil arkadaşlar yani biz 2020 yılında Elâzığ'da bir deprem yaşadık. Bizde topu topu 3 tane bina yıkıldı Mustafa ağabey. Bu 3 bina için bütün devlet organları ve kurumları oradaydı yani parti ayrımı yapmaksızın belediyeler oradaydı, işte Çevre ve Şehircilik Bakanlığımız, diğer bakanlarımız, İçişleri Bakanımız. Biz bu 3 tane binanın enkazını yirmi günde zor kaldırdık; bu, beceriksizlikten dolayı değil. Bir binada eğer bir canlı varsa, bir mağdur varsa onu kurtarmak için Sayın Bakanım, bütün o binadaki tüm malzemeyi elle, tek tek alıyorsunuz, tek tek, elle; uzun bir süreç. Şimdi, doğal olarak 11 ilde yaşanan bir deprem var ve 2020 yılındaki deprem belki de Elâzığ için bir şans oldu çünkü can kaybımız çok yüksek oranda olmadı, binalarımız çok fazla yıkılmadı ama Bakanlık müthiş bir şekilde organize olarak hemen harekete geçti, çevre illerden binlerce teknik eleman gelerek ağır hasarlı binaları tespit ettiler. Ağır hasarlı binalar tespit edildikten sonra çok seri bir şekilde yıkımlar başladı ve 2020 yılından 2022 yılına kadar sanıyorum, herhâlde 20 bine yakın hak sahipliğiyle ilgili konutlar yapıldı ve teslim edildi. Daha sonra, 2023 yılında Maraş merkezli, 11 ili kapsayan depremde Elâzığ'da bir can kaybımız olmadı, bir binamız yıkılmadı yani Malatya sınır komşumuz, müthiş bir hasar aldı, binlerce can kaybı oldu, binalar yıkıldı. Biz 2020 yılındaki depremi bir şansa çevirmiştik yani o talihsizlik, şanssızlık aslında Elâzığ açısından bir şans oldu, bir talih oldu ve bizim Elâzığ'da ne can kaybımız oldu ne de bir binamız yıkıldı ve sınır ilimiz Malatya'ya can suyu Elâzığ oldu yani depremde koştı sivil vatandaş, kamu kuruluşlarımız. Bunları anlattıktan sonra bir noktaya geleceğim. Yani bu anlamda, ben hem Çevre Bakanlığımız bürokratlarına, Sayın Bakanımıza, TOKİ Başkanımıza ve TOKİ bürokratlarına, emeği geçen herkese teşekkür ederim.

Yapılan eksik işler oldu mu? Evet, yapılan eksik işler de oldu. Mesela, TOKİ konutları yapılırken yalnızca yerleşim alanı ve barınma alanı olarak değerlendirildi ama orada bir yaşamın, bir mahalle kültürünün yaşaması gerekiyordu ve kendilerini uyardık Plan ve Bütçe görüşmelerinde, "Buralarda okulların, sosyal donatı alanlarının, alışveriş merkezlerinin, ticari alanların da olması lazım." dedik ve arkasından onlar da başladı. Elâzığ'da 2+1 konutlar yapıldı, dedik ki: "Anadolu kültürüne 2+1 konutlar çok uygun değildir çünkü nüfus yoğun yani kız çocuğu ile erkek çocuğunu aynı odada yatıramazsınız. Ya, bu, Anadolu kültürünün geleneksel bir davranışıdır." 2+1 konutlar iptal edildi ve 3+1 konutlara çevrildi ve 3+1 konutlar yapıldı.

Geçtiğimiz aylarda 23 milletvekiliyle hem Elâzığ'a hem Tunceli'ye seyahatimiz oldu. Ben arkadaşlarımı TOKİ konutlarına götürdüm, gezdirdim, dedim ki: "Arkadaşlar, ben teşekkür edince beni eleştiriyorsunuz. Gelin, görün yani Elâzığ'da TOKİ neler yapmış?" Yani Elâzığ bir başarı hikâyesi ama diğer illerde de Elâzığ'daki gibi bir başarı hikâyesinin beklentisinin olması o illerin milletvekilleri için en doğal hak. Yani biz Elâzığ'da başardık ama diğer illerin milletvekillerinin de tabii ki doğal olarak kendi seçmenlerinin bir an önce mağduriyetlerinin giderilmesini, hak sahipliklerinin bir an önce planlanmasını, yaşamın devam etmesini isteme gibi doğal bir talebi olabilir; tabii ki bu en doğal talebi. Dedim ki: "Gelin, sizi gezdireyim -Mustafa ağabey, Sayın Bakanım- görün neler yapılmış." O dairelerde oturan herkes koşarak, gelerek "Ya, Sayın Milletvekilim, Allah senden razı olsun, senin emeğin çok." diye... Niye? Çünkü biz sürekli yönlendirdik yani itiraz etmek yerine doğru bilgilendirdik, yönlendirdik, talepleri gündeme getirdik ve Elâzığ'daki halk da bu sürecin bir parçası olarak bizi sahiplendi.

Arkasından, yine, bu sefer... Ben 26'ncı Dönem Tunceli Milletvekilliği yaptım. Tabii, Tunceli benim için milletvekili seçilmemden kaynaklı vefa duyduğum bir ilim yani insanın "Seçim bitti, hadi eyvallah." diyerek bir yaklaşım göstermesi doğru değil ve bu dönem Cumhuriyet Halk Partisinin Tunceli'de milletvekili yok. Bilim adamlarının Tunceli ve Bingöl depremiyle ilgili yaptığı değerlendirmelerden sonra biz 23 milletvekili Tunceli'ye de gittik. İlin Valisi bize son derece güzel bir sunum yaptı, aldığı tedbirleri, yapılacak işleri, bakanlık katkısıyla ve kendi yetkisiyle neler yapıldığını ve yapılması gerektiğini anlattı. İlin Valisine de teşekkür ederiz ev sahipliğinden dolayı. Tunceli'yi gezdik, sivil toplum örgütleriyle toplantı yaptık, öncelikli sorunlarla ilgili tespitler yaptık. Sonra, yine ilimizin, Tunceli'nin Valisi ile biz Sayın Bakanımızı ve TOKİ Başkanımızı ziyaret ettik. Elâzığ'da yapılan işlerle ilgili aynı ölçüde bu sefer Tunceli Pülümür'de ihale konutları yapıldı, Tunceli'de yapıldı, şimdi belediye binamız yapılıyor, yeni alanlar açılıyor ve Tunceli'yi de ayağa kaldırmakla ilgili girişimlerimiz oldu.

Sayın Başkanım, Sayın Başkan -hem Komisyon Başkanımız hem TOKİ Başkanı- tabii, doğal olarak siz bürokratsınız, siyasi iradeye müdahale etme şansınız yok ama bence, Türkiye'de siyasi iradenin yapması gereken, bir bölgede deprem yaşanmadan deprem öncesi tedbirleri alarak o bölgenin depreme dirençli kent hâline getirilmesi lazım çünkü -işte, teknik olarak siz konuya daha hâkimsiniz- depremden önce bir yapıyla ilgili alacağınız önlemin maliyeti 1 liraysa, depremden sonra onun maliyetinin devlete 7 lira ile 10 lira arasında değişken bir fiyatı var. Onun için, deprem öncesi bu tedbirlerin alınarak ve bu tedbirler

alındıktan sonra -Elâzığ bunun güzel örneğidir- hem can kaybını engelleyici hem mülk, bina kaybını engelleyici tedbirler, olası çevre illerde deprem olduğu zaman o il de can suyu verecek bir potansiyele sahip olur.

Bu anlamda, Sayın Başkan, arkadaşlarımızın eleştirileri, beklentileri ve talepleri kendi seçim bölgelerindeki seçmenlerin talepleri açısından son derece doğal ve haklıdır. Tabii, Deniz arkadaşımızın özellikle Sayıştay raporları ve bütçe tekniği açısından bir uzmanlık alanı vardır, onun da tespitleri kendine göre son derece haklıdır ama ben, TOKİ bürokrasisinin çok başarılı olduğunu, bu işlerde çok pratik olduğunu, iyi işler yaptığını biliyorum. Arkadaşlarımızın da benim gibi düşünmesiyle ilgili, o noktaya gelmesiyle ilgili kendilerini ikna edecek bilgileri vereceğinizi düşünüyorum.

Hepinize teşekkür ederim, saygılar sunarım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Erol.

Buyurun Sayın Akbulut.

İZZET AKBULUT (Burdur) - Sayın Başkanım, saygıdeğer milletvekilleri, değerli bürokratlar; tabii, ben de Kıymetli Elâzığ Milletvekilimiz gibi TOKİ'yi başarılı bir kurum olarak görüyorum ama şimdi, Komisyonumuzun doğası gereği yapmış olduğumuz denetimlerle birlikte daha başarılı olmasını istiyoruz ki dar gelirli ailelere daha fazla konut verilebilsin, işte deprem bölgesindeki yurttaşlarımızın ihtiyaçlarına daha fazla karşılık verilebilsin. O anlamda, 2020, 2021, 2022 ve 2023 yılında bazı kalemlerde bazı rakamlar var. Kıymetli Genel Müdürümüzün, kıymetli bürokratlarımızın, hatta Sayıştay denetçilerimizin de bu rakamlara dikkat çekmelerini rica edeceğim.

Sayın Genel Müdürüm, şimdi, net satışlar ile satışların maliyet hesaplarına baktığımız zaman -satışların maliyetini net satışlara böyle bir oranlama yapalım dedik- mesela, 2020 yılında 10 milyar lira ortalama bir satış varken bunun maliyeti, satışların maliyeti 8,38 milyar yani yüzde 83'ü maliyete gitmiş; 2021'de 12 milyar 931 olan satışın 9 milyar 630 maliyeti var yani yüzde 74'ü gidiyor. Aslında, enflasyonist ortam başladı, rakamlar, inşaat malzemeleri, daha fazla ödemeler yapıyoruz ama maliyeti düşürüyoruz baktığınız zaman; yüzde 83'ten yüzde 74'e düşürmüştük. Keza, 2022'yi inceleyelim dediğimiz zaman, orada 28 milyar 805 satışın 12 milyar 91 milyona maliyeti var. Orana baktığımız zaman yüzde 42, muazzam derecede bir başarı var aslında yani yüzde 83 nereye, yüzde 42 nereye. İlerliyoruz, 2023'e baktığımızda -her ne kadar konumuz 2023 olmasa da- hesaplardaki gelir tablolarına baktığımızda, 50 milyar lira net satışta maliyeti 13 milyar 711 olarak görüyoruz. Düşünün, 2020'de 10 milyardı, maliyet 8; 2023'te 50 milyar yaptık, maliyet 13 milyar yani 2023'te bir başarıımız var, buna eyvallah, kutlamak gerekiyor ama...

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) - Vatandaş soyuluyor gibi görünmüyor mu?

İZZET AKBULUT (Burdur) - Burada çok muazzam kârlılık varsa, Kıymetli Deniz Başkanın söylediği gibi, dar gelirliyle o zaman konut sağlanmasında daha fazla bir satış yapılarak bir şey mi var yoksa 2020-2021 yıllarında yönetsel bir zafiyet mi var? Yani burada maliyet saptamasında mı bir sıkıntı var? Çünkü bütün kalemlerinize bakıyoruz, pazarlama, satış, dağıtım giderlerinize bakıyoruz; genel yönetim giderlerinde, personel giderlerinde, hepsinde bir artış var 2023'e baktığınız zaman. Örneğin, pazarlama, satış giderleri 2020'de 8,5 milyonken 30 milyona çıkıyor ya da personel gideri 103 milyonsa 387 milyona çıkıyor 2023'e kadar yani bu rakamların da bence bir gözden geçirilmeye ihtiyaç var, izahata muhtaç bazı kalemlerimiz var. Mesela, diğer olağan giderler kalemine bir bakalım hep beraber yani yıllar itibarıyla bakalım gelir tablolarında. 1,434 milyon bu kalem 2020 yılında, 26 milyona çıkıyor 2021'de, 2022'de bir şeyler oluyor, 4,86 milyona düşüyor; başarı, kurum için önemli bir azaltım bu ama aynı kalem 2023'te 930 milyona yükseliyor. Bakın, 1,434 2020'de, 2021'de 26 milyon, bu rakam 2022'de 4,86 milyona düşüyor ama 2023'te 930 milyona çıkıyor. Bunun da muhakkak ve muhakkak Komisyonumuza bu kalemin bilgilendirilmesi gerekiyor.

Yine, kısa vadeli borçlanma... Yani "kısa vadeli borçlanma" deyince benim aklıma bir yıldan daha az vadesi olan borçlanmalar geliyor. Kalemde uzun vadeli borçlar da mı buraya atıldı bilmiyorum ama eğer böyleyse burada uzun vadeli borçlanmaya gitmesi lazım kurumumuzun çünkü orada da 2020'ye bakıyorsun 39 bin, normal yani kabul edilebilir bir rakam, gayet de düşük hatta; 2021'de bu rakam 652 milyona çıkıyor. 39 bin nere, 652 milyon nere Sayın Başkanım. 652 milyon 64 bin hatta, küsuratı bile 2020'den fazla. Bu rakam 2 milyar 547 milyona yükseliyor Sayın Genel Müdürüm, 2022'de. 2023'te aynı rakam yani kısa vadeli borçlanma giderlerimiz 5 milyar 265 milyona gidiyor. Yani bunu uzun vadeliye çevirmemiz mümkün değil mi? Uzun vadeliye çevirirsek daha fazla yurttaşımıza, mali durumu çok güçlü olmayan yurttaşımıza daha kolay, daha fazla konut veremez miyiz ya da keza, başarılarıyla övündüğümüz deprem bölgesindeki konut sayılarını artıramaz mıyız? Örneğin, az önce "Nurhak'ta hiç verilmedi." dedi, buralara verilemez mi? Yani bu hesapları kontrol eder, düzgün hâle getirebilirsek kurum çok daha fazla başarılı hâle gelecektir.

Yine olağan dışı faaliyetlerinden doğan giderler... Bu hesapta da yine izaha muhtaç rakamlar var, dikkatinizi çekmek istiyorum. Yine 2020'de 123 binle başlıyor ama ondan sonra 2021'de 5 milyon 715 bin; yine küsuratı bile 2020'den fazla. 2022'de 6 milyon 718 bine çıkıyor, bu rakam 2023'te ne olduysa 240 bine düşüyor. Yine kurum için başarı ama 2023'te gösterilen bu başarı 2020, 2021, 2022'de niye gösterilmemiştir? Kurum ne kadar zarara uğratılmıştır? Bu zararlar olmasaydı ne kadar fazla konut teslim edilecekti? Bunlarla alakalı bir rapor vermenizi sizlerden rica edeceğim.

Yine bazı milletvekillerimiz söyledi, altyapı sorunları çözülmeden konutlar teslim ediliyor diye. Kendi şehrim Burdur'da "Kurna TOKİ" diye konutlarınız vardı. Orada da aynı şekilde belediye baypas edilerek temiz ve içilebilir su ve atık su bağlantıları yapılmadan oraya TOKİ konutları yapılmıştı ve uzun süredir yurttaşlarımız buraya hâlâ daha yerleşemediler. Bununla alakalı yine dikkatinizi çekmek isteyeceğim, Burdur Kurna TOKİ.

Yine Burdur Necati Bey Mahallesi TOKİ; aynı şekilde daha hâlâ yatırım bekleniyor, sürekli bir ihaleye çıktığı söyleniyor. 10 Nisanda ihale yapılmış fakat bölgeden aktif bir derenin geçiyor olması orada bazı sıkıntılar doğurabilir diye bir endişemiz var. Bununla alakalı bir çalışmanız var mıdır, bu konuyla alakalı yine bilgi isteyeceğiz sizden.

Yine geçtiğimiz yıllarda ÖÇK bölgesi ilan edilen, "Türkiye'nin de Maldivleri" olarak adlandırılan Salda Gölü'müzün olduğu Yeşilova ilçemizde de ciddi bir ev talebi bulunuyor. Bu anlamda, bu göç talebini baskılamak için -yani sığmıyorlar- yine acil olarak TOKİ konutlarına orada, Burdur Yeşilova ilçemizde ihtiyaç var.

Yine, Çavdır ilçemizde 4'üncü etap TOKİ çalışmaları yapılıyor fakat Batı Organize Sanayi Bölgesi Çavdır ilçesine geleceğinden dolayı konut ihtiyacının artacağı, nüfusun artmasından dolayı konut ihtiyacının artması... Yine 5'inci etap TOKİ'nin gündeme alınması ilimizden gelen taleplerdir.

Kıymetli Başkanımıza, değerli milletvekili arkadaşlarıma ve kıymetli bürokratlara çalışmalarında kolaylıklar diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Akbulut.

Buyurun Sayın Karakaya.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın TOKİ Başkanı, TOKİ'mizin değerli üst düzey yöneticileri; öncelikle hoş geldiniz diyorum.

Bu TOKİ'yle ilgili yıllık hesap görüşmelerinin hem ülkemize hem de kurumumuza güzellikler getirmesini, başarılar getirmesini diliyorum. Başarılar dedik ama öyle ki genel kanaat, TOKİ'nin bugüne kadar yaptığı faaliyetlerinde başarılı olduğu. Tabii ki bizim isteğimiz bu başarının daha da perçinlenmesi ve daha da ilerilere taşınması. Katkı veren herkese teşekkür ediyorum.

En sondan şöyle başlayacak olursak biraz önce Sayın Vekilim İzzet Bey mali konularla ilgili değerlendirmelerde bulundu. Yerinde değerlendirmeler birçok şey. Teknik olarak hakikaten TOKİ -yani ben mühendislik tarafını çok fazla bilmiyorum ama genel kanaat- işletmecilik boyutuyla baktığımızda gayet de güzel, o yüzden bir daha tekrar ettim, tekrar teşekkür ediyoruz ama mali yönetimle ilgili genel olarak Başkanım, bizim KİT'lerde biraz bu konu böyle arka plana bırakılıyor. İşlerini, ana statülerindeki görevlerini birçoğu hakikaten güzel bir şekilde yerine getiriyor ama işin sunum, mali rapor kısmına gelince eksiklikler oluyor burada yanlış anlaşılmalara neden olabilecek. O yüzden de kurumlarımızın hak etmedikleri hâlde ciddi eleştirilere maruz kaldıklarını da görüyoruz, şahit oluyoruz. Dolayısıyla, bu anlamda, bu mali yönetim konusu biraz TOKİ'de de bir eksiklik olarak gözüküyor, raporlar bunu söylüyor. Biraz önce ben nakit akış tablosuna baktım, o yapıda da görülebiliyor. Tabii, borçlanma dolayısıyla özellikle alacak ve borçların vade uyumları yani bu anlamda bunlar önemli mali riskleri de oluşturabiliyor. Bunu belki bir tavsiye olarak işin mali tarafını, mali yönetim tarafını dikkate almanın da kuruma faydası olacağını düşündüğümü ifade etmek istiyorum.

Tabii ki TOKİ bizim açımızdan gerçekten önemli. Ülke açısından ki TOKİ'nin önemini biraz önce sayın vekillerimiz de özellikle deprem bölgesinden olan vekillerimiz de çok güzel ifade ettiler. Depremle birlikte çok daha iyi anladık, felaketlerle, bazı doğal felaketlerle çok daha iyi anlıyoruz ki normalde de Türkiye'nin kalkınmasında çok ciddi yeri olan bir kurumumuzdan bahsediyoruz.

Şimdi, bu noktada birçok şey söylendiği için ben tekrardan kaçmaya çalışacağım. Ben de seçim bölgemle ilgili hani merkezde olup 600 milletvekilini misafir edip hatta daha sonra da Ankara'da kalıcı kılan, merkezde kalıcı kılan Ankara'dan bahsediyorum. Başkent olarak hepimizin kenti ama Ankara olarak biraz taşrasını da dikkate aldığımızda pek üzerinde durmadığımız... Ama yine de ben sizlere çok teşekkür ediyorum, son birkaç yılda biraz hizmet görmeye başladı TOKİ tarafından. Balâ'da 1'inci etap tamamlandı, 2'nci etap bitti, şimdi 3'üncü etapla ilgili bir çalışma var ama oradaki planlamada Sayın Başkanım, oradaki konut sayısı çok az bir miktarla ifade edildi. Yani hiç olmazsa böyle 300 civarında bir konutun olması -bilmiyorum, tam karar verildi mi, istekler, talepler ne aşamada ama- biraz artırılması bölgenin talebi, en azından 300 civarında olması yönünde. Ama önceki çalışmalarla ilgili de gerçekten çok teşekkür ediyorum yani Balâlîlar, Balâ Belediye Başkanı olmak üzere teşekkür etmemi söylediler. Yani Ankara taşrası biraz bu merkezî Hükûmetin imkânlarından yararlanma konusunda çok geride kalmıştır, bunu da burada ifade edip kayıtlara da geçsin istiyorum. Bazen, burada... Hakikaten memleketin her tarafı bizim, birinin diğerinden farkı yok ama bazen öyle oluyor ki birçok ilden, taşradan gelen şikâyetlere bakıyorum, daha kötüsü bizim Ankara'da, daha geride kalmışlık hakikaten Ankara'da, ben biraz da işin bu yönüyle Ankara'ya, başkentimiz olan bir kente daha bir sıcak bakılması gerektiğini, hakkının verilmesi gerektiğini tabiri caizse ifade etmek istiyorum.

Yine Gölbaşı'nda aynı durum söz konusu. Gölbaşı'nda yine TOKİ'nin -biliyorsunuz- bir projesi devam ediyor ama bunlar yeterli değil. Özellikle Ankara'da biz bunun en büyük sıkıntısını trafikte görüyoruz, Ankara merkezi çok yoğunlaştı. Son üç beş yıldır Ankara'da da bu anlamda -buralara girmek istemiyorum ama- tüm Ankaralıların genel kanaati, Ankara Belediyesinin Ankara'yı rahatlatacak projeler yapmadığı şeklinde bir inançları vardır. Bunun da bir Ankaralı olarak ve bu yönüyle de ilgilenen bir milletvekili olarak doğru olduğunu ifade etmek istiyorum. Yani hiç olmazsa merkezin biraz dışındaki bu tür projelerle belki Ankara'nın merkezinde de bir rahatlatma imkânı olabilir diye düşünüyorum.

Ben, bu vesileyle tekrar teşekkür ediyorum. Çalışmaların kurumumuza ve ülkemize katkı vermesini, katma değer oluşturmalarını dileyerek hepinize saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Karakaya.

Buyurun Sayın Özsoy.

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Kıymetli milletvekillerim, Sayıştayımızın değerli üyeleri, çok kıymetli TOKİ Başkanım ve ekibi; ben de herkesi saygıyla selamlıyorum.

TOKİ'mizin yaptığı işlerle ilgili milletvekili arkadaşlarımız, herkes konuştu. Hakikaten Türkiye'mizde birçok örnek projeye TOKİ imza attı, atmaya da devam ediyor. Kayseri'mizin birçok ilçesinde TOKİ konutları devam ediyor. Kayseri'mizde Recep Tayyip Erdoğan Millet Bahçesi TOKİ tarafından yapıldı, devamı büyükşehir belediyemiz tarafından yapıldı. Hakikaten Türkiye'nin en fonksiyonel, en güzel millet bahçesi oldu diye düşünüyorum.

"Marifet iltifata tabidir." derler. Kuluna teşekkür etmeyen Allah'a şükretmiş olmaz diyor. TOKİ çalışanlarının hepsine teşekkürlerimi, şükranlarımı sunuyorum. İnşallah, bundan sonraki süreçte Türkiye'miz için çok daha güzel projelere imza atacağınıza inanıyorum.

Hepinizi tekrar saygıyla selamlıyorum.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Allah'la kul arasına girmeye çalışıyorsunuz.

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Yahu karışma, sana ne; istediğim yere girerim, seni ne ilgilendirir? Allah! Allah!

OTURUM BAŞKANI YÜKSEL COŞKUNYÜREK - Teşekkür ediyoruz Sayın Vekilim.
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Doğru değil.
SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Sana mı soracağım neyin doğru olup olmadığını ya?
OTURUM BAŞKANI YÜKSEL COŞKUNYÜREK - Buyurun Ertuğrul Bey...
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Soracaksın!
SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Lütfen!
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Soracaksın!
OTURUM BAŞKANI YÜKSEL COŞKUNYÜREK - Misafir vekilimize söz verdim Değerli Vekilim.
SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Asabımı bozma.
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Benimle Allah arasına sen giremezsin.
SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Sana ne ya!
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Sokmuyorum, seni menediyorum kardeşim!
SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Sen kimsin ya?
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Sen kimsin o cümleyi kuruyorsun ya?
SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Ben kurarım o cümleyi, sana ne.
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Peygamber misin kardeşim?
OSMAN ZABUN (Isparta) - Ya, Deniz Bey sana demedi ki.
SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Sen ne biçim adamsın ya!
OTURUM BAŞKANI YÜKSEL COŞKUNYÜREK - Vekilim...
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Peygamber misin ya?
OSMAN ZABUN (Isparta) - Ya, sana demedi ki.
OTURUM BAŞKANI YÜKSEL COŞKUNYÜREK - Vekilim...
SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Sen ne biçim bir adamsın ya? Buranın huzurunu bozuyorsun sürekli.
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Sen o cümleyi kurarsan ben de o şekilde...
SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Ya, dışarı çık da çıkalım da istediğini söyle artık ya.
GÜRSEL EROL (Elâzığ) - Ya, üslup hoş değil ama ya.
OTURUM BAŞKANI YÜKSEL COŞKUNYÜREK - Vekilim... Vekilim... Lütfen...
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Ne diyorsun ya?
SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Ne bu ya! Bir şey söyleyin şu adama ya!
GÜRSEL EROL (Elâzığ) - Hoş değil, hoş değil. Sayın Başkan, müdahale edin de...
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Yok efendim "İltifat etmeyen ibadet etmiş sayılmaz." bilmem ne...
SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - İstediğim lafı derim.
OTURUM BAŞKANI YÜKSEL COŞKUNYÜREK - Ya, arkadaşlar... Arkadaşlar...
SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Beğenirsin, beğenmezsin; benim söylediklerimi beğenmek zorunda değilsin.
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - O zaman onu söylersen ben de bunu söylerim.
SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Sen ne biçim adamsın ya!
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Ben de sana bunu söylerim!
SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Söyleyemezsin!
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Ayrıca, ayrıca...
SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Haddini bil!
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Ayrıca "Ne biçim adamsın!" diye söylediğin cümleyi aynen iade ediyorum.
SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Ben de sana misliyle iade ediyorum.
MAHİR POLAT (İzmir) - Ya, lisede miyiz, sen dışarıya adam çağırıyorsun ya!
MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) - Ya, yapmayın ya!
OTURUM BAŞKANI YÜKSEL COŞKUNYÜREK - Arkadaşlar... Vekilimize söz verdik, onu dinliyoruz.
Vekilim, buyurun.
DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Ama ben "Ne biçim adamsın!" demiyorum sana "Sen ne biçim insansın!" diyorum.
OTURUM BAŞKANI YÜKSEL COŞKUNYÜREK - Vekilim, buyurun.
EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) - Sayın Başkanım, çok değerli milletvekilleri, Sayın TOKİ Başkanım, çok değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum, hoş geldiniz diyorum.

Sayın Başkanım, Kuşadası'nda TOKİ'den alınan deniz ve adalar manzaralı devasa araziye "Kuşadası Marin Panorama Konakları" adıyla lüks konseptte yapılmakta olan konutlar bazı haber ajansları tarafından 24 Eylül 2023 tarihinde "MEMUR-SEN'den Kuşadası'nda Cennet Gibi Konutlar" başlığıyla okuyucularına duyuruldu. Paraf Yapı Kooperatifinin sadece Aydın Kuşadası'nda değil, Ankara Dikmen, Akhisar, İzmir ve İstanbul'da da projelerinin olduğunu öğrendik. Memurlar barınma kriziyle boğuşurken MEMUR-SEN'e bağlı BAYINDIR MEMUR-SEN'in Kuşadası'nda TOKİ'den arsa alıp lüks konutlar yaptırdığı iddia edilmekte. "Kuşadası Marin Panorama Konakları" isimli projeye 900 kişi üye kaydedilmiş, sonrasında da bu projeye üyelikler kapatılmış durumda. Sonrasında da TOKİ'den alınmış olan bu arsa Eviz İnşaat isimli inşaat firmasına kat karşılığı verilmiş. Üyelerine sosyal konut vadedip arsa tahsisi yaptıran kooperatifin bazı kişilere birden fazla daire vererek âdeta gayrimenkul rantı oluşturduğu da iddialar arasında.

Bildiğimiz üzere TOKİ arazileri iki şekilde değerlendiriliyor: Birincisi, alt ve orta gelir grubuna düşük maliyetli konutlar sağlamak. İkincisi ise yine dar gelirli vatandaşlarımıza yönelik sosyal konut yapımında kullanılmak üzere gelir paylaşımlı modellerle üretilen kâr amaçlı projelerden hazineye yüksek gelir kazandırmak. Üyelerinin konut ihtiyacını karşılamak amacıyla kurulan kooperatifin Kuşadası'nda TOKİ'den aldığı gayrimenkul ve üzerine yaptırmakta olduğu lüks konutlar 1163 sayılı Yasa'nın 59/5 ve

6/2 maddelerine ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde belirttiği amacına ve faaliyetine uygun değildir. Hazineden TOKİ'ye devredilen arazilerin amacı dışında kullanıldığında satışının iptal edileceği 4706 sayılı Yasa'nın ve 313 sıra no.lu Milli Emlak Genel Tebliği'nin amir hükmüdür. Ayrıca Hazine ve Maliye Bakanlığı 2006 yılında toplu konut projesi gerçekleştirilmeksizin TOKİ arazilerinin 3'üncü şahıslara satılmaması konusunda bir genelge yayınlamıştır. Bu nedenlerle TOKİ arazisine amacı dışında yapılan villa inşaatlarının akıbeti gerçekten toplumun da merakını cezbetmektedir. Paraf Yapı Kooperatifinin TOKİ arazisine yapmış olduğu lüks villalar, TOKİ arazilerinin sosyal konut ve kamu yararına kullanılması amacıyla ne kadar bağdaşmaktadır? TOKİ'nin Paraf Yapı Kooperatifine satış ve ihalesini yaptığı arazilerin satış ve ihale işlemleri mevzuata uygun mudur? Kooperatif üyesi olan bazı üyelere projelerden birden fazla ev tahsis edildiği doğru mudur? İlgili mevzuat, TOKİ'den devralınan hazine arazilerinin amacı dışında kullanılması hâlinde satışın iptalini öngörmektedir. Lüks villa projelerinin bu yönden incelenerek bir iptal süreci yürütülmesi düşünülmekte midir? TOKİ Başkanlığınca son beş yılda kaç metrekaare arsa satışı yapılmıştır acaba? Kuşadası'nda inşa edilen villa projesi dışında Türkiye'de başka nerelerde TOKİ arazisi üzerinde bu tür projeler planlanmış ya da planlanmaktadır? Bunu merak ediyorum.

Sayın Başkanım, aynı şekilde 2019 yılında 100 bin konutlu bir proje başlatılmıştı hem Sayın Cumhurbaşkanı hem o dönemin ve önceki Çevre ve Şehircilik Bakanı tarafından bu anlatılmıştı. Konutların bir buçuk sene içerisinde yapılacağı ve teslim edileceği sözü verilmişti. Ödemeler 190 ile 250 bin lira arasında olacak şekilde ve devlet bankalarından 0,49 sabit taksitli olacak, KDV'ler de sadece yüzde 1 olacak. Ancak bu konutların büyük bir kısmı ya hâlâ yapılamadı ya da bir oranda tamamlandı ancak teslim edilemedi. Pek çok yerde de yeni projeler... Bunlar teslim edildiği hâlde açıklanıyor. Ancak 2023 yılında, tekrar, bu konutları teslim alamayan vatandaşlar çağırılarak önlerine yeni ödeme şartları sunuldu ve KDV yüzde 10'a çıkarıldı ve evlerin maliyeti ise 2 ile 4,5 milyon lira arasında değişkenlik göstermeye başladı. Yani vadedilen sözler maalesef tutulmamış oldu. Şimdi ev edinme hakkını kazanmış olan vatandaşın satın alma koşullarını sonradan değiştirerek ödemeleri imkânsız hâle getirerek vatandaşın yaşadığı mağduriyeti ve hak kayıplarını gidermeyi düşünüyor musunuz? Söz konusu konutlar sabit ve dar gelirli için yapılıyor olmasına ve ev fiyatlarının, taksitlerin, peşinatların, ödeme süresinin ve KDV oranının sabit tutulacağı söz verilmesine karşın sözlerin yerine getirilmemesinin gerçek nedeni nedir? Acaba bu şekilde teslim edilmeyen kaç konut vardır? 2023 yılından sonra yapımına hâlâ devam eden konutların ödeme koşullarının değiştirilerek 2023 yılı öncesi tamamlanmış olan konutların ödeme koşullarının başta taahhüt edilen gibi devam ediyor olmasının hak sahipleri arasında bir eşitsizliğe ve haksızlığa neden olduğunu düşünüyor musunuz? Ve bu ödeme planlarının, maalesef ödeyemeyecek durumdaki vatandaşları emlakçıların biraz kucağına ittiğinin farkında mısınız? Bununla ilgili bir düzenleme düşünülüyor mu?

Bir de bölgem Zonguldak'la ilgili bir sorum olacak Sayın Başkan. TOKİ İlk Evim Arsa Projesi'yle Zonguldak'ta 2 bin arsa ilan edilmesine rağmen yalnızca 370 arsa için kura çekimi yapıldı. Üzülmez TTK lojmanları ve çevresinde planlanan kentsel dönüşüm projelerinde arazi sorunları ve bürokratik engeller nedeniyle ihaleye çıkılamadığı söylendi. Bu mağduriyeti gidermek için bir çalışmanız var mıdır?

Bunları cevaplayabilerseniz çok teşekkür ederim, sağ olun.

OTURUM BAŞKANI YÜKSEL COŞKUNYÜREK - Evet, biz de teşekkür ediyoruz Sayın Vekilim.

Sayın Demir...

MEHMET DEMİR (Kütahya) - Sayın Başkanım, kıymetli milletvekili arkadaşlarımız, TOKİ Genel Müdürü ve Genel Müdür Yardımcısı, bürokratlarımız, kıymetli Sayıştayımızın çok değerli üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, bugün Kütahya'da yapılan işlerle ilgili ben teşekkür etmek için söz istedim. Bugüne kadar 2002 yılından beri Kütahya ilimizde yaklaşık olarak 32 buçuk milyar TL -bugünün güncel rakamlarına göre- TOKİ'nin yapmış olduğu işlemin toplam bedeli. Bu anlamda TOKİ'ye sizlerin şahsında teşekkür ediyoruz. Önümüzdeki dönem içerisinde de TOKİ'nin İlk Evim Sosyal Konut Projeleri kapsamında Kütahya Merkez, İnköy'de 634, Tavşanlı ilçesinde 448, Aslanapa ilçesinde 122, Hisarcık ilçesinde 238, Gediz ilçesinde 218, Altıntaş ilçesinde 47, Simav ilçesinde de 273 konut; bunun yanında Domaniç ilçesinde de 138 konut olmak üzere 2.118 konutun ihalesi yapılmış vaziyette. Yine Emet'te 107, Dumlupınar ilçesinde de 110 tane konutun yapım işiyle ilgili ihale Mayıs ayı içerisinde yapılacak. Önümüzdeki dönemde Simav ilçesi için de ayrıca bir konut ihalesi daha yapılacak.

Bununla birlikte Altıntaş ilçesinde yüksek rakamlı, adetti konut yapımı işiyle ilgili olarak da sizlere ayrıca teşekkür etmek istiyorum çünkü -biliyorsunuz- Altıntaş Organize Sanayi Bölgesi'nde. Kütahya'da bulunan bu organize sanayi bölgesi, alanı anlamında Türkiye'deki ilk 5 organize sanayi içerisine giriyor ve burada da yaklaşık olarak önümüzdeki yıllar içerisinde 10, 15 ve 20 bin kişinin çalışacağı öngörüsüne baktığımızda Altıntaş ilçesindeki bu konutların gerçekten memleketimize çok büyük faydası olacağını düşünüyorum.

Bugüne kadar yapmış olduğunuz çalışmalardan ötürü hepinize ayrıca teşekkür ediyorum, saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Demir.

Sayın Ekici, buyurun.

HASAN EKİCİ (Konya) - Sayın Başkanım, Sayıştayımızın değerli temsilcileri ve çok değerli TOKİ Başkanımız ve bürokratlarımız; memleketim Konya'yla ilgili olarak başarılı TOKİ projeleri gerçekleştirdi hem kentsel dönüşüm noktasında ben de teşekkür ediyorum bu güzel hizmetler için.

Ayrıca, yeni oto sanayi sitesi yapımı var, binalar tamamlandı ama teslimi epeydir yapılamıyor maalesef, Büyükşehir Belediye Başkanımız bu sene içerisinde teslim edileceğini söyledi ama kesin bir tarih de veremedi. Eski sanayi ve Karatay'ın sanayi esnafımız yıllardır bu projenin tamamlanmasını bekliyorlar, inşallah, en kısa sürede teslim ederseniz, teslim edileceği tarihi de öğrenebilirsek memnun olurum.

Tabii, ülkemiz bir deprem ülkesi, deprem gerçeği hepimizin en önemli gerçeği. En son 6,2 İstanbul depreminden sonra da gündemimize daha yoğun bir şekilde girdi. Tabii, depreme hazırlık devletimizin, hepimizin sorumluluğu altında olan en önemli şey ama maalesef depreme hazırlık noktasında çok eksikiz, özellikle İstanbul depremine hazırlık noktasında. İstanbul'da 7,5 milyon yapı stokunun 1,5 milyonunun riskli olduğu ifade ediliyor, bir depremde 600 bin yapının da yıkılabilecek durumda olduğu ifade ediliyor yani hangi hesaplamayı yaparsanız yapın ciddi bir can kaybı riskimiz İstanbul'da şu anda her an gerçekleşebilir.

Dolayısıyla bu depreme hazırlıkta en önemli konulardan bir tanesi de "Bina öldürmez, çürük bina öldürür." gerçeğinden hareketle mevcut yapı stokunun hızlı bir şekilde dayanıklı hâle getirilmesi en önemli hazırlık olması gerekiyor İstanbul depremine.

Tabii, kentsel dönüşümde de TOKİ'nin kurumsal kapasitesi Maraş depreminden sonra 11 deprem bölgesindeki son iki üç yıldaki konut seferberliği ve şu anda her ne kadar hedeflendiği noktada gitmese bile şu anki geline nokta itibarıyla dahi olsa yine de bence bir başarı. TOKİ'nin bu kapasitesini düşündüğümüzde İstanbul depremine hazırlık noktasında TOKİ'nin çok özel bir öncelik vermesi gerekiyor. Bu noktada çalışmalar yapılmış ama olağanüstü bir çalışma ve seferberlik yapılması gerektiğini düşünüyorum. Bu anlamda, TOKİ, kendi imkânlarıyla yılda 70 bin konut üretebilecek kapasitedeymiş ama deprem bölgesindeki şu anki projelerde bunun 3 katı kadar yıllık üretim yapabilecek seviyede yani kabaca bir hesap yaptığımızda İstanbul depremine 600 bin konutun hazırlığı için yani beş-altı-yedi yıllık bir ilave finansman kaynağıyla, ilave kapasite artırımıyla bu kentsel dönüşümü TOKİ kendi imkânlarıyla bile gerçekleştirebilir diye düşünüyorum. Bu olmasa bile kentsel dönüşüm modellerinin gözden geçirilmesi gerekiyor kentsel dönüşümün tamamlanması açısından. Şu andaki kentsel dönüşüm, 2012 yılında çıkan yasadan sonra on üç yılda İstanbul'da yaklaşık yüzde 18'lik bir dönüşüm gerçekleştiği söyleniyor hem belediyeler hem Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı noktasında. Nereden baksanız on üç yılda çok az bir ilerleme. Bu noktada belediyeler Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, tüm kamu kurumlarının birlikte bu kentsel dönüşümü gerçekleştirmesi gerekiyor.

Bu noktada kentsel dönüşümün tıkanmasında en önemli hususlardan bir tanesi de mevcut finansman modellerinin yetersizliği yani şu anda bugün Sayın Cumhurbaşkanı da grup toplantısında açıkladı. İşte, 100 bin lira taşınma ücreti, 125 bin liraya çıkarılmış; 700 bin liralık hibe, 825 bin liraya çıkarılmış; kredi yine 825 bin liraya çıkarılmış ama şu anki mevcut maliyetleri dikkate aldığımızda rakamlar yeterli değil. Bu rakamların yeni finansman kaynaklarıyla daha da artırılması ve cazip hâle getirilmesi gerekiyor. Bu noktada, yine, kentsel dönüşümden oluşacak rantla finansmanın sağlanması temel bir husus olarak ifade ediliyor uzmanlar tarafından. Hani burada kat artışı ya da imar alanının genişletilmesi noktasında tabii ki çevre ve estetik değerlerle birlikte değerlendirildiğinde bu yeni modellerin bir an önce hayata geçirilmesi gerekiyor. Bu noktada, her ne kadar finansman modelleri Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığını ilgilendirse de hani sizin de alanınıza girdiği için yeni finansman modelleri düşünülüyor mu İstanbul depremine hazırlık noktasında, bunu öğrenmek istiyorum. Mevcut ekonomik krizin de etkisiyle insanların kentsel dönüşüme katılması çok kolay olmuyor çünkü maliyetler arttı. Birçok binada emekliler oturuyor. Şu anki emekli maaşlarıyla kentsel dönüşüme gönüllü olarak finansman sorununu çözemedikleri için katılmaları mümkün değil. O yüzden finansman modellerinin hızla güncellenmesi gerekiyor.

Özellikle şu açıdan da ben TOKİ'ye teşekkür etmek istiyorum: Yani deprem bölgesindeki TOKİ konutlarının 2 tane ciddi sarsıntıya rağmen ayakta kalması ve güvenli konut olarak görünmesi de bir devlet kurumu olarak bir başarıdır, teşekkür ediyorum bunun için de.

Başarılar dilerim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum sayın Ekici.

Sayın tahtasız, buyurun.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Başkan, Sayıştayın kıymetli temsilcileri ve değerli hazırun; herkesi saygıyla selamlıyorum.

Bugün burada bulunan TOKİ'nin temsilcilerine de çalışmalarından dolayı başarılar diliyorum.

Bugün insanoğlunun en temel ihtiyaçlarından biri de barınmadır. Ev kiralarnın fahiş fiyatları bulduğu bugünümüzde, ev kiralamanın çok zor olduğu bir günde TOKİ'ye her zamankinden daha fazla görev düşmekte. Vatandaşımızın depreme dayanıklı, kaliteli malzemelerle yapılmış, uygun fiyatlı evlere ihtiyacı olduğu bir gerçektir. TOKİ'nin bu amaç doğrultusunda barınma sorununu çözmek için elinden geleni fazlasıyla yapacağını umut ediyoruz; inşallah, bunu başarır diye düşünüyoruz. Ancak yapılan sosyal konutların iktidar için bir oy devşirme aracı olarak kullanılmasından da ben özellikle kendi ilimden dolayı şikâyetçiyim çünkü Silimkent TOKİ'de verilen sözlere rağmen TOKİ bir hayli gecikti ve oradaki yapmış olduğumuz eylemlerden sonra orada bir anahtar teslim töreni yaptık, belki siz de görmüşsünüzdür ama sembolik bir anahtar teslimiydi çünkü insanlar artık bıkmıştı yani 2018'de temeli atılıp 2023'te söz verilmesine rağmen yani defalarca söz verilmesine rağmen teslim edilmeyen TOKİ konutlarının yüzde 5'lik kısmı bir törenle teslim edildi fakat teslim edilen TOKİ konutlarını gerçekten görmenizi isterim. Yani gittiğimizde... Bakın, şu anda bütün malzemeler bu şekilde yerlerde geziyor ve millet oradan gelip bu ürünleri alıp götürüyor. TOKİ ihalesini verdiğiniz firma 3 defa iflas etti, hem Çorum halkını hem oradaki insanları mağdur etti ama ne hikmetse aynı firmaya 3 defa orayı teslim ettiniz. Yani kapıların üstündeki borular, kapılar, içteki kapı böyle yamuk, birçok sorunları olan bir yer. Yani yapılan mutfak dolaplarının altına ne çamaşır makinesi ne fırın girebiliyor ne buzdolabı yerleşebiliyor. Tabii ki heyet olarak Elâzığ'a gittiğimizde, gördüğümüz TOKİ binaları ile Çorum'da yapılan TOKİ binaları arasında dağlar kadar fark var. TOKİ binaları özellikle Silimkent'teki çok kötü bir durumda. Orada sürekli her ay vatandaşın gidip derdini dinlemekten ben muzdarip değilim ama o insanların o içler acısı hâlini görünce ben üzülüyorum. Yani özellikle Çorum milletvekillerine ve Çorum Belediye Başkanına da sürekli söylememe rağmen o insanların sorunları bir türlü çözülüyor. Yani şu anda aidatlar bin lirayı bulmuşken artı bir de üstüne zaten taksitleri var ve orada bir yönetim atamışsınız, o yönetimi bir an önce oradan almanız gerekiyor çünkü oradaki insanlar diyor ki: "Bizden de bir yönetici olsun, doğal gaz faturaları yüksek geliyor, bu pay ölçerler var ama bu pay ölçerlerin -maalesef- sistemi hâlâ kurulmamış." Yani pay ölçer olmasına rağmen sistem orada kurulmamış. Özellikle oradaki vatandaşların şikâyetlerini de ben size tam, hepsini tek tek söyleyeyim. Paydaş saatlerini söyledik. Özellikle şu anda 3 bin lirayı bulan doğal gaz faturaları geliyor. Bazı binalarda, daire içlerinde özellikle tuvaletlerde sifonu çektiğinizde aşağıya su kaçırıyor. Yukarıdaki banyo yaptığında aşağılara su akıyor. Özellikle dışarıdaki yapılan yağmur oluk sularından binanın yalıtımının düzgün olmamasından dolayı içeriye su alan yerler var yani yağmur borularından. Temizlikler sürekli, düzgün yapılmıyor; iki ayda bir temizlik yapılıyor ama buna rağmen de ciddi para toplanıyor. Çevre düzenlemesi, "Açılış yapıyoruz." diye orada bir anahtar teslim töreninde ağaçlar getirdiler, "Bir çevre düzenlemesi yapıyoruz." dediler ama çevre düzenlemesi falan yok, insanların orada okul, sağlık ocağı gereksinimi var. En son gittiğimde, camisi var ama caminin tadilatı yapılmamıştı, caminin tamirâtı yapıldı, en son imam da atandı fakat orada çevre düzenlemesi acilen yapılmalı, giriş çıkışlar kontrol edilmeli çünkü gelişigüzel bir hâlde yani TOKİ'miz.

Bundan önce yapılan TOKİ'miz var, Akkent TOKİ, Orada da zeminin sıkıntısından dolayı binaların bazılarının uçma tehlikesi var yani çünkü oradaki taş yapısı... Hatta Hitit Üniversitesi ilk oraya yapılacaktı, üniversitenin rektörü, o zamanki rektörü oranın zeminin sağlam olmadığını söylemesine rağmen, siyasi olarak oraya binalar yapıldı ama oradaki binaların kazması çok zor ama suyla temas ettiğinde dağılabilen bir yer. Buraya da kim evleri yaptı? Çorum deprem kuşağında, ilk depremde oradaki evlerde sıkıntı olacağını ben şimdiden kamuoyunun bilmesini istiyorum. Sizler de eğer oraları kontrol ederseniz çok seviniriz.

Çorum ilimizde, özellikle İskilip'te gene firma iflas etti, başka bir firma aldı; oradaki çalışanlar yanıma geldi, alacaklarını alamıyorlar. Ben şunu anlamıyorum: Yani TOKİ ihaleye çıkıyor, firma alıyor yani "Bu firmayı denetleme, orada yapılan işleri denetleme, eğer düzgün yapılmadıysa yaptırım yapma gücünüz yok mu?" ya da "O şirketlere bir yakınlığınız mı var?" gibi sorular aklımıza geliyor çünkü o Diyarbakırlı firma Çorum'daki hem Çorum esnafını hem o evi alan insanları hem de bizleri mağdur etti. Yani oraya bir gelip görün ya, TOKİ'nin hiç mi yetkilisi yok? Orada anahtar teslim törenini Çorum Belediye Başkanı ile AK PARTİ Milletvekili yapmak zorunda mı? Ben de Çorum Milletvekiliyim, beni çağırmadılar, ben zorla gittim. "Sen nasıl konuşursun burada?" diyor. Ben Çorum'un Milletvekiliyim dedim; ben, bu milletin seçmiş olduğu milletvekiliyim ama maalesef orada kendi kendilerine şov yaptılar; TOKİ'den tek bir yetkili gelmedi, hâlâ da gelmiyor. Bakın, hâlâ da gelmiyor diyorum. İskilip de aynı sorunu yaşıyor.

Ne olursunuz, bu Türkiye genelinde her seçim öncesi yapmış olduğunuz, her yıl 100 bin konut, yeni sosyal konut projesi... Maalesef hep bunlar hayalde kalıyor. Yapamayacağınız, tutamayacağınız sözü vermeyin. İnsanlar size güveniyor, insanlar size umut bağlıyor ama maalesef insanlar mağdur oluyor. Gene seçimlerden önce Cumhurbaşkanımız bir yayın yaptı, bütün Türkiye'nin bütün billboardlarında vardı. Ya, o billboardlara harcadığınız parayla zaten birçok ev yapabilirdiniz ama 2023 seçimlerinden önce milleti kandırdınız, "Türkiye'de ilk evim, ilk işyerim; iki yıl içinde 250 bin konut teslim edeceğiz." dediniz, yüzde 9'u -siz, kendiniz açıkladınız- ancak teslim edildi. Bizim sizlerden beklentimiz şu, bütün yetkililerden beklentimiz şu: Vermiş olduğunuz sözleri, ne olursunuz, yerine getirin. Bir de bu firmalara teslim ettikten sonra firmayla insanları baş başa bırakmayın, o insanların sorunlarını lütfen dinleyin.

Sizi Çorum TOKİ Silimkent'e özellikle davet ediyorum. Bir yetkili gelirse özellikle cuma gününe denk getirirseniz hep beraber gidelim, oradaki sorunları beraber çözelim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ederim Sayın Tahtasız.

Sayın Polat, Buyurun.

MAHİR POLAT (İzmir) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

TOKİ, tabii, ülkede birçok şeye imza atmış, başarıya imza atmış ama bu başarıları baktığımız zaman genelde küçük ölçekli başarıları var, küçük ölçekli afetlerde ciddi başarıları imza atmış. Mesela bizim 30 Ekim İzmir depremi -az önce Sayın Gürsel Erol'un bahsettiği- Elâzığ depremi gibi yerlerde güzel uygulamalarınız var. Temennimiz, aslında büyük depremlere hazırlıklı olmamız gerekiyor çünkü İstanbul bir deprem bekliyor çünkü İzmir bir deprem bekliyor; Türkiye her tarafı deprem kuşağında olan bir yer. Maalesef, Maraş merkezli geçtiğimiz dönemdeki depreme her kurumda olduğu gibi TOKİ de hazırlıksız yakalandı ama milletin dayanışmasıyla o depremde yüz aklıyla millet çıkmaya çalıştı. Şimdi, tabii, eleştirmeyeceğiz mi ve bazı şeyleri eleştireceğiz. Bu deprem konusuna tekrar dönmek kaydıyla şimdilik bırakıyorum.

TOKİ'nin iştirakleri var. İştirakleri 2023 yılında, Sayıştay raporlarına göre 4 milyar 113 milyon 667 bin lira zarar etmiş. Ben bu zararlardan yola çıkarak, eleştirirken dediler ki: "Emlak Konut Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı Sayıştay denetimine tabi değil." Fakat yüzde 49,23'ü neredeyse yüzde 50'si TOKİ'nin ve bu zararın 4 milyar 74 milyonu Emlak Konuttan kaynaklı bir zarar. Baktığımızda, söylemeye çalıştığım, Türkiye'ye anlatmaya çalıştığım konuya KAP'a Emlak Konutun bir başvurusu var, çok ciddi; Arnavutköy'de 507,5 milyonluk gayrimenkulünü satıyor, arsasını satıyor; değerli bir arsa, altmış ay vadeyle 5 milyon peşinatla satılıyor. "Ya, bu nasıl olur?" diye dönüp baktığınızda, bir bakıyorsunuz ki Uşak Erdoğan... Uşak Erdoğan kim? Sayın Cumhurbaşkanının yeğeni. Bunlara dikkat etmeniz gerekiyor yani bu tarz şeyler sizin de zarar ettiğiniz, sizin iştirakiniz 49,50'ye yakını 49,37'si TOKİ'nin. Ben, bunu burada sormayacağım da nerede soracağım? Başta Başkan olmak üzere herkes bunu gündeme getireceğimi bildiği için herhâlde sustu.

Tabii, bu Maraş depremi hikâyesi... Başta da söylediğim gibi, Türkiye buna hiç hazırlıklı değildi, çok hazırlıksız yakalandık. Ben, o deprem döneminde Gaziantep'te, İslâhiye-Nurdağı aksında gezdim. Tabii bir şeyi söylemeden de vicdansızlık yapmak doğru değil. TOKİ'nin konutları birçok yer yıkılırken orada TOKİ'nin yapmış olduğu toplu konutlar ayakta duruyordu. Umarım arkadaşlarımızın kaygısı ortadan kalkar, TOKİ yine aynı şekilde güvenli konutlar inşa eder yani palas pandıras ihalelerle, belli gruplara verilen alt yüklenicilikle olmaz, sıkı denetimlerle geçer diye umuyorum. Başarılı olmadık hâlâ başarılı olamamamızın altyapısına baktığınız zaman ocak ayı verisi var elimde, sadece Adıyaman'da 171 bin kişi hâlâ maalesef konteyner kentlerde yaşıyorlar. Bu bağlamda, birçok kurum da maalesef hazırlıklı değildi. Önümüzde deprem süreçlerini çokça yaşayacağız, bununla ilgili hazırlık yapmamız lazım. Bizim de burada bunları dile getirmemiz, sizi germemiz anlamında ya da size karşı az önce lise kantinlerinde yaşanan tartışma gibi tartışmalar aslında olmaması gereken tartışmalar, bizi büyük bir olgunlukla dinleyip ne söylediğimizi anlayarak bir yönetim anlayışı koyulması gerekiyor.

Tabii, burada eleştirilerden bir tanesi de çoğulcu demokrasi değil çoğunlukçu bir demokrasi alt komisyonlarımızda var. Alt komisyonlardan üst komisyonlara bulguları çıkarırken parmak hesabıyla çıkarıyoruz, dolayısıyla burada daha çok bulguyu tartışmıyoruz. Sıkıntılı bulguya girmeye kalktığımızda da "Orası bağımsız denetim." diye başta Başkan olmak üzere kesiliyor.

Bu depremle ilgili birkaç tane sorum olacak.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Polat, sürekli söz veriyorum, ne zaman kestik sözünüzü? Lütfen, haksızlık ediyorsunuz.

MAHİR POLAT (İzmir) - Başkanım, az önce bulguda Emlak Konuta ilişkin konuya girdiğim zaman başta siz kestiniz.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Haksızlık ediyorsunuz, bizim bu kadar hoşgörülü davranmamıza rağmen siz bize haksızlık ediyorsunuz. Lütfen, rica ediyorum.

MAHİR POLAT (İzmir) - Size haksızlık hiç etmiyoruz Başkanım. Emin olun, hiç haksızlık etmiyoruz, siz bize haksızlık ediyorsunuz.

Müsaade edin bitirelim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Ediyorum zaten, ettik, bugüne kadar hep müsaade ettik.

MAHİR POLAT (İzmir) - Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından koyulan hedef doğrultusunda 319 bin konutun bir yıl içerisinde teslim edilmesi hedeflenmişken bu hedefin gerisinde kalınmasının nedeni nelerdir? Yapılması planlanan 452.983 konut finansman ve ihale süreçleri tamamlanmış mıdır? Teslim edilen 201.580 konutun maliyeti ne kadardır? Teslim edilmesi planlanan 452.983 konut için ne kadar kaynak kullanımı öngörülmüştür? Bugüne kadar teslim edilen 201.580 konut ve işyerinin kaç adedi konut, kaç adedi iş yeri olarak inşa edilmiştir? Aradan geçen sürede evlerini teslim alamayan hak sahiplerinin mağduriyetini gidermek için hangi önlemler alınmıştır? Konut dışında bölgede okul, hastane, kurum binaları yapılmakta mıdır? Yapılıyor ise hangi ilde kaç okul, hastane ve kurum binası yapılmaktadır?

Bunları deprem bölgesi için sordum, başta da söylemiştim.

Diğer bir konu, rezerv alan meselesi. 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun'da düzenleme yapılarak idarenin afet riski taşıyan alanlara müdahalesinin daha da kolaylaştırılması için değişikliğe gidildi. Daha uzatmadan, hepimizin gözünün önündeki bir videoyu anımsatarak sorularına geçeyim. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Sayın Kurum'un gittiği bir programda önüne bir vatandaşımız çıktı. "AK PARTİ'ye oy veriyorum, geldiler; iş yerimi, evimi, arazimi rezerv alan ilan ettiler, çöktüler ve ben burada mağdur oldum, bu kadar para kaybettim." dedi. Şimdi bu kanundan kaynaklı bir rezerv alan hikâyesiyle insanlara hızlı bir şekilde "Burası rezerv alan." denilip el konulabiliyor, dönüştürülebilir; bununla ilgili sorularım var. Rezerv alan belirlemedeki kriterleriniz nelerdir? Aynı ayrı belirtilmek üzere yasayla deprem meydana gelen illerin hangilerinde kaç adet rezerv alan ilan edilmiştir? Bunlardan kaç Hazine arazisi dışında kalan özel mülk alanlarından oluşmaktadır? Kurumunuz hangi illerde kaç adet rezerv alan başvurusunda bulunmuştur? Bunlardan kaç Hazine arazisi dışında kalan özel alanlardır? Bunların cevaplanmasını istiyorum.

Bir de TOKİ mağdurları konusu var. 2019 Aralık ayında Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde 100 bin Sosyal Konut Tanıtım Toplantısı gerçekleştirildi. Dönemin Çevre ve Şehircilik Bakanı -hâlâ devam ediyor- Sayın Kurum "Sosyal konutlarımızın inşasına 2020 yılının ilk çeyreğinde başlayıp en kısa sürede tamamlamak istiyoruz. İnşallah, bu projeye işçiden memura, ev hanımından esnafa milletimizin tüm kesimleri, özellikle de dar gelirli vatandaşlarımız sabit taksit, düşük peşinat ve uzun vade imkânlarıyla ev sahibi olabilecekler." dedi. Fakat uygulamada böyle olmadı, artış oranları memur maaş zammına endekslendi ve kampanyaya katılan sabit taksitle ev sahibi olmayı düşünen binlerce insan mağdur edildi. Sadece 2024 yılının -ocak ve haziran- ilk altı aylık döneminde zam yüzde 49,25 oldu, ikinci altı aylık dönemde ise 24,73 olarak uygulanacak. Bu nedenlerden dolayı binlerce insan mağdur edildi ve taşınmaz alan ve ödemelerde temerrüde düşen alıcılar hakkında ilgili birimlerden alınan veriler neticesinde 10 ve üzeri ödenmeyen taksit sayısı 8.030 adet taşınmaz, 15 ve üzeri ödenmeyen taksit sayısı 5.093 adet taşınmaz, 20 ve üzeri ödenmeyen 3.552, 25 ve üzeri ödenmeyen 2.483, 30 ve üzeri ödenmeyen 2.069. 2021'den 2022 yılına geçildiğinde maalesef konuyla ilgili sayılarda artıştan başkaca bir şey söylemek mümkün değil. Bu bağlamda, sormak isterim: Bu alacakların tahsilatında sıkıntıya düşülmesi hususunda bu konutları almak isteyen hak sahiplerinin sabit taksit ve düşük faiz oranıyla ödeme yapabilecekleri için müracaat etmelerinden dolayı taksitleri TEFE-TÜFE oranlarına göre artış göstermesi yüzünden artan taksitleri ödeme güçlüklerine düştükleri doğru mudur? Bugün bu şekilde taksit ödeme güçlüğü çeken kişi sayısı kaçtır? Bu mağduriyetlerde hak sahiplerine söz verildiği gibi sabit taksitler hâlinde ödenememesinde TOKİ'nin payı olduğunu düşünüyor musunuz? 18/7/2024 tarihinde Sayın Murat Kurum X'e hesabından yaptığı paylaşımında "TOKİ aylık taksitlerini memur maaş artışına göre düzenliyorduk ama bu kez TÜFE oranını referans aldık. Artış oranını ikinci altı ay için yüzde 49,25 yerine 24,73 olarak belirledik." diyor ve böylece vatandaşlarımızın taksit ödemelerine yüzde 50 oranında katkı sağlamış olduğunu söylüyor. Bu düzenleme mevcut ödeme güçlüğü çeken mudilere uygulanmış mıdır? Bu düzenlemeyle mudiler ortadan kalkıyor mu? Bu düzenlemeyle bu insanlar rahatlıkla ödeme kolaylığına kavuşmuş mudur?

Yine söylemek isterim ki tekrar tekrar söylemek isterim: Bir kısım bilim insanlarına göre, deprem bilimciye göre asıl beklenen büyük deprem İzmir'de. TOKİ'nin İzmir'deki faaliyetlerinin depremden sonra çok fazla olduğunu gözlemlemiyoruz. İzmir'le ilgili bir çalışma planınız var mıdır? Var ise bunu bize ulaştırırsanız seviniriz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Polat.

Buyurun Sayın Keskinkiliç.

DURMUŞ ALİ KESKİNKİLİÇ (Karabük) - Sayın Başkanım, Değerli Komisyon üyeleri, sayın milletvekillerimiz, TOKİ'nin çok kıymetli çalışanları; tabii, sosyal konut meselesi, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra dünyada ortaya çıkmış bir model ve İkinci Dünya Savaşı'nın yıkımından sonra insanların konut edindirilmesi için dünyanın birçok yerinde sosyal konut projeleri başladı. Ama o günden bugüne kadar baktığımızda, bu modelin en iyi uygulandığı ülke Türkiye oldu, rakamsal olarak da Türkiye oldu yani şu ana kadar 1 milyon 600 binin üzerinde konut üretilmiş olması inanılmaz bir rakam. Son yıllara baktığımızda yani 2024 yılında 213 bin konut, 2025 yılında da 217 bin konut. Şimdi, TOKİ'nin normal kapasitesi 60-70 bin konut civarında. Ben şaşıyorum yani gerçekten bu kadar az personelle -anlatabiliyor muyum- bu kadar imkânsızlıklar içinde bu kadar büyük projeler inanılmaz bir hızla ve başarıyla devam ediyor. Gerçekten bu büyük bir başarıdır; ben bütün arkadaşlarımızı buradan tebrik ediyorum, gerçekten özverili çalıştıkları için. Çalışmaları 3 katıyla devam ediyor yani 70 bin konut yapacağına 200 bin konut yapıyor. Gerçekten TOKİ'de çalışan arkadaşlarımızın 3 katı bir performans gösterdiklerini görüyorum, gerçekten tebrik edilecek bir şey.

Bir dönem için Türkiye'de TOKİ konutları...

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) - Fikirtepe için ne diyorsunuz Başkanım?

DURMUŞ ALİ KESKİNKİLİÇ (Karabük) - Fikirtepe'yi anlatacağım Başkanım, Fikirtepe'yi konuşacağız sizinle.

Önemli olan şu: TOKİ ne kadar sosyal konut yapıyor ve bu konut projelerinde nereye kadar gelmiş, oraya bakmamız lazım. Şimdi, 50 bin sosyal konut projesi vardı, burada yaklaşık 50 bin rakamını da geçti, 54 bin konutu teslim ettik. 100 bin sosyal

konut projemiz vardı, burada 98 bininin ihalesini yaptık, yaklaşık 58 bin konutu da teslim ettik. Yine, 250 binlik konut projemizde de şu anda 2025 yılında devam eden 168 bin konutun ihalesi yapıldı, inanılmaz bir süratle gidiyor.

Karşımıza bir şey daha çıktı Sayın Başkanım: Depremde biz TOKİ'nin ne kadar kıymetli olduğunu anladık, TOKİ konutlarının ne kadar kıymetli olduğunu anladık çünkü TOKİ'yle ilgili maalesef daha önceki dönemlerde böyle bir kampanya yürütülüyordu "TOKİ şöyledir, TOKİ böyledir." falan filan diye ama deprem olduğunda gördük ki ayakta kalan konutlar TOKİ konutlarıdır. Bugün Türkiye'de kira fiyatlarının yüksek olması nedeniyle TOKİ'nin çok fazla konut üretmesine de ihtiyaç olduğunu görüyoruz ve bu konuda da inanılmaz bir istek olduğunu görüyoruz.

Yine, TOKİ sadece sosyal konut değil 60 binin üzerinde sosyal donatı üretmiş; baktığımızda, 1.400-1.500 civarında okul, 270 tane hastane, 220 tane öğrenci yurdu, 26 tane üniversite binası. Her alanda toplumdaki fiziki ihtiyaçların karşılanması için büyük bir gayret sarf ediliyor.

Tabii, bugün Cumhurbaşkanımız açıkladılar, yerinde dönüşüm projelerine baktığımızda, 3 milyon 700 bin civarında yerinde dönüşüm gerçekleştirdik, 1 milyon yerinde dönüşüm gerçekleşiyor. Bugün, az önce bir rakam hatası oldu, 700 binlerden 825'e değil 875'e çıkardık -kayıtlara da geçsin Başkanım- onu da düzeltmiş olalım.

Şimdi, tabii, bu kadar büyük işler yapan bir kuruma sosyal konut, sosyal devlet, sosyal adalet nedeniyle özellikle Cumhuriyet Halk Partili arkadaşların TOKİ'ye desteklerini daha çok bekliyorum, katkılarını daha çok bekliyorum.

Sayın Başkanım, tabii, burada bir şey daha sormak istiyorum. Ben çok teşekkür ediyorum, şu anda Karabük'te 1.900'e yakın konut projesi devam ediyor sayenizde. Ben bu katkılarınızdan dolayı hepinize çok teşekkür ediyorum. Ama 2 tane yer kaldı, Eskipazar ile Yenice'yi de ne zaman ihale ediyoruz, onları da bize belirtirseniz.

Ben çok teşekkür ediyorum, hürmet ve saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Keskinkılıç.

Sayın Sümer buyurun.

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ben de Sayın Genel Müdürümüze ve çalışma arkadaşlarına, Komisyonumuzun değerli üyelerine, Sayıştay yetkilerine, bürokratlarımıza teşekkür ederim. Özellikle de Genel Müdüre ve çalışma arkadaşlarına verdikleri emeklerden dolayı teşekkür ederim.

Birçok konuyu arkadaşlarımız gündeme getirdi, ben sadece birkaç soru soracağım.

Sayıştay raporlarında yer alan ihale dışı alım ve pazarlık usulüyle yapılan yüksek maliyetli projeler için hangi gerekçeler sunulmakta? Bu projeler hangi şirketlere verilmiş ve kamuoyuna açıklanacak şeffaf bir liste mevcut mudur?

Yine, TOKİ'nin kuruluş amacı sosyal konut üretmekken neden lüks konut ve karma projelere daha fazla ağırlık verilmektedir? Son beş yılda yapılan projelerin ne kadarı alt gelir grubuna yöneliktir? Özellikle depremden sonra, bu süreçte biraz daha deprem yerlerine yönelik projeler olamaz mıydı?

Projelerdeki ihaleleri kazanan yüklenici firmaların ihale dağılımında rekabeti sağlanmış mıdır? Proje maliyetlerinin piyasa fiyatlarının üzerinde gerçekleştiği iddiaları hakkında herhangi bir iç denetim ya da müfettiş soruşturması yapılıyor mu?

TOKİ'nin mülkiyetinde bulunan ancak boşta bekletilen ya da satılamayan konut ve ticari alanların toplam sayısı ve değeri nedir? Bununla ilgili bir çalışmanız var mı?

Yine, afet riski yüksek bölgelerde TOKİ tarafından üstlenilen kentsel dönüşüm projelerinde hangi bilimsel ve sosyal kriterlere dikkat edilmektedir? Bu projelerde yurttaşların rızası nasıl gözetilmektedir?

Yine, son on beş yılda hangi firmalara ve alt yüklenicilere ne kadar tutarlı kaç ihale verilmiştir?

İlim Adana'da Sarıçam bölgesinde İstiklal Mahallesi'ndeki TOKİ konutlarının ciddi anlamda altyapı sorunları var Sayın Genel Müdürüm. Bununla ilgili bir senedir bu süreç devam ediyor. Yine, aynı TOKİ'de 953 konut için peyzaj sorunu, dış cephe kaplamalarında ciddi sorunlar var, parke döşemede kullanılan profillerde düşmeler var. Hatta ve hatta burada fotoğraf göstermek istemiyorum -var mevcut- doğal gaz kazanlarının ciddi anlamda çalışmadığı, bodrum dairelerinin rutubetle sürekli su aldığı... Birkaç defa da ben bizzat gidip yerinde gördüm, bu konuyla ilgili hassasiyet gösterirseniz Adana'daki TOKİ'de yaşayan vatandaşlarımızı memnun edersiniz.

Yine, Adana genelinde TOKİ eliyle yapılan, yapımı süren okul, toplu konut, hastane ya da sosyal tesis var mıdır? Yatırım bütçesi ne kadardır? Hizmete giriş tarihleri ne olacaktır?

Yine, ayrıca son dönemlerde, bir sene içerisinde hemen Adana'ya girişte mevcut otobanın sol tarafında ve sağ tarafında yeni TOKİ'ler yapıldı, hızlı da yapıldı, o anlamda da teşekkür ederiz. Orada da ciddi anlamda hem çevre düzenlemesiyle ilgili - lambalar falan yanmaya başladı on beş yirmi gündür ben gidip bizzat kontrol ettim ama- hem de vatandaşların taşınmasıyla ilgili ciddi sorunlar olacak çünkü hem altyapı sorunu çok fazla hem peyzajla ilgili. Yeni yerleşim alanı olduğu için, biraz önce Elâzığ Vekilimizin de söylediği gibi sosyal yaşamla ilgili ciddi sorunlar yaşanır. Bunların tamamlanmasıyla ilgili gerekli adımlar atılırsa seviniriz.

Tekrar hizmetlerinizden dolayı teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Sümer.

Buyurun Sayın Yavuzylmaz.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) - Sayın Başkan, değerli bürokratlar; Sayıştay raporlarına göre, TOKİ'nin ürettiği konut sayılarına ve kimler için bu konutları ürettiğine dair tablolara baktığımızda çok çarpıcı bir durum kendini gösteriyor. 2019 yılında alt ve yoksul gelir gurubuna yönelik olarak ürettiğiniz konutlar toplam ürettiğiniz konutların yüzde kaçını biliyor musunuz? Yüzde 2,37'si. Bunlar, Türkiye'nin en alt gelir seviyesine sahip olan insanları. 2020 yılında alt ve yoksul gelir gurubuna yönelik ürettiğiniz konutlar toplam ürettiğiniz konutların sadece yüzde 2,29'u, 2021 yılında yüzde 2,26'sı, 2022 yılında yüzde 2,28'i, 2023 yılında yine alt ve yoksul gelir gurubuna yönelik ürettiğiniz konutlar toplam ürettiğiniz konutların yüzde 2,28'i. Şimdi siz diyorsunuz ki cümlelerin içinde -işte ben o yüzden hep "hileli açıklama" diyorum- "Biz TOKİ olarak dar gelirli vatandaşlara konut üretiyoruz."

Şimdi, kaç çeşit gelir grubuna göre konut üretiyor TOKİ? Bir: Dar ve orta gelir grubuna yönelik olarak. Şimdi bu gelir grubu, başka bir gelir grubu; bu gelir grubunun altında yani Türkiye'de neredeyse açlık sınırında ve altında yaşayan insanlar var. Onlara reva gördüğünüz konutlar toplam ürettiklerinizin yüzde 2'si; onlardan hiç bahsedilmiyor. Neden? Acaba taksitleri mi geri ödeyemezler size? Neden, acaba bu insanların başını sokacakları bir devlet güvencesinin altında ve o imkânlarla birlikte bir imkânı sağlamak onlara çok mu?

Şimdi, diğer taraftan "Bu insanlar nasıl yaşayacak?" sorusu ortaya çıkıyor. Tabii, ne olacak, kirada oturmak zorunda kalacaklar. Tabii "kira" deyince aklınıza böyle 3+1, 4+1 evler falan gelmesin; zaten alt ve yoksul gelir grubuna girdikleri için belki, derme çatma, belki zar zor başlarını sokacakları konutlar bulmak zorundalar kirayla.

Bakın, OECD'nin yayınladığı son raporlara göre, 2015 ve 2025 yılları arasında 41 ülke arasında kiralari en fazla yükselen ülke Türkiye. 2015 ve 2025 yılları arasındaki kira artışı oranı yüzde 1.298. Bakın -şöyle göstereyim, oradan da görünür mesafe uzak ama- Türkiye'nin grafikteki yeri o kadar yüksek ki kalan 40 tane ülkeyi toptasınız Türkiye'deki kira artış oranını yakalayamıyor; bakın, burada. Kim açıklıyor? OECD verilerine göre bu durum açıklanıyor. Dolayısıyla Türkiye'de açlık sınırı TÜRK-İŞ'in açıklamasına göre, verilerine göre 24.035 lira, yoksulluk sınırı da bir aile için 78.035 lira. Dolayısıyla bu koşullar altında siz "Aslında, biz dar gelirli vatandaşları konut sahibi yapıyoruz." cümlesiyle birlikte, öyle bir kurnazlıkla çok büyük bir toplum kesimini görmezden geliyorsunuz ki onlara yönelik bir konut üretimi yapmadığınızı da göstermiş oluyorsunuz.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Biraz daha özenli bir dil, temiz bir dil kullanalım Sayın Yavuzıılmaz, "kurnazlık" ne demek? Rica ediyorum, lütfen temiz bir dil kullanalım.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Yani "dar gelirli vatandaş" deyince neresi kirlili bir dil oluyor bunun?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - "Kurnazlık" diyorsunuz, "kurnazlık" ne demek?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Kurnazlık nedir? Yani şöyle bir cümle kurunca mesela, size "Aslansınız, kaplansınız." denilince hiç itiraz etmiyorsunuz; "Kedi gibisiniz." deyince birden itirazlar başlıyor yani demek istediğim, söylediğim şeyleri...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Aynı şeyi biz size söylesek ne dersiniz? Aynı şeyi biz size söylesek?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Söylediğim şeyleri siz yorumluyorsunuz.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Aynı şeyi biz size söylesek ne dersiniz Sayın Yavuzıılmaz?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Kurnazlık yapıyorsunuz...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Niye "kurnazlık" diyorsunuz?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - "Kurnazlık yapıyorsunuz." demekte ne gibi bir sakınca var?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Ya, karşında bir kurum var; lütfen, rica ediyorum.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Zaten bu açıklamayı yapan, bakın sadece bu açıklamayı yapan...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Devam edin.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Bakın, bu açıklamayı yapan sadece TOKİ yetkilileri değil bu açıklamayı yapan siyasi yetkililer, bu açıklamayı yapan bakanlar; onlar söylüyorlar.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Eleştirini yap, tenkit yap, değerlendirmeni yap ama bu şekilde kurumu...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Yani bu söylediğiniz sözü ben Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanına söyleyebiliyor muyum "Kurnazca açıklama yapıyor." diye, bunda bir sorun var mı, bir rahatsızlık duyuyor musunuz? Bir, siyasetçi olarak bunu siyasetçi olan bir bakana da mı söyleyemem? Söylüyorum eğer siz...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Burası teknik bir Komisyon, teknik olarak değerlendirmenizi yapın, eleştirinizi yapın ama burada siyaset yapıyorsunuz siz, siyaset yapmayın lütfen.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Ya, bu yaklaşımın tarifi bu.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Ama bakın, teknik olarak konuşuyorsunuz konuşuyorsunuz, araya bir siyaset... Lütfen, rica ediyorum ya!

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Bakın, toplumumuz "TOKİ vasıtasıyla dar gelirli vatandaşlara konut üretiyoruz." denildiği zaman, toplum kesimlerinin içinde en alt seviyede dar gelirli vatandaşlarımız var, onlar diye düşünüyor; düşündürölmek istenen de bu zaten ama gerçek bu değil.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Bunu başka bir dille de söyleyebilirsiniz, başka bir ifade şekli vardır bunun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Gerçek, dar gelirli vatandaşlarımızın altında da...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - İfade yeteneğiniz yüksek, o ifade yeteneğinizi kullanarak kurumu burada...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Bakın, Sayıştayın raporuna göre, bir kesim daha var, büyük bir kesim var, ekonomik krizin altında ezilen kesim var; o da "alt ve yoksul gelir grubu" diye tarif edilen kesim. Şimdi, dolayısıyla bu kesim ifade edilmeden yapılan bir açıklama manipölatif ve kurnazca bir açıklama değil midir? Nedir?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Değildir, kurnazca değildir.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Yüzde 2 saklanıyor işte, yapılan konut üretiminin yüzde 2'si.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Ya, o yüzde 2 değerlendirmesi tamamen teknik, başka bir şey o ya!

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Ya, Sayıştay yazıyor bunu.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sürekli buradaki kurumları, burada kurumu temsil eden genel müdürlerimizi, yönetim kurulu başkanlarımızı töhmet altında bırakıyorsunuz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Töhmet altında bırakmıyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Hakaret ediyorsun, lütfen.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Ya, Sayıştay raporunda var.

ALİ KIRATLI (Mersin) - Ya, bunu manipöle edecek olsa bu gördüğünüz değerlere ulaşamazsınız, bunu zaten açıkça paylaşıyor. Bunu niye manipöle etsin? Bunu zaten paylaşıyor.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - O zaman Çevre Bakanı çıksın desin ki: "TOKİ ile biz geçmişte 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024'te alt ve yoksul gelir grubundakiler için toplam şu kadar konut ürettik, toplam ürettiğimiz konutun yüzde şu kadardır." desin, önümüzdeki yıllarda da ne kadar üreteceğini açıklasın. Geçmiş yıllardakini Sayıştay raporu zaten açıklamış, ya raporlara mı bakmadınız?

ALİ KIRATLI (Mersin) - Tamam, zaten manipüle etmiyor, paylaşmış zaten bunu. Niye bu tilkilik olsun, bu kurnazlık olsun?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Raporda yazıyor, var, alt ve yoksul gelir gurubuna yılda ürettiği konutların yüzde 2'sini o yönde üretiyor; bunu söylüyorum.

ALİ KIRATLI (Mersin) - Bunu sana sunmuş zaten niye burada tilkilik arıyorsun, kurnazlık arıyorsun?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Devam edin, buyurun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Devam edelim.

Diğer taraftan, 2'nci konu da bu deprem konutları meselesi. Şimdi, burada açıklamalar yapılıyor, konuşmalar yapılıyor ve deniliyor ki: "TOKİ'nin yaptığı binalar depremde yıkılmadı." TOKİ'nin yaptığı binaların yıkılmaması başarı sayılıyor.

DURMUŞ ALİ KESKİNKILIÇ (Karabük) - Başarısızlık mı?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Ya, normal olan bu değil mi zaten? TOKİ'nin yaptığı binaların zaten yıkılmaması gerekiyor. Yıkılabileceği yönünde bir düşünce ve soru işaretleri mi vardı da yıkılmayınca birden bire bir tebrik konusu oldu? Bakın, mühendislik tekniğine göre...

ALİ KIRATLI (Mersin) - Bunu biz söylemiyoruz Sayın Yavuzılmaz, bunu vatandaş söylüyor, "TOKİ'nin yaptığı binalar sağlam ve ayakta kaldı." diye; bunu siyasetçiler söylemiyor, bunu vatandaş söylüyor.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Evet, diğerleriyle kıyaslıyor çünkü ona göre...

ALİ KIRATLI (Mersin) - O yüzden bu tebrik tamamen vatandaş tarafından geliyor.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Kıratlı, Sayın Yavuzılmaz devam etsin konuşmasına.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Bakın, bu toplantıda birçok kişi buna benzer ifadede de bulundu. Vatandaşlarımız söyleyebilir ancak biz olayların arka yüzlerini bildiğimiz, teknik boyutlarını çalıştığımız için, oradan ele alarak ifade ediyoruz. Söylemeye çalıştığım şey şu: Japonya'da da binalar yıkılmıyor; hem devletin yaptığı hem özeline yaptığı veya müteahhitlerin yaptığı, devletin de denetlediği binalar yıkılmıyor. Şunu söylemeye çalışıyorum: TOKİ'nin normal ürettiği konutların zaten mühendislik tekniğine göre fizibilitesi yapılır, projesi yapılır, oradaki zeminin durumuna göre ona uygun malzemeler kullanılır; ister deprem bölgesinde olsun ister deprem bölgesinin dışında olsun, zaten yıkılmaması lazım, yanlış yere konut yapılmaması lazım. Ben bu çelişkiyi ifade etmek istiyorum. Diğer taraftan, ayrıca...

DURMUŞ ALİ KESKİNKILIÇ (Karabük) - Ya, burada çelişki yok ki. Yıllarca TOKİ'yi eleştirdiniz, eleştiren sizsiniz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Ya, zaten bu olması gerekenin üzerine tebrik mesajları yağdırılırken olmaması gerekenler üzerine hiçbir değerlendirme yapılmıyor burada.

ALİ KIRATLI (Mersin) - TOKİ'nin binalarının yıkılmamasından neden bu kadar rahatsızsınız?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Burada vatandaşlarımız enkazların altında kaldılar.

ALİ KIRATLI (Mersin) - Yani TOKİ'nin yaptığı binaların da mı yıkılmasını istiyordun, bundan keyif mi alacaktın?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Vatandaşlarımız enkazların altında kaldılar.

ALİ KIRATLI (Mersin) - TOKİ'nin yaptığı binaların yıkılmamasından neden bu kadar rahatsızsınız? O binalar yıkılıysaydı mutlu mu olacaktın?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Değerli milletvekilim, bakın, bu soruyu...

ALİ KIRATLI (Mersin) - Neden rahatsızsın bundan bu kadar ya?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Hatibi dinleyelim.

Sayın Kıratlı, dinleyelim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - İç dünyanızda nasıl böyle bir soruyu ürettiğinizi bilmiyorum ama şunu söyleyeyim...

ALİ KIRATLI (Mersin) - Siz bu konularda bütün komisyonlarda ne zaman söz alsanız konuları manipüle ediyorsunuz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Değerli Vekilim, ben Maraş'ta enkaz altına girmiş biriyim.

ALİ KIRATLI (Mersin) - Maalesef, burada bütün kurumlarımızı zan altında bırakarak bu konuşmalarınızı yapıyorsunuz, doğru iş yapmıyorsunuz.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Buyurun, devam edin.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Ya, siz kiminle konuşuyorsunuz. Ya, siz kime söylüyorsunuz?

ALİ KIRATLI (Mersin) - Size söylüyorum tabii ki.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Kıratlı, lütfen.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Ya, ben enkaz altında kalan insanların cansız bedenlerini çıkarmış kişiyim.

ALİ KIRATLI (Mersin) - Ne demek ya? Siz TOKİ'nin yıkılmayan binalarından ne istiyorsunuz?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Ben depremde enkaz altına girip kucağımda insan kaybettim, insan!

ALİ KIRATLI (Mersin) - TOKİ'nin yaptığı binalar yıkıldığında mutlu mu olacaktın?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Siz kiminle konuşuyorsunuz?

ALİ KIRATLI (Mersin) - Sizinle konuşuyorum ben.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Benim son Maraş depreminde çıkardığım cenaze bir bebek cenazesiydi.

ALİ KIRATLI (Mersin) - Ben sizinle konuşuyorum. Bağırınca haklı oluyorsunuz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Siz neredeydiniz acaba?

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Ne demek neredeydiniz? Herkes oradaydı.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Nerede? Böyle laf mı edilir ya? Bu kadar acımasızca laf mı edilir?

ALİ KIRATLI (Mersin) - Ben deprem bölgesinde yardım dağıtıyordum, sen neyden bahsediyorsun?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Yavuzılmaz, herkes deprem bölgesindeydi, sadece siz deprem bölgesinde değildiniz. Devletin bütün kurumları, bütün vekil arkadaşlarımız, herkes oradaydı.

ALİ KIRATLI (Mersin) - Neden bundan bu kadar rahatsız oluyorsunuz, mutlu olacağınız, gurur duyacağınız kurumdan neden rahatsız oluyorsunuz?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Niye siz "asrın depremi" diyorsunuz biliyor musunuz?

ALİ KIRATLI (Mersin) - Niye?

GÜRSEL EROL (Elâzığ) - Sayın Başkan, müdahale edin, böyle bir toplantı olmaz, karşılıklı tartışma olmasın.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Çünkü siz on binlerce vatandaşı enkazların altında yapayalnız bıraktınız. Bıraktığınız sürenin içinde interneti yavaşlattınız. İnternet yavaşlattınız, internet!

ALİ KIRATLI (Mersin) - Kim bıraktı, biz mi bıraktık bunu? Depremi sabahında sabahın ilk ışıklarıyla beraber oradaydık bütün kurumlarımızla beraber. Sen neyden bahsediyorsun?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Toplantıya beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.22

BAŞKAN: Mustafa SAVAŞ (Aydın)
BAŞKAN VEKİLİ: Yüksel COŞKUNYÜREK (Bolu)
SÖZCÜ: Mevlüt KARAKAYA (Ankara)
KÂTİP: Durmuş Ali KESKİNKILIÇ (Karabük)

----- 0 -----

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Toplantıyı başlatıyorum.

Evet, Sayın Yavuzılmaz, devam edin.

İSMAİL OK (Balıkesir) - Deniz Bey herkesi şaşırtacak şimdi.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Ok, lütfen...

Buyurun Deniz Bey.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Diğer konu şu: Şimdi devlette devamlılık esastır. Mevcut TOKİ Başkanı bürokratomuz daha önce de TOKİ'de Başkan Yardımcılığı görevlerinde bulundu. Şimdi, bu önemli bir şey, kurumun geçmişini bilmek, daha önce ne yaptığını, ne ettiğini bilmek önemli.

Şimdi, biz siyasetçilerin de sözler verirken bu sözlerle toplumu kandırmamaları gerekiyor.

YÜKSEL COŞKUNYÜREK (Bolu) - Doğru söylüyor.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Değil mi? Burada hepimiz hemfikiriz.

Şimdi, bu durumda, Sayın Cumhurbaşkanı ve AK PARTİ Genel Başkanı Tayyip Erdoğan 10 Ağustos 2023'te diyor ki: "11 ilde TOKİ tarafından toplam 680 bin konutun inşa edilmesi gerekiyor." Ve ilave ediyor: "İlk bir sene içinde 319 bin konutu inşa edip hak sahiplerine teslim edeceğiz." Kim diyor? Cumhurbaşkanı ve AK PARTİ Genel Başkanı Sayın Tayyip Erdoğan söylüyor. Peki, ne oldu? Tam olarak bir yıl sonra ne oldu? Şu anda demiyorum, bu tarihi demiyorum, Cumhurbaşkanının ağzından çıkan sözü söylüyorum. "Bir yıllık mı, iki yıllık mı vaat vereyim?" diye bana sormadı. Herhâlde hesapladı, baktı, planladı; TOKİ'yi çağırdı, diğer bürokratları, uzmanları çağırdı; ona göre bir sürenin içinde "Bir yılın içinde 319 bin konutu inşa edeceğiz, hak sahiplerine teslim edeceğiz." dedi. Peki, ne kadar teslim etti? Bakın, ben bu konuyla ilgili olarak bütün bu 11 ilin Valiliklerine bilgi istem dilekçesi gönderdim, yanıtlar gelmedi, bir daha gönderdim, gene gelmedi; Çevre Şehircilik Bakanlığına gönderdim, gelmedi; Çevre Şehircilik Bakanlığına bir daha gönderdim, geldi, burada. Depremi üzerinden tam bir yıl iki ay geçtikten sonra 11 ildeki inşa edilip de hak sahiplerine verilen konut sayılarıyla ilgili resmî veriler burada. Ne kadar biliyor musunuz? Söylenen 319 bin konuttan, vadedilen 319 bin konuttan inşaatı tamamlanan konut sayısı sadece 53.658; sadece yüzde 16,82'si. Burada resmî belge, Çevre Bakanlığının gönderdiği belge; durum bu.

DURMUŞ ALİ KESKİNKILIÇ (Karabük) - Şu anda kaç?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Yavuzılmaz'ı dinleyelim lütfen.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Şimdi, benim söylediğim şey şu: Siz "Tayyip Erdoğan'ın yaptığı açıklamaları, verdiği sözleri, vaatleri, bir tarih veriyorsa hep 2'yle, 3'le, 5'le çarparak anlayın. Onun söylediğini siz başka türlü anlayın." diyorsanız o başka ama ben o makamdaki kişinin söylediği şeye itibar etmek isterim. Bu tutmamıştır arkadaşlar. O rakam tutsun, o rakam aşılınsın, bu sıkıntılar olmasın; tabii ki istiyoruz bunu, kim istemez? Ancak dediğim gibi, bu verilen sözler ve vaatler maalesef büyük bir hayal kırıklığı yaratmıştır, siyasetin içinde de büyük bir tartışma yaratmıştır. Bir kısım siyasi partiler "Sizin verdiğiniz hedefler tutmadı." diyor, onlar o bilgiyi temin edene kadar geçen sürede teslim edilen veya ihalesi yapılan konutları dikkate alarak Bakanlık veya iktidar partisinin milletvekilleri de "Biz şimdi şu kadar yaptık." diyor. Yani bu karmaşaya gerek yok, bu karmaşa bizim resmî belgeleriyle ortaya koyduğumuz durumdur.

Diğer bir konuya geçiyorum, bu konu...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Toparlayalım Sayın Yavuzılmaz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Bu konu bir haber konusu oldu, o nedenle sormak istiyorum. "Maraş'ta Çocuk İşçi Cinayeti" başlığıyla verilen bir haber, siz bizi bilgilendirin lütfen. "TOKİ inşaatında çalışan 16 yaşındaki çocuk işçi yaşamına son verdi." diyor. Bilmiyorum duyduunuz mu daha önce. Diyor ki: "Elbistan ilçesi Taşburun Mahallesi'nde TOKİ Deprem Konutları inşaatında mermer işçisi olarak çalışma yapan 16 yaşındaki Diyar Kişoğlu dün şantiyenin yatakhaneğinde tavana asılı hâlde bulundu." Bu konuyla ilgili bir bilginiz varsa paylaşmanızı yoksa konuyu araştırarak yazılı olarak aktarmanızı istiyorum.

Şimdi, son bir konuyu sizi iletmek istiyorum. Şimdi, Sayın Başkan, TOKİ, İstanbul'da Sazlıdere bölgesinde 24 bin konutluk bir inşaat sürecine başlıyor; bu basına yansıdı, tartışmalar oldu. İSKİ bir yazı gönderdi; bakın, yazı burada. Gönderdiği yazıda da diyor ki: "İstanbul'un içme ve kullanma suyu temin edilen ve edilecek olan yüzeysel su kaynaklarının kirlenmeye karşı korunması gayesiyle aşağıda verilen kaçak yapıların yapıldığı ve bu yapıların yıkılması gerektiği tarafımızca tespit edilmiştir. Söz konusu yapıları 23 Mayıs 2025 tarihine kadar yıkmak yoksa biz buradaki görev ve sorumluluğumuz gereği bu yıkım işlemini yapmalıyız." Yapılar da burada, bunlar bir şantiyenin kurulumu, işte burada kim nerede kalacak, yatakhane, idari binası vesaireyle ilgili bir konu.

Şimdi, burada bir konu var, içme ve kullanma suyu temin edilen Sazlıdere Barajı havzasında bulunan bir yerden bahsediliyor. Ben şuna baktım, dedim ki: Buradan gerçekten İstanbul için içme suyu temin ediliyor mu? Neden? Bir Cumhurbaşkanlığı kararı var. Karar ne zaman alınmış? 15 Eylül 2022; bakın, burada karar. Kararda "İstanbul Sazlıdere Barajı..." Yani burada başka su kaynakları da var yani şöyle, ben başlangıcını okuyayım: "Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından inşa edilen bazı tesislerin maksat oranlarının ekli listede gösterildiği şekilde yeniden belirlenmesine karar verilmiştir." Ve kararda ek olarak gösterilen tabloda Sazlıdere Barajı belirtilmiş ve "Eski oran yüzde 100 içme suyu, yeni oran yüzde 0." deniliyor. Ne zaman demiş bunu? 15 Eylül 2022'de karar almış.

Peki, şu anda siz burada bir inşaat başlatma sürecine girdiniz, şu anda bu inşaatı yapmaya başlayacağınız, hazırlıklarını yaptığınız bu Sazlıdere Barajı havzasının içinde bulunan suyla İstanbul halkı susuzluğunu gideriyor mu, evlerine bu su ulaşıyor mu, su temini yapıyor mu? Buna bakalım: 28/4/2025 itibarıyla Sazlıdere'den İstanbulluya ulaştırılan su miktarı 40.824 metreküp.

Yani, evet, buradan İstanbulluya su temin ediliyor, hâlâ şu anda bile. 29 Nisan 2025 tarihinde de Sazlıdere'den alınan su miktarı 50.786 metreküp. Şu anda da alınıyor, bu durum devam ediyor.

DURMUŞ ALİ KESKİNKILIÇ (Karabük) - İstanbullunun kullandığı su miktarı 1 milyar metreküp.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Dinleyelim Sayın Keskinkiliç.

Buyurun.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) - Bunlar zaten kışın, kışa uygun rakamlar yani Sazlıdere'nin payına düşen kısım kışın. Yazınsa buradan İstanbul için temin edilen su miktarı yıllık olarak artıyor, 150.000-180.000 metreküp seviyesine çıkıyor. Şimdi böyle bir durum var.

Şimdi, bu elimde gördüğünüz plan, sizin yapmayı planladığınız 24 bin konutluk plan; bakın, burada. Planlama neredeyse Sazlıdere Göl Barajı'nın içinde yapılmış yani neredeyse gölün içine konut yapmaya kalkacaksınız. Nerede? En riskli deprem bölgelerinin birinde. Böyle bir yolu tercih ediyorsunuz, ne kadar sakıncalı.

Şimdi, bakın, bu söz konusu proje alanı yani şuradaki kısım, Sazlıdere Barajı havzasının kısmen maksimum su kotu içinde, kısmen mutlak, kısmen kısa, kısmen orta, kısmen de uzun mesafeli koruma alanının içinde kalıyor. Hatta bakın, ben size şu anda yıkım kararı alınan o mevcut tesislerin bulunduğu kısmı göstereyim, şurası. Bakın, tam şu bölge, neredeyse baraj gölünün içinde bir bölge ve bu bölge göl mutlak koruma alanının ve aynı zamanda kısa mesafeli koruma alanının da içinde. Yani zaten İSKİ'nin görevi, böyle bir alanda bu gibi yapıların oluşmasına engel olmak; değil devlet, devlet kurumları...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Yavuzylmaz, toparlayalım. Tekrara düşünüyorsunuz, lütfen toparlayalım.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) - Aynı zamanda sade bir vatandaş veya özel bir başka şirket de bunu yapamaz, böyle yapamaz.

Ayrıca şunu da söylemek istiyorum: İSKİ, bu Sazlıdere Barajı'yla ilgili olarak hazineye senede bir kez olmak üzere 1 milyon 536 bin 524 dolar para ödüyor. Bunun anlaşması 2009 yılında yapıldı, 2010 yılından itibaren ödenmeye başlandı, 2039 yılına kadar ödenecek ve on beş yılın içinde İSKİ, Sazlıdere Barajı için Hazine ve Maliye Bakanlığına şu ana kadar 23 milyon dolar ödeme yaptı. Yani mülkiyeti, finansmanı yapan İSKİ'ye ait olan bir yerde neredeyse gölün içine yani o göl mutlak koruma alanının da içine denk gelen, aynı zamanda kısa mesafeli koruma alanının da içine denk gelen bir yere konut yapmaya çalışıyorsunuz, arkasından da diyorsunuz ki: "Deprem, deprem, deprem." Yani bu mudur depreme hazırlık? Depreme karşı vatandaşlarımızı korumak için yapılan plan bu mudur?

Ben iddia ediyorum, burada belirli bir yükseklikte, çok yüksek katlı, yüksek katlı binalar yapılırsa AK PARTİ'li milletvekilleri, sadece kendileri değil ailelerinin de o gölün neredeyse içine, göl bataklığına yapılacak bu konutlarda oturmasına razı olmaz. Razı olan varsa söylesin.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki, teşekkür ediyorum Sayın Yavuzylmaz.

Buyurun Sayın Zabun.

OSMAN ZABUN (Isparta) - Evet, Sayın Başkanım, Değerli Komisyon üyeleri, Kıymetli TOKİ Başkanlığımız ve yönetimi, Sayıştay üyelerimiz; ben de yine bu vesileyle konuşmama tekrar teşekkür ederek başlamak istiyorum.

Şimdi, burada diğer detaylara girmeden önce bir şeyi ifade etmek istiyorum. Sayın Polat "Alt komisyonda bu görüşmeler yapılırken parmak hesabı yapılıyor, çoğunluk esaslı olarak birçoğu üst komisyona gelmiyor." dedi. Ben TOKİ'nin değerlendirildiği alt komisyonda vardım. Tekrar hafızamı tazelemek için bu alt komisyondan acaba hem 2021 hem 2022 yılı Sayıştay raporundaki hem genel öneriler hem diğer bulgu ve önerilerin acaba hangisi üst komisyona gelmemiş diye şöyle bir baktım. Maalesef, yani 1 tane üst komisyona çıkmayan Sayıştay önerisi yok, tamamı üst komisyonun gündemine gelmiş ve bugün burada değerlendiriliyor. Yani bu tür basmakalıp yaklaşımlarla alt komisyonu töhmet altında bırakmak, demokrasi dışı davranmakla suçlamak doğru şeyler değil. Kendisi de merak edip bakabilir, onda da vardır muhtemelen bu kayıtlar.

Şimdi, öbür taraftan, değerli arkadaşlar, TOKİ, birçok kurumumuz olduğu gibi, özellikle son yıllarda dünyanın, ülkemizin yıldızlaşan kurumlarından bir tanesi. Ben bu Komisyona gelirken açıkçası Komisyon üyeleri TOKİ'yle ilgili ağırlıklı olarak teşekkür eder ve Komisyon toplantısı bu çerçevede tamamlanır diye düşünerek geldim. Bir kısım arkadaşlar teşekkürlerini yaptılar, onlara diyeceğim yok ama baktım ki bugüne kadar gerçekleştirdiğimiz toplantıların içerisinde neredeyse en çok eleştirilen kurum TOKİ oldu. Şimdi, acaba buradan şöyle bir sonuç çıkarmak gerekiyor mu diye de düşünüyorum: Özellikle bir kısım arkadaşların bu ülkenin yıldızlaşan kurumlarıyla bir sorunu mu var, bir problemi mi var? Ondan dolayı, burada, bu kurumları yıpratmak için rakamlarla oynayarak, algılarla oynayarak her türlü manipülasyonun arkasından gidiyorlar.

Şimdi, bakın, arkadaşlar, bugüne kadar TOKİ eliyle 1,5 milyona yakın konut yapılmış ve bu ülkenin vatandaşlarına teslim edilmiş; bu büyük bir oran, büyük bir rakam. Yani bunu 5'le çarpsak bile aşağı yukarı 7,5 milyonluk bir kapasiteye tekabül eder.

Yine, geldiğimiz nokta itibarıyla, özellikle, belki yeryüzünün en büyük felaketlerinden biri olarak adlandırılabilir 11 ilin karşı karşıya kaldığı depremde ortaya çıktı ki TOKİ... Her ne kadar Sayın Yavuzylmaz "Bu bir marifet değil." dese de böylesine büyük bir depremde TOKİ konutlarının hiçbirinin yıkılmaması, hasar görmemesi ve bir güvenlik merkezi olarak ayakta kalması, aslında konutlarda yapısal ve planlama takibi açısından ne kadar isabetli bir sürecin yönetildiğini de çok açık ve net ortaya koymaktadır.

Öbür taraftan, bakın, son iki yılda yaklaşık 430 bin konut yapılmış ve 371 bin konutun da inşaatı devam ediyor. Ya, bunlar çok büyük rakamlar yani havsalarlarının alamayacağı kadar büyük rakamlar. Ben dünyada başka böyle bir yapının olduğu kanaatinde de değilim.

Yine, TOKİ, sadece konutlar üzerinden değil birçok farklı alanlarda da milletimizin, vatandaşımızın ve ülkemizin ihtiyaçlarını karşılama noktasında önemli çalışmaların altına imza attı, atmaya devam ediyor. 10 bin sosyal donatı projesini hayata geçirmiş; İstanbul'da 25 olmak üzere Türkiye'de 145 tane millet bahçesini hayata geçirmiş ve 30 tanesi de devam ediyor; sulama projelerinde var, vakıf eserlerinin restorasyonunda var, tarihî eserlerin restorasyonunda var, okulların yapımında var, camilerin yapımında var yani birçok ihtiyacın karşılanması noktasında da önemli bir fonksiyon görmektedir.

Şimdi, öbür taraftan, bütün bu meseleleri ortaya koyduktan sonra, aslında TOKİ'nin buraya gelmiş olması da ayrıca altı çizilmesi gereken bir konu. TOKİ, aslında, 2002'den önce kurulmuş bir yapı. 2002'den önce on dokuz yılda, yanlış hatırlamıyorsam sadece 43 bin dolayında konut üretmiş ama sadece bu yıl yaklaşık 300 küsur bin konutu üretebilecek bir potansiyele ulaşmış. Ya, bunların hepsi bir vizyon meselesi. Bu; hükümetlerimizin, iktidarımızın bu ülkede ortaya koymuş olduğu büyük vizyonla, büyük stratejiyle hayata geçirilmesi meselesi. Yani, TOKİ'nin itibarını zedelemekten uzak durmak gerekiyor; bu bir tarafı.

Bir tarafı da Sayın Yavuzıılmaz özellikle, her zaman olduğu gibi, yine canlı yayını açtı ve burada birçok eleştiri getirdi.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Canlı yayın değil, cansız.

OSMAN ZABUN (Isparta) - Ben şunu söylüyorum: İyi ki yapıyor bunları. İnanın, bu konuştuklarını dinleyen vatandaşımız bu noktada bütün teessürlerini ve itirazlarını yükseltiyor.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) - Son seçimde yaptılar zaten, evet, aynen.

OSMAN ZABUN (Isparta) - Bu tür değerlendirmeler, bu tür muhalefet bizim işimize geliyor; hiç kuşku yok.

Şimdi, bu ülkede milyonlarca insan TOKİ'den faydalandığı gibi yine milyonlarca insan TOKİ'ye ümit bağlamış ve TOKİ'den gelecek güzel haberleri büyük bir beklentiyle bekliyor. Ben, TOKİ'nin bugüne kadar ortaya koymuş olduğu o başarılı performansı inşallah daha da ilerilere taşıyacağı kanaatindeyim.

Yani TOKİ'nin eksiklikleri yok mu? Elbette var, alt komisyonda da konuştuk bunları. Mesela, ben bir tane örnek vermek istiyorum yani orada da çok açık olarak ifade ettim: Bu kadar büyük bir kapasiteye ulaşmış olan TOKİ'nin -Sayıştay raporlarında da var- yazılımını daha üst boyuta taşıması gerekiyor alacak takiplerini daha sağlıklı yürütebilmesi için, taksit gecikmelerinin takibinin daha sağlıklı yürütülmesi için.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) - Af gelsin onlara.

OSMAN ZABUN (Isparta) - Yani şöyle: Af ayrı bir konu ama bunları takip edip, bunların arkasındaki sebeplerini araştırıp -belki de iyi niyetli değil de kötü niyetli olarak ödemiyor, bilmiyorum- bunları takip etmek lazım. Bütün bunların bir yazılım programı çerçevesi içerisinde takip edilebiliyor olması gerekiyor diye düşünüyorum.

Yine, özellikle bankalarla... Biliyorsunuz, TOKİ'nin çalışma yöntemi farklı, ihale yapıyor, daha sonra bankalar vatandaşla gerekli sözleşmeleri imzalıyor ve yine, devlet bankaları burada tahsilatları yapmak suretiyle bir döngü içerisinde iş yürütülüyor. Bunlar da konuşulabilirdi, Sayıştay raporundaki bu konular da değerlendirilebilirdi. Burada da bir an önce eksikliklerin giderilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Öbür taraftan, arkadaşlar özellikle burada Komisyon toplantıları yapılırken lafı dönüp dolaştırıp bir şekilde İmamoğlu'na getiriyorlar. Aslında, biz bu mevzudan ısrarla uzak durmaya dikkat ediyoruz çünkü ortada bir yargılama süreci var. Suçlu mudur, suçsuz mudur; ne ise bu yargılama süreci içerisinde bunların her biri aydınlığa kavuşacak ama her ne hikmetse kendi içlerindeki o kavgayı bir tarafa bırakarak, görmezden gelerek bütün faturayı bize kesmeye, iktidara kesmeye, bu memleketin hâkimlerine ve savcılarına kesmeye ısrarla devam ediyorlar; bundan vazgeçmeleri gerekiyor, bundan vazgeçmeleri gerekiyor.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Erdoğan Bayraktar'ın kafasına basıldı diye, saraydan...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Lütfen, Sayın Zabun'u dinleyelim.

OSMAN ZABUN (Isparta) - Bakın, ben diğer bütün detaylarına girmiyorum. Daha, sıcak haber, diğer detaylarına girmek istemiyorum ama sıcak haber: Beykoz'un Özel Kalem Müdürü çıkıyor "Bu, bize İstanbul Büyükşehir Belediyesinin kumpasıdır." diyor.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - 2002 yılından 2011 yılına kadar TOKİ Başkanlığı yapan Erdoğan Bayraktar istifa ettirilmeye çalışıldığı 17-25 Aralık sürecinde bir açıklama yaptı, o açıklamada dedi ki: "Başbakanın istifa etmesi gerektiğine inanıyorum."

OSMAN ZABUN (Isparta) - Bütün bunlar çarşaf çarşaf bu milletin gözü önünde cereyan ediyor.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Tayyip Erdoğan'ı kastetti.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Yavuzıılmaz, lütfen ama...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Hangi partinin içinde tartışma var?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Ya, lütfen... Niye bu kadar...

OSMAN ZABUN (Isparta) - Deniz Bey, ben ısrarla... Deniz Bey, başka arkadaşlar konuşurken...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Erdoğan Bayraktar açıklama yaptı, 17-25 Aralık sürecinde...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Yavuzıılmaz, bakın, sizin dışınızda sizin partinizden olan arkadaşlarınız var. Niye her konuda siz yanıt veriyorsunuz?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - ..."Başbakanın istifa etmesi gerekir." dedi, basın açıklaması yaptı.

OSMAN ZABUN (Isparta) - Sayın Yavuzıılmaz...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Siz Cumhuriyet Halk Partisinin işleyişine yönelik ithamda bulunursanız...

OSMAN ZABUN (Isparta) - Sayın Yavuzıılmaz, bak kardeşim, bir saniye kardeşim, bak ben şunu söylüyorum...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - ...ben de AK PARTİ'yle ilgili bulunurum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Yavuzıılmaz...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Onu kesecektiniz önce, dönüp beni kesmeye çalışmayın!

OSMAN ZABUN (Isparta) - Deniz Bey, bakın, ben şunu söylüyorum: Ben bu toplantıda, bu Komisyon toplantılarında...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Bize yönelik ithamda bulunursanız ben de AK PARTİ'yle ilgili...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Dinleyin!

OSMAN ZABUN (Isparta) - Ben Cumhuriyet Halk Partisi demedim, ağızımdan böyle bir şey çıkmadı; ben sizin söylediğiniz söz üzerine bir cevap veriyorum, ben diyorum ki: Bakın, ben bu toplantıda baştan beri itinayla...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Erdoğan Bayraktar, Çevre ve Şehircilik Bakanı, istifa etmeden önce açıklamada bulundu.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Böyle devam ederseniz...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - 17-25 Aralık sürecindeki iddialarla ilgili olarak "Başbakanın istifa etmesi gerektiğine inanıyorum." dedi. TOKİ Başkanıydı, 2002-2011 yılları arasında TOKİ Başkanlığı yaptı.

OSMAN ZABUN (Isparta) - Bak kardeşim...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Devam edin Sayın Zabun.

OSMAN ZABUN (Isparta) - Bir saniye...

Bakın, ben şunu söylüyorum, ben şunu söylüyorum...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - CHP'nin kurumsal kimliğine yönelik ithamda bulunursanız...

OSMAN ZABUN (Isparta) - Kardeşim, ben öyle bir şey söylemedim, benim ağzımdan "Cumhuriyet Halk Partisi" çıktı mı?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - "Sayın Yavuzıılmaz" dediğinde ben hiçbir şey diyor muyum? Demiyorum.

OSMAN ZABUN (Isparta) - Benim ağzımdan "CHP" bir şey çıktı mı?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Ama bir partinin siyasi kimliğine yönelik ithamda bulunduğu anda onun cevabını veriniz.

OSMAN ZABUN (Isparta) - Tutanaklar ortada, benim ağzımdan "CHP" diye bir söz çıkmadı; bir.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Neyi konuşuyorsunuz o zaman ya!

OSMAN ZABUN (Isparta) - Ben öyle bir şey söylemedim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Almanya'daki siyasi partilerle...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Lütfen... Lütfen...

OSMAN ZABUN (Isparta) - Bakın, hava bulutlu, dışarıda hava bulutlu.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Buyurun, devam edin Sayın Zabun.

OSMAN ZABUN (Isparta) - İki: Bakın, ben bu toplantılarda hiç kimsenin sözünü kesmiyorum ve ağzımdan bir şey çıkmıyor; ısrarla dinliyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Zabun, toparlayalım.

OSMAN ZABUN (Isparta) - Sayın Başkanım...

Ama sizin benim sözümü kesmenize de tahammülüm yok. Ben hoşgörüyü sizi dinliyorum, ben hoşgörüyü sizi dinliyorum.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Ben kurnazlık yapınca sorun oluyor, Sayın Zabun kurnazlık yapınca sorun olmuyor.

OSMAN ZABUN (Isparta) - Şimdi, arkadaşlar, öbür taraftan, bugün yine gündeme getirilen konulardan bir tanesi Atatürk Havalimanı'yla ilgili meseleydi, oradaki birtakım ihalelerden bahsedildi. Ben hatırlıyorum, İstanbul Atatürk Havalimanı kapatıldığında yine muhalefet yüksek sesle "Burası peşkeş çekilecek, konutlar yapılacak." falan filan diye ortalığı yaktı, yıktı ama geldiğimiz nokta itibarıyla, yaptığımız ihalede oranın millet bahçesine dönüştürüldüğünü gördük veya bunun çalışmasının yapıldığını gördük.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Pistler kırıldı ya, havalimanının pistleri kırıldı.

OSMAN ZABUN (Isparta) - Atatürk Havalimanı için o noktadan, hani "Burayı inşaat alanına dönüştürecekler." demelerinden bugünkü eleştirilere gelmeleri de ayrı bir konu.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Oranın pistlerini kırıp millet bahçesi yapıyorsanız, Ankara'nın göbeğinde Atatürk Orman Çiftliği'nde yaptığınız sarayı da külliye de...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Lütfen, Sayın Yavuzıılmaz, ne alakası var!

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Normal görüyor ya!

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Lütfen ama lütfen...

OSMAN ZABUN (Isparta) - Bakın, bugün, az önce bir haber gördüm. Bu haberde dünyada trafikte en çok zaman kaybedilen 1'inci il İstanbul. Arkasından kim geliyor? Ankara, İzmir.

Şimdi, bakın, biz orada İstanbul'u yönetirken... Ben biliyorum, İstanbul'a sürekli, sık aralıklarla giden gelen birisiyim, her gittiğimizde ya bir köprü kavşağı ya bir yol çalışması mutlaka bir şey vardı ama bugün gittiğinizde, yıllardır, özellikle bu son dönemde bu anlamda herhangi bir çalışma maalesef göremiyoruz. Ankara'daki trafik probleminden herkes şikâyetçi. Bu bütün istatistiklere de yansıyor. (Gürültüler)

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Zabun, toparlayalım.

OSMAN ZABUN (Isparta) - Arkadaşlar, ben, kim ne derse desin, TOKİ'nin bu ülkenin yıldızlaşan kurumlarından bir tanesi olduğunu düşünüyorum; vatandaşımız da böyle düşünüyor, güveniyor, güvenmeye devam ediyor, beklenti içerisinde ve bu beklentilerinin TOKİ tarafından her geçen gün yüksek kabiliyetle karşılanacağına inanıyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Zabun.

Buyurun Sayın Sarıgül.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) - Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Geç bir saat oldu. TOKİ Başkanımıza, TOKİ'de görev alan arkadaşlara, hepsine ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Çok değerli bir toplantı oldu, zaman zaman tansiyon yükseldi, tansiyonun yükselmesi de değerlidir, önemlidir. Arkadaşlarımızın burada yaptığı eleştiriler, Sayın Başkanım, şerden yana değil hayırdan yanadır; merak etmeyin. Bütün bu eleştirilerin bir saygısı, sevgisi... Burada hepsinden ders çıkarmamız lazım.

Uzun yıllar Belediye Başkanlığı yapan bir arkadaşınızım, TOKİ'yle de beraber çalıştım, şu anki Sayın Bakanımızla da beraber çalıştım, çok da güzel projeler ürettim; kendisine sorabilirsiniz. Lütfen selamlarımı iletin. Şişli'yle ilgili, İstanbul'la ilgili çok farklı projelerimiz oldu.

Şimdi, Sayın Başkanım, bu TOKİ'nin itibarını korumamız lazım. Bakın, Allah'ınızı severseniz, şu billboardlarda TOKİ'den satılık arsaları görmek istemiyorum; vallahi üzüldüyorum, inanın ki üzüldüyorum. TOKİ'nin itibarı devletimizin itibarıdır. TOKİ, böyle bir emlak kuruluşu gibi... O TOKİ'nin ağırlığını lütfen aşağı çekmeyelim.

İkincisi: Sevgili Başkan, arkadaşlar; TOKİ'nin yer seçimi konusunda lütfen biraz hassas olursak son derece değerli olur. İki örnek vermek istiyorum: Bir tanesi Kemaliye, Fırat'ın geçtiği, Karanlık Kanyon'un olduğu yer; tarihî binalar var. Tarihî Kentler Birliği Başkanı Sayın Metin Sözen'le birlikte o zaman -o zamanki Belediye Başkanıydım- birçok eski binayı yaptık, çok eski hâliyle restorasyonunu yaptık, muazzam bir hâle geldi ama tam oraya girerken bakıyorsunuz ki oradaki TOKİ konutları inanın ki o yapıyla uzaktan yakından alakası olmayan bir yapı. O binalar yapılabilir; yer var, arazi var, başka bir yere yapmak lazım ve Kemah'ın, Eğin'in o güzelliklerini yüzde 100 korumak lazım.

Sayın Başkanım, arkadaşlarımızı gönderirseniz lütfen baksınlar. İyi niyetli olarak yapılan çalışma ama bakarken tarihi açısından, kültürü açısından, şehircilik açısından, o bölgenin turizmi açısından da bakmak lazım. Çağlayan; Erzincan için önemli bir yer, gerçekten binlerce turistin çekildiği bir yer. Oradaki TOKİ binalarının yapılma yerinin inanın ki oradaki doğal dokuyla, oradaki sit alanıyla uzak yakın bir alakası yok. Erzincan'ın etrafı dağlık, ortası bağlık. Birçok yerimiz var ama acaba yer seçimi konusunda biraz daha hassas ve dikkatli olursanız... Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, şehirlerde önemli yerler vardır. Mesela, gittiğin zaman dersin ki: Erzincan Yer Altı Çarşısı ya da Erzincan Merkez Çarşısı... Buraları yıkmayalım, buraları aynı şekilde koruyalım. Sizden rica ediyorum, kurban olayım, oraya lütfen birini gönderin, bakın. Erzincan Merkez Çarşısı'nı yıkıp da oraya TOKİ konutları yapmanın hiçbir anlamı yok, o yapıyı aynı şekilde korumamızda büyük fayda var.

Yani, tabii, birçok ilde depremle ilgili alınması gereken tedbirler var. Sayın Gürsel Erol Başkanımız, Elâzığ Milletvekilimiz ifade etti; deprem olduktan sonra maliyet çok yükseliyor, deprem olmadan mutlaka tedbirler almak lazım; bunları ben çok değerli olarak buluyorum.

Bir de çok gelen giden var bize -nasıl olur bilemiyorum- TOKİ'ye borcu olup da taksitlerini ödeyemeyenler var. Bunlarla ilgili olarak genel bir... Sayın Cumhurbaşkanlığı makamıyla da konuşup, Bakanlıkla da konuşup bunlara mutlaka yeni bir ödeme planı yapmak lazım. Bu vatandaşlardan yoğun bir şekilde telefon alıyoruz ve ödemelerini yapamıyorlar. O nedenle, Sayın Başkan, orada biraz hassas davranırsak son derece iyi olur.

Sizden ricam, can Erzincan Kemaliye, Eğin, Çağlayan bölgesindeki, o bölgedeki yapılara bir bakalım ve Erzincan Merkez Çarşısı'nı -lütfen, hakikaten, arkadaşlara gönderirseniz- orayı yıkmayalım ve orayı doğal görüntüsüyle birlikte koruyalım ki tarih tarihe mal olsun ve tarih yaşasın.

Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Sarıgül.

Buyurun Sayın Demir, son konuşmacımız.

ŞAHZADE DEMİR (Gaziantep) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Sayın Genel Müdürüm, değerli milletvekili arkadaşlarım, bürokrat arkadaşlarım; saygılarımı sunuyorum.

Son söz olarak tatlı konuşalım, tatlı bağlayalım o zaman. Şimdi TOKİ, hakikaten çok önemli bir kurum, onun önemi bu son depremlerle birlikte bir kez daha ön plana çıktı. Çok iş yapan bir kurum ve çok iş yapan bir kurumun zaman zaman eleştirilmesi de çok doğal bir şey. Bu anlamda, hakkaniyete uygun eleştirileri yapmak, hakkaniyete uygun değerlendirmeler yapmak, kurumlarımızın daha iyi bir noktaya taşınması, eksikliklerinin giderilmesi ve memlekete daha iyi hizmet edebilme anlamında hakkaniyete uygun değerlendirmeler yapmak çok çok önemli. Bu anlamda, daha önce de bir konuşmamda ifade ettim, buradaki Komisyonumuzun kurumlarımızla alakalı, hakkaniyete uygun ve o kurumun şahsında değerlendirmeler yapmaları çok çok önemlidir; bunu söylemiş olayım.

TOKİ'yle alakalı öncelikle tebriklerimi ifade edeyim. Son depremde de zaten anlaşıldı, daha önceki depremlerde de anlaşıldı; hakikaten binaları çok sağlam ve zarar görmediler. Bu, Türkiye için çok önemli bir şey. Bu güzel çalışmaların devam etmesi de çok önemli, bu anlamda tebriklerimi sunuyorum ama elbette ki bir iki hususu da söylemekten de geri durmayacağım.

Şimdi, bu kadar devasa bir kurumu, bu kadar güzel çalışmalar yapan bir kurumu gölgeleyen bir iki husus var. Bu kadar değerli çalışmalar yapan bir kurumun bu şekilde gölgede kalmasını ben doğrusu içime sindiremiyorum. İskelet anlamında, temel anlamında yani kaba inşaat anlamında çok sağlam binalar yapar ama mesele "iç işçilik" diye tabir ettiğimiz işte, sıvası, boyası, kapısı, elektrik tesisatı noktasına geldiği zaman çok ciddi eksiklikler ve sıkıntılar yer yer görülebiliyor ve bu eksiklikler, TOKİ'nin genel, bütün çalışmalarına gölge düşürebiliyor. Bu anlamda, bu kadar güzel çalışmaların, böyle basit meseleler nedeniyle gölgelenmemesini temenni ediyorum, buna dikkat edilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Yine, bazı vekil arkadaşlarımız ifade ettiler. Bir iki lokal yerde bazı firmaların sahte işler yaparak ya da -iddia olarak söylüyorum, kurumlarının ismini de söylemiyorum, firmaların ismini de söylemiyorum- işlerinin sağlam olmaması, vatandaşların şikâyet etmeleri ve benzeri eleştiriler nedeniyle lokal işleri yine TOKİ kurumunun tamamına gölge düşürebiliyor. Bu anlamda firmaların karnesinin tutulması, sadece iş teslimi anlamında değil sağlam iş yapma, erken bitirme, memnuniyet anlamında da firmaların karnelerinin tutulması, bu karnelerin göz önünde tutularak sonraki iş dağıtımlarında bu firmaların muhakkak bu durumlarının göz önünde tutularak değerlendirme yapılmasını temenni ediyorum.

Bu vesileyle -çok uzatmıyorum, herkes sıkılmış- Sayın Genel Müdürümüz ve ekibine tekrar teşekkür ediyorum, güzel çalışmalarının devamını diliyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Demir.

Evet, böylece geneli üzerindeki görüşmeleri tamamladık.

Şimdi, Sayın Başkanımıza söz vermeden önce ben toplantıya 19.20'de başlamak üzere ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.01

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 19.28

BAŞKAN: Mustafa SAVAŞ (Aydın)

BAŞKAN VEKİLİ: Yüksel COŞKUNYÜREK (Bolu)

SÖZCÜ: Mevlüt KARAKAYA (Ankara)

KÂTİP: Durmuş Ali KESKİNKILIÇ (Karabük)

----- 0 -----

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Toplantıya açıyorum.

Sayın Özhan, buyurun.

HÜSEYİN ÖZHAN (Adıyaman) - Sayın Başkan, değerli milletvekillerimiz, Toplu Konut İdaresinin çok kıymetli üyeleri, Sayıştayımızın değerli mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, bir Adıyaman Milletvekili olarak söz konusu TOKİ olunca ben de birkaç kelam etmek istedim müsaadenizle çünkü insan, biliyorsunuz, zor gününde yanında olanları unutmaz, unutmamalıdır da. Bu süreçte depremi bizzat yaşamış bir milletvekili arkadaşınız olarak ilk günden itibaren sürekli yanımızda olan TOKİ ailesine, gerçekten hiçbir ayrıntıyı düşünmeden yani hiçbir şekilde kendilerini eleştirme gereği bile duymadan o zor günümüzde elimizden tutan, sürekli yanımızda olan TOKİ ailesine huzurlarınızda çok teşekkür etmek istiyorum.

Biliyorsunuz TOKİ'nin ülkemizdeki önemini, özellikle konut ve konut açığının giderilmesi konusunda sürekli çalıştığını, kaliteli konutlar ürettiğini. Özellikle deprem döneminde bunları da test ettik; TOKİ'nin yaptığı konutlar tabii birçok konuta göre sürekli ayakta kaldılar, bizim önemli bir dayanağımız oldular, o bakımdan çok önemli bir sınav verdiler.

Ayrıca, Adıyaman özelinde şunu belirtmek istiyorum: Adıyaman'da bir İndere bölgemiz var -burayı muhakkak görmenizi isterim- Türkiye'nin en büyük konut inşaatının olduğu bölge. Orada 16.467 tane konut yapılıyor; inşallah bu sene sonuna doğru tamamını teslim edeceğiz. Genel anlamda TOKİ ve Emlak Konut vasıtasıyla 30 binin üzerinde kentsel konut yapılıyor Adıyaman'da, 10 bin civarında da yapı işlerinin devam ettirildiği köy konutlarımız var yani 40 binin üzerinde konut inşaatı son sürat devam ediyor. Bunlardan 31.500 civarında konutun kuraları çekildi, peyderpey teslim ediliyor; ana hedefimiz, bu sonbaharın sonlarına doğru inşallah konutların tamamını teslim etmek. Özellikle şu okul süreçlerini bitirdikten sonra konteynerleri falan da boşaltacağız, tüm halkımızı ilk hedefimiz olarak konutlarına yerleştirmek istiyoruz.

Bu bağlamda, bize sürekli destek olan TOKİ'ye özellikle çok teşekkür etmek istiyorum. Ülke çapında geliştirdiği projeleri, özellikle de 11 ilimizi kapsayan deprem bölgesine yaptığı çalışmaları takdirle karşılıyorum. TOKİ Başkanı başta olmak üzere emeği geçen tüm TOKİ çalışanlarına başarılar diliyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Özhan.

Böylece geneli üzerindeki görüşmeleri tamamladık.

Şimdi, sözü Sayın Başkanımıza vermeden önce bazı hatırlatmalarda bulunmak istiyorum.

Sayın Başkanım, sayın üyelerimizce sorulan sorulardan yazılı olarak cevap verilmesini gerektiren konularla ilgili yanıtlarınızı tutanakların Türkiye Büyük Millet Meclisi "web" sayfasında yayımlanmasından itibaren on beş gün içerisinde bütün üyelerimize Komisyon Başkanlığımız aracılığıyla iletebilirsiniz.

Sayın Başkanım, şimdi sayın milletvekillerimizin sorularını yanıtlamak üzere sözü size veriyorum.

Buyurun.

TOKİ BAŞKANI MUSTAFA LEVENT SUNGUR - Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, KİT Komisyonu üyesi sayın milletvekillerimiz, Sayıştay Başkanlığı ve bakanlıklarımızın değerli temsilcileri; öncelikle ifade etmek isteriz ki burada yapılan eleştiriler, öneriler bizim için çok kıymetli ve bunlarla ilgili hepsini, her bir eleştiriye dikkatle inceleyip her birinden hem çıkardığımız dersler neticesinde iyileştirmeye yönelik yaptığımız iş ve işlemleri daha iyi, daha güzel yapabilmek adına tüm gereklilikleri yerine getireceğiz.

Tabii, çok soru oldu, bunların büyük bir çoğunluğunu müsaade ederseniz, belirttiğiniz süreler içerisinde yazılı olarak cevaplarımızı, bunlarla ilgili açıklamalarımızı Komisyon marifetiyle yüce Meclisimize göndereceğiz.

Burada, tabii, birkaç tanesine düzeltme mahiyetinde olduğu için cevap vermek istiyorum efendim. Maraş'taki Taşburun bölgesinde, Elbistan bölgesinde bir intihar vakasından bahsedildi; bu, tamamen adli bir olay. Babası orada çalışan bir kardeşimiz ve denildiği gibi, çocuk -ama işçi değil- babasını ziyarete geliyor, o esnada gelişen bir adli vaka, bir intihar olayı. Bununla ilgili bunu düzeltmek istedik çünkü çocuk işçi çalıştırılmasına kesinlikle hiçbir şekilde hiçbir kurumumuz tarafından izin verilmemektedir bizler de dâhil olmak üzere.

Ayrıca, tabii, bu Sazlıdere meselesiyle ilgili ben şöyle bir izahatta bulunmak istiyorum; burada, tabii, bizim için önemli olan nokta şu: Burada yapılan tüm konutların tamamı sosyal konutlardır, az önce konuşulan 250 bin konut kampanyası kapsamında yapılan sosyal konutlarımızdır, bunların hiçbirisi kesinlikle lüks konutlar değildir, tamamıyla bu kampanyada hak sahibi olan vatandaşlarımız için üretilen konutlardır ve yine aynı şekilde -bu konutların yapıldığı yer- bütün konutlarımız da diğerlerinde de yapıldığı gibi gerekli tüm zemin etütleri, gerekli tüm yasal incelemeler, izinler ve ruhsatlar doğrultusunda inşa edilmektedir; dolayısıyla bunun haricinde ki özellikle su havzası olduğu yönündeki eleştirilerle ilgili... Tabii, biz sonuçta yaptığımız inşaatları imar planı alınmış ruhsat ve iskânlar neticesinde yapıyoruz; bununla ilgili açıklamaları da ilgili kurum ve kuruluşlar yapıyorlar ama özetle şunu söylememiz gerekiyor: Toplu Konut İdaresi Başkanlığı bugüne kadar hiçbir yerde hiçbir inşaatında gerekli izinler ve müsaadeler yani imar planı, imar uygulaması sonucunda oluşacak ruhsat ve iskân işlemleri tamamlanmadan inşaat sürecine geçmiyor.

ÇED raporları ve davalarla ilgili süreçte de şu şekilde arz edeyim...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Yani idari bina, yatakhaneler var; bunlarla ilgili "Ruhsat var." mı diyorsunuz? Çünkü...

TOKİ BAŞKANI MUSTAFA LEVENT SUNGUR - Efendim, mobilizasyon ruhsata tabi değildir; dolayısıyla ruhsatsız orada yapılan bir inşaat, henüz başlanmamıştır. Ruhsata tabi değildir.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Yani siz yapılaşma olarak görmüyor musunuz?

TOKİ BAŞKANI MUSTAFA LEVENT SUNGUR - Efendim, mobilizasyon bir yapılaşma değildir.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Başkanımızı dinleyelim Sayın Yavuzyılmaz.

Buyurun, devam edin Sayın Başkan.

TOKİ BAŞKANI MUSTAFA LEVENT SUNGUR - Son olarak bir de buradaki yapılan konutların, bu bahsedilen 250 bin konut kampanyasındaki konutlarımızı yetiştirmek amacıyla hızla devam etmesi için çalışmalarımızı yürütüyoruz.

Ben tüm vekillerimizin çok önemli değerlendirmeleri için ve önerileri için hepsine tekrar teşekkür ediyorum.

Saygılarımla arz ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Şimdi Toplu Konut İdaresi Başkanlığının 2021 ve 2022 hesap dönemlerine ilişkin sonuç bölümlerini ayrı ayrı okutup ibraya sunacağım.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Sonuç:

Toplu Konut İdaresi Başkanlığının 2021 yılı bilançosu ve 3 milyar 606 milyon 261 bin 372,49 TL gelir fazlasıyla kapanan gelir ve gider hesabı tasvibe sunulur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiş.

Şimdi 2022 yılının sonuç bölümünü okutuyorum.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Sonuç:

Toplu Konut İdaresi Başkanlığının 2022 yıl bilançosu ve 15 milyar 978 milyon 101 bin 66,92 TL gelir fazlasıyla kapanan gelir ve gider hesabı tasvibe sunulur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Toplu Konut İdaresi Başkanlığının 2021 ve 2022 yıllarına ait Komisyon toplantısı tamamlanmıştır.

Tüm katılımcılara ben teşekkür ederim.

Teşekkür konuşması için tekrar sözü size veriyorum Sayın Başkanım.

Buyurun.

TOKİ BAŞKANI MUSTAFA LEVENT SUNGUR - Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim, Sayıştay Başkanlığımızın değerli temsilcileri; çok teşekkür ediyoruz. Bu yaptınız geliştirici öneriler doğrultusunda tüm işlem ve yaptığımız inşaatları artırarak milletimizin faydasına sürdürmeye devam edeceğiz.

Teşekkür ediyoruz efendim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Başkanım, ben de teşekkür ediyorum. Başarılı işlere imza atıyorsunuz ekibinizle birlikte; sizlere de başarılar diliyorum, kolaylıklar diliyorum.

3.- Vakıf İnşaat Restorasyon ve Ticaret Anonim Şirketinin 2021 ve 2022 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Değerli Komisyon üyeleri, toplantımıza Vakıf İnşaat Restorasyon ve Ticaret Anonim Şirketinin 2021 ve 2022 yıllarının bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleriyle devam ediyoruz.

Sayın Genel Müdürümüzden başlamak üzere toplantımıza katılan kurum Sayıştay temsilcilerimizin kendilerini Komisyonumuzu tanıtmalarını ricacı ediyorum.

(Katılımcılar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sayın Genel Müdürüm, sunum için sözü size veriyorum.

Buyurun.

VAKIF İNŞAAT RESTORASYON VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET KAYNAR - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, sayın Komisyon üyeleri, Sayıştay Başkanlığı Denetim Kurulu Başkan ve üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Vakıf İnşaat Restorasyon ve Ticaret Anonim Şirketi şirket sermayemizin yüzde 53'ü Toplu Konut İdaresi Başkanlığına, yüzde 43'ü Vakıflar Genel Müdürlüğüne aittir. 1977 yılında kurulan şirketimizin kuruluş amacı, tarihi ve kültürel değerlerimizin aslını bozmadan bilimsel kurallar çerçevesinde estetiği ve fonksiyonu gözeterek geleceğe aktarmaktır.

Şirketimiz ülke genelinde ve yurt dışında birçok önemli inşaat ve restorasyon işlerini başarıyla gerçekleştirmiştir. Bu önemli projeler arasında İstanbul'da; Mektebi Tıbbiyye Şahane binası, Şeyh Devati Cami hasarlı minare onarımı, Vahdettin Köşkleri Koruluğu, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Beşiktaş ve merkez kampüs binaları onarımı, Fatih Sultan Mehmet'in yargılandığı bina; Edirne'de; Ayşe Kadın Camisi, Merkez Saray Hamamı; Elâzığ'da; Eski Hükümet Konağı; Trabzon'da; Türk Eğitim Vakfı binası restorasyonları şirketimiz tarafından yapılmıştır.

Yeniden yapılanma süreciyle birlikte şirketimiz tarihî ve kültürel yapıların restorasyonu konusunda özellik arz eden restorasyon işleri için idarelerin yapmış oldukları pek çok ihaleye iştirak etmektedir. Bu kapsamda, Kültür ve Turizm Bakanlığı İstanbul Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü tarafından ihalesi yapılan İstanbul Haydarpaşa Mektebi Tıbbiyye Şahane binasının 3'üncü etap restorasyonu işine ait ihale şirketimizde kalmıştır; restorasyon çalışmaları devam etmektedir.

Vakıflar Genel Müdürlüğü İstanbul Vakıflar 2. Bölge Müdürlüğü tarafından ihalesi yapılan İstanbul ili Üsküdar ilçesi Şeyh Devati Camisinin hasarlı minaresinin 2022-2023 yılı onarım işine ait ihale şirketimizde kalmıştır; işin kesin hesabı yapılarak restorasyonu tamamlanmıştır.

Hatay ilinde bulunan ve 6 Şubat 2023 tarihinde yaşanan depremde hasar gören taşınmaz kültür varlıkları ile Trabzon ili Çömlekçi'de bulunan tescilli yapılara yönelik restorasyon çalışmaları kapsamında TOKİ'yle yapılan çalışmalarımız devam etmekte, bu konuda bir mesafe kaydedip restorasyon çalışmalarına katkı vermek için uğraşmaktayız.

Şirketimiz, iş hacminin artırılması amacıyla 2018 yılından itibaren restorasyon çalışmalarının yanı sıra kentsel dönüşüm ve yeni inşaat faaliyetlerini de sürdürmektedir. 2018 yılından itibaren günümüze kadar yaklaşık 250 adet konut ve ticari alanın kentsel dönüşümü tamamlanmıştır. Kentsel dönüşüm çalışmaları kapsamında İstanbul ili Ataşehir ilçesinde 2573 ada 3 parselde eski imar iskân blokların dönüşümü 31/12/2023 tarihinde tamamlanmış ve 139 bağımsız bölümden şirketimize kalan konutlar

Emlak Yönetim AŞ aracılığıyla açık artırma usulüyle satılmıştır. İstanbul ili Ataşehir ilçesi 1995 ada 9 parselde kentsel dönüşüm çalışmalarına 29/3/2024 tarihinde başlanmış, inşaat faaliyetleri devam etmektedir. İstanbul ili Üsküdar ilçesi 420 ada 4 ve 6 parsellerde proje çalışmaları devam etmektedir. Ayrıca, Şirketimiz ile TOKİ arasında 14/5/2024 tarihinde yapılan protokol kapsamında İstanbul ili Maltepe ilçesi 2060 ada 31 parselde 12/7/2024 tarihinde müteahhit firmayla kat karşılığı sözleşme imzalanmış, 24/3/2025 tarihinde alınan inşaat ruhsatıyla kentsel dönüşüm çalışmaları devam etmektedir. İstanbul ili Maltepe ilçesi 2116 ada 24-31-33 parsellerde 8/1/2025 tarihinde müteahhit firmayla kat karşılığı inşaat sözleşmesi imzalanmış, inşaat ruhsat çalışmaları devam etmektedir.

Toplu Konut İdaresi Başkanlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğü iştiraki olan şirketimiz 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 2'nci maddesi uyarınca Kamu İhale Kanunu'na tabidir; adı geçen Yasa'da ihalelere katılım ve iş alma noktasında kamu şirketlerine özel bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Bu kapsamda, bağlı olduğumuz idarelerin mevzuatında kamu ihale mevzuatına tabi olmaksızın iş alınıp yapılmasına yönelik olarak yapılacak mevzuat değişiklikleriyle iş hacminin artırılmasının mümkün olabileceği düşünülmektedir.

20/11/2024 tarihinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi KİT Alt Komisyonu toplantısında bu hususta mevzuatta ne gibi yasal değişiklikler yapılabileceği konusunda sözlü öneride bulunulmuştur. Şirketimiz tarafından TOKİ ve Vakıflar Genel Müdürlüğüne konu hakkında görüşleri sorulmuş olup ilgili kurumlar bu konuda görüşlerini bizimle paylaşmışlar, biz de bu bilgileri KİT Komisyonu Başkanlığına gönderdik.

Vakıf İnşaat Restorasyon ve Ticaret Anonim Şirketi, özellikle eski eser restorasyonlarında iddialı olup konuyu bilinçle ele almakta, gerektiğinde konusunda uzman kurum ve kuruluşlarla iş birliğine gitmekte, işe ticari açıdan olduğu gibi millî değerlerin korunması açısından da bakmaktadır.

Restorasyon uygulamalarındaki standardın yükseltilmesinde Vakıf İnşaat Restorasyon ve Ticaret Anonim Şirketi üzerine düşen görevin bilincindedir. Şirketimiz bütün bu faaliyetlerinde devlet ciddiyeti ve özel sektör dinamizmiyle çalışmalarını artırarak devam ettirecektir.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyoruz Sayın Genel Müdürüm.

Şimdi görüşmelere başlıyoruz.

Kurumun 2021 ve 2022 yılı Alt Komisyon raporlarında bulgu ve öneri bulunmamaktadır.

Şimdi, geneli üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Geneli üzerinde söz almak isteyen...

Sayın Yavuzylmaz, buyurun.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, kıymetli bürokratlar; Komisyon toplantısına hoş geldiniz.

Benim sorum şu: Kentsel dönüşümle ilgili bazı çalışmalar yaptığınızı ifade ettiniz ve özellikle eski eserlerin restorasyonu konusunda da uzman olduğunuzu ifade ederek bu alanda da çalışmalar yaptığınızı söylediniz ancak personel sayısına baktığımda 2022 yılı Sayıştay raporlarına göre sürekli 15 işçi var, başka personel görünmüyor. Dolayısıyla, sadece bu sayıyla, bu bahsettiğiniz işleri sanırım yapıyor değilsiniz. Kamu İhale Kanunlarından muafsınız? 4734 ve 4735 sayılı değil mi?

VAKIF İNŞAAT RESTORASYON VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET KAYNAR - Değiliz.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) - Muaf değilsiniz. Burada öyle bir ibare var ama "...tabidir." diyor, belki başka bir boyutuyla ilgilidir, düzeltiyorum. 4734 ve 4735 sayılı kanunlardan muaf değil. Dolayısıyla bu işleri ihale yoluyla mı özel sektör şirketlerine yaptırıyorsunuz? Ben yaptırdığınız bu işleri eğer ihale yoluyla yapıyorsanız hangi tarihlerde, hangi konularla ilgili ihale yaptınız, hangi usulle yaptınız, hangi şirketler katıldı, hangileri kazandı, hangi fiyatları verdiler? Bu doğrultuda sizden bilgi istiyorum. Ayrıca, kentsel dönüşüm konusuyla ilgili olarak bir pencere açmak istiyorum. Olası İstanbul depreminin çok gündemde olduğu ve konuşulduğu bir dönemdeyiz yani kim nerede, ne kadar kentsel dönüşüm sürecine katkı sağlarsa o kadar sonuç alabileceğimiz bir yerdeyiz çünkü artık mevzuata da çok uygun olmayan, geçmiş dönemlerde inşa edilmiş yapılaşma çok ciddi tehditler de barındırıyor. Bu bakımdan yerinde onarım veya güçlendirme veya kentsel dönüşüm boyutuyla ilgili şirket olarak yapmayı planladığınız bir atılım var mı? Yani şirket bulunduğu yerde aslında önemli bir alanda, kıymetli bir yerde duruyor, adım atmak istiyor ama bu yapıyla sanki böyle sembolik bir şirketmiş gibi duruyor, gözüküyor. Yani bu personel sayısını da artırmaya dönük olarak sadece alıp da işi, ihale edip özel şirketlere vermek şeklinde değil de kendi bünyenizde uzmanlar da yetiştirebilecek bir şekilde bir yapılanma planlamanız var mı? Bir önceki yıl da daha önceki denetimlerimizde de kurum yaklaşık aynı büyüklükte bize gelmişti, şu anda da onun çok da ötesine geçmiş değil. Bu bakımdan, sizden önümüzdeki yıllarla ilgili planlamalarınızı öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ederim Sayın Yavuzylmaz.

Evet, böylece geneli üzerindeki görüşmeleri tamamladık...

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) - Başkanım, özür diliyorum, çok özür diliyorum...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Geç kalmıştınız, buyurun.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) - Peki.

Sayın Genel Müdürüm, çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

Bir not alma imkânı olabilirse, bakma imkânı olabilirse çok memnun olurum. Vakıflar Genel Müdürlüğümüz de Erzincanlı, ona istinaden de birazcık söylemek istiyorum. Erzincan'da çok değerli tarihî bir camimiz var, Terzi Baba Camisi, buranın restorasyonu geçmiş yıllarda yapıldı ama gerçekten de ihtiyaç var. Bir baktırma imkânı olabilirse, bir değerlendirme imkânı olabilirse, o tarihî dokusuna uygun olarak bir restorasyon planlamasına alırsanız çok memnun olurum; Erzincan Terzi Baba Camisi.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Sarıgül.

Evet, böylece geneli üzerindeki görüşmeleri tamamladık.

Sayın Genel Müdürüm, sorulan soruları ve değerlendirmeleri yanıtlamak için sözü size veriyorum.

Buyurun.

VAKIF İNŞAAT RESTORASYON VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET KAYNAR - Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Genelde sorulara kapsamlı bir şekilde yazılı cevap vereceğim ama öncelikle şunu söyleyeyim: Çalışmalarımızı tabii ki bu kadroyla yapmıyoruz, iş bazında personel çalıştırdığımızın bilinmesini isteriz, bu da dinamik yapı için, devlet kurumları için bir gereklilik, yoksa zaten eskiden olduğu gibi yani 2000'lerden önce olduğu gibi batacak bir şirket olmaya devam ederdik. Şu anda kârlı bir şirket olarak hayatımıza, yolumuza devam ediyoruz.

Diğer konuları da sağlıklı bir şekilde tarafınıza ileteceğimi bildirmek isterim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki, teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdürüm.

Şimdi, Vakıf İnşaat Restorasyon ve Ticaret Anonim Şirketinin 2021 ve 2022 hesap dönemlerine ilişkin sonuç bölümlerini ayrı ayrı okutup genel görüşmeye sunacağım.

Önce 2021 yılının sonuç bölümünü okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Sonuç:

Vakıf İnşaat Restorasyon ve Ticaret Anonim Şirketinin 12/5/2022 tarihindeki Genel Kurulunda kabul edilen 2021 yılı bilançosu ve 499 bin 978,86 Türk lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu genel görüşmeye sunulur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - 2021 yılı sonuç bölümü genel görüşmeye sunulmuştur.

Şimdi 2022 yılının sonuç bölümünü okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Sonuç:

Vakıf İnşaat Restorasyon ve Ticaret Anonim Şirketinin 3/5/2023 tarihindeki Genel Kurulunda kabul edilen 2022 yılı bilançosu ve 8 milyon 670 bin 782,71 Türk lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu genel görüşmeye sunulur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - 2022 yılı sonuç bölümü genel görüşmeye sunulmuştur.

Vakıf İnşaat Restorasyon ve Ticaret Anonim Şirketinin 2021 ve 2022 yıllarına ait Komisyon toplantısı tamamlanmıştır.

Tüm katılımcılara ben teşekkür ederim.

Değerli Komisyon üyeleri, gündemimize 6/5/2025 Salı günü saat 14.30'da Türkiye Radyo Televizyon Kurumu ve TÜRKSAT Uydu Haberleşme Kablo TV ve İşletme Anonim Şirketlerinin 2021 ve 2022 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleriyle devam edeceğiz.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 19.54